

naša luč

2

1971

ali poznaš slovenijo?

po savi v „črni revir“

120 000 000 km preje na ieto — lectov grad —
še 100 000 000 ton premoga

Pri Dolu blizu Ljubljane se je Sava zažrla v gorsko slame, ki se vleče od Ljubljanskega polja proti hrvaški meji. V ozko dolino so se posadile vrbe in jelše, nekoliko višje so se po-bočja pod pridno kmetovo roko spremenila v polja in njive, še višje v hrib pa so počenile koče s streho in mizo za družino.

Tako je videti pokrajina, po kateri se na dnu zvija Sava proti „črnemu revirju“. Včasih so po tej zviti modri črti prav na dnu doline vozili čolnarji in brodarji sladkor in sol in kar je bilo drugega treba za dom in družino. Obenem so prenašali iz kraja v kraj ob Savi novice: kdo se je oženil in s katero, kdo je umrl, kje so dobili otroka.

Pridružimo se enemu od njih

Zagorje ob Savi

na njegovi poti po Savi navzdol! Z njim skupaj se bomo priporočili sv. Miklavžu za srečno vožnjo, zatisnili pa bomo ušesa, kadar bo prišlo izza čolnarjevih porumenelih zob kaj krepkejšega: te vožnje niso ravno mačje solze!

Ustavimo se pri prvem večjem ovinku Save, v Kresnicah. Tu si je vredno ogledati velike peči, ki žgejo apno; če pa je naš izlet jeseni in imamo čas, ni nãpak pognati se v Štangarske hribe, da se najemo češenj in borovnic in si naberemo gob.

Na naslednji vijugi Save nas pozdravlja grad Póganek. Ta je res pravi pogánek: tako lepo se je meni nič tebi nič postavil na pomol, da mora Sava in vse, kar se po njej vozi, okrog nje; vsak potnik si ga mora hočeš nočeš ogledati s treh platí.

Zanimivo bi bilo od tod sto-

piti nekoliko v hrib v vas Vače. Tu so že stari Iliri čuvali prehod iz Moravške v Savsko dolino. O njih nam marsikaj povedo sledi njihove vasi in grobovi z žarami in kostmi, če znamo poslušati to staro govorico brez besed. Tudi svečanosti so ti ljudje poznali: o njih nam pripoveduje bronasta posoda situla.

Modra reka nas nosi na svojem hrbtu naprej in ustavimo se v Litiji. Prosim, ne zmotite se, Litija ni več trg, je mesto! Ne ravno veliko mesto, saj nima niti 4 000 meščanov, mesto pa le! Bolj od blizu bomo pregledali nekdanji trg z gradom, nekaj starih hiš in most, ki je pred sto in toliko leti zamenjal prejšnji brod.

Res je, da Litija ne živi več od svinca in cinka, pa tudi od rečnega prometa ne. Ima pa zato predilnico, ki pošilja prejo vsem tkalnicam po Sloveniji, letno 120 milijonov kilometrov te preje. To je toliko, da bi jo lahko ovil 3 000-krat okrog zemeljskega trebuha!

Nekaj poti po suhem nam ne bo škodovalo. Pojdimo v sosednje Šmartno, ki ima za seboj zanimivo zgodovino: tukajšnje tužine so včasih izdelovale sekire in pluge in motike in kar je temu podobnega. Danes je mogoče tu kupiti kaj iz krzna

(Dalje na 3. strani ovitka)

korupcija na zatožni klopi

V zadnjem času so začeli doma javno govoriti in pisati o tem, kako se je razpasla korupcija v Sloveniji. Nevolja ljudi ob nedavnem silnem porastu cen je bila preglasna in premočna: javno razpravljanje o tem, kar cesta govori, utegne biti zadosten ventil za potišanje javne nevolje.

Ljubljansko Delo je zadnji čas objavilo tri članke o tej zadevi. Delno jih objavljamo na straneh 28 do 33. Tu povzemamo nekatere ugotovitve, kolikor le mogoče dobesedno po omenjenih člankih.

Korupcija je doma zavzela že tolikšen obseg, da je družbi v sramoto, čeprav po uradnih podatkih zveznega javnega tožilstva korupcije skorajda ni.

Kako se bojevati proti njej?

Težave so že v teoriji: nekateri menijo, da je korupcija tržnih odnosov povsem normalen pojav, drugi mislijo, da se natančno niti ne ve, kaj korupcija v samoupravni socialistični družbi sploh je.

Še večje so težave v praksi: poleg tega, da je korupcija že sama po sebi neujemljiva, ker se te vrste „posli“ navadno sklepajo med štirimi očmi, nima nihče o njej dovolj podatkov; vseh njenih oblik niti ne skušajo odkrivati; skupščinska telesa se izgublajo v akademskih razpravah o njej; organi javne varnosti tožijo, da nimajo dovolj pristojnosti v teh rečeh; inšpekcijske službe se kaj malo zanimajo za to in tudi, če kdaj kaj odkrijejo, tega po navadi ne prijavijo, ampak obravnavajo interno ali pa sploh ne; poleg tega je inšpekcijska služba v finančnih težavah in ne more začeti kakšne večje zadevne akcije; isto se dogaja s tožilsko službo; sodnikom samim ni obravnavanje korupcijskih primerov nič kaj pri srcu, ker je obtožno gradivo zelo obsežno in zelo zamotano: traja tudi tri do štiri leta, da pridejo korupcijske zadeve na vrsto; sicer so pa poti do podkupnin tlakovane s preštevilnimi zakonskimi predpisi.

Najbolj težke so ugotovitve, da so organi javne varnosti včasih v zadregi, kako ravnati v tej zadevi, da ne bi bilo karkoli navzkriž; da so se nekateri inšpektorji znebili tega poklica tudi zaradi tega, ker so včasih pogosto trčili ob „tabu“ teme za inšpekcijsko oko; in da je „korupcija možna samo na položajih, ki dopuščajo manipulacijo s sredstvi in z ljudmi, se pravi, na položajih, ki izžarevajo moč in oblast“.

Ali so ob teh ugotovitvah sploh možne javne razprave, ki bi šle do konca, „pa naj bo to davkar ali odbornik, zdravnik ali poslanec, direktor ali minister“, zlasti še, ker se „naše kazensko pravosodje ukvarja z majhnim človekom, medtem ko je kriminal belega ovratnika na boljšem?“

Trpka je ugotovitev, da je „korupcija značilen pojav v družbah z močno birokracijo in velikimi socialnimi razločki“. A kako ozdraviti nezdrave razmere, ki so se razpasle, in odpravljati tudi objektivne vzroke, ki omogočajo take pojave, če se celo ob pisanju o teh pojavih štiti „tisti del vrhnje plasti, ki se je degeneriral“.

Ob vsem skupaj se vriva misel, da le ne bo držalo, da nekateri „na vse pretege razpihujejo dimenzije korupcije z očitnim zlonamernim ciljem, da bi diskreditirali samoupravljanje kot nesposobno“. Kaj pa, če ti „razpihovavci“ le kažejo na rane, ki žalibog v današnji slovenski družbi so?

naša luč

1971

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 20
februar 1971

Revijo ureja uredniški odbor.

Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Izhaja vsak mesec razen julija in avgusta.

Naročnina:

Avstrija	50 av. šil.
Belgija	120 b. fran.
Francija	13 f. fran.
Švica	12 š. fran.
Nizozemska	9 n. gold.
Nemčija	12 n. mark.
Anglija	19 an. šil.
Švedska	14 š. kron.
Avstralija	3 av. dol.
Kanada	3,5 am. dol.
ZDA	3,5 am. dol.

Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava „Naše luči“.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Erscheinungsort:
Klagenfurt
Verlagspostamt:
A-9020 Klagenfurt
Printed in Austria
P. b. b.

2

Slovenci v Južni Ameriki

Nad 40.000 Slovencev — Silno živahno prosvetno delovanje — Z zmernim optimizmom v bodočnost.

G. Božu Starihu, predsedniku društva Zedinjena Slovenija v Argentini smo stavili sledeča vprašanja:

KOLIKO SLOVENCEV JE PO VAŠEM MNENJU V JUŽNI AMERIKI IN V KATERIH DEŽELAH ŽIVE NAJVEČJE SKUPINE? KDAJ SO SE TJA NASELILI?

Slovenska emigracija v Južni Ameriki je omejena skoraj izključno na Argentino. Le nekaj stotin Slovencev je raztresenih po Čilu, Venezueli, Urugvaju in Braziliji. Do danes ni točnih podatkov, ker so se Slovenci izseljevali z avstrijskimi, italijanskimi in jugoslovanskimi potnimi listi. Cenimo pa, da nas je v vsej Južni Ameriki nad 40.000.

V Argentino so prišli prvi Slovenci že l. 1878. To je bila prva strnjena emigracija stotih slovenskih družin, ki pa so sem prišli kot Avstrijci. Večji val izseljencev je prišel po prvi svetovni vojni, zlasti iz Primorske in Prekmurja. Bilo jih je nad 25.000. Ta skupina se je začela organizirati in je razvila močno prosvetno življenje. Tretja skupina se je naselila po 2 svetovni vojni. To je bila izključno politična emigracija, približno 6000 oseb.

Nekaj stotin Slovencev se nahaja v Čilu, predvsem v glavnem mestu, kjer vodijo prosvetno delo slovenske šolske sestre, deloma pa po vsej državi. Prav tako je manjša skupina Slovencev v Venezueli: ti imajo dva slovenska duhovnika in se živahno udejstvujejo. O Slovencev v Braziliji ni točnejših podatkov: manjša skupina je v San Paolu. Nekaj desetih Slovencev živi v urugvajskem glavnem mestu Montevideo.

KAKO SO SE SLOVENCİ ZNAŠLI V NOVIH RAZMERAH ZLASTI GOSPODARSKO?

Prvi izseljenski val, ki so ga sestavljali predvsem delavci in kmetje, si je kljub težkim razmeram našel ustrezujoče poklice. Drugi val, po prvi svetovni vojni, se je znašel sredi svetovne ekonomske krize: njihov življenjski standard se je v primeri z evropskim verjetno celo znižal. Tretja skupina, ki je začela prihajati v Argentino l. 1948 iz italijanskih in avstrijskih begunskih taborišč in ki šteje danes z naravnim prirastkom nad 7000 ljudi, se je takoj skrajga gospodarsko postavila na trdne noge. Res je, da je bil gospodarski trenutek po 2. svetovni vojni ugodnejši, res pa je tudi, da je bila ta skupina bolj pripravljena in bolj organizirana kot prejšnje: imela je precejšnje število izobražencev, med njimi lepo skupino duhovnikov, ki so ji pomagali pri vživljanju v novo deželo. Ta tretja skupina si je postavila nad 1000 družinskih hiš in večina teh priseljencev je na dobrih delovnih mestih. Cenjeni so kot kvalificirani delavci in uradniki, pa tudi kot samostojni podjetniki in vodje podjetij.

DELO ARGENTINSKIH SLOVENCEV JE V VSEM IZSELJENSTVU BREZ DVOMA NAJBOLJ ŽIVAHNO. ALI NAM BI PAVEDALI KAJ O NJEM?

Najprej bi rad pri tem ločil dvoje: delo Slovencev, ki so prišli sem med obema vojnoma, in delo Slovencev, ki smo prišli sem po koncu 2. svetovne vojne. Razlikovati je treba to dvoje zaradi neresnič-

nega poročanja režimskega tiska v Sloveniji. Silno živahno je prosvetno delovanje slovenskih izseljencev po koncu 2. svetovne vojne — režimski tisk doma pa ne mara o tem pisati niti besede!

Slovenska emigracija med obema vojnoma je bila sprva prosvetno zelo živahna: dva slovenska duhovnika sta jim pomagala in imeli so svoje časopise, pevske zборе in številna društva, slovenske šolske sestre pa so jim vodile slovensko šolo. Čeprav starejši še vztrajajo pri slovenski zavesti, se mlajši rod tega vala hitro integrira v novo okolje. Res je še nekaj prosvetnega življenja tudi v tej skupini, a začetni plamen je pojenjal.

Emigracija po koncu 2. svetovne vojne si je postavila poleg centralnega prosvetnega doma v glavnem mestu Buenos Airesu še osem prosvetnih domov v provinci z istim imenom, enega pod Andi v mestu Mendoza, planinski stan v argentinski Švici — v Barilochoh in počitniški dom v gorah province Córdoba, namenjen šolskim otrokom in družinam. Slovenci so zgradili tudi dva zavoda za srednješolce in zavetišče dr. Gregorija Rožmana za starejše ljudi.

Središče vsega slovenskega dela v Argentini je Slovenska hiša v Buenos Airesu. Tu je sedež osrednjega društva Zedinjena Slovenija, slovenske katoliške misije, Slovenske kulturne akcije. Zveze slovenskih žena in mater, Mladinske zveze — če omenimo le nekatere.

Slovenski prosvetni domovi so žarišča prosvetnega dela: tu našli ljudje igrajo in pojejo, tu se vrše sestanki in zborovanja. Ko bi hotel nekdo opisati vse prosvetno delo, ki se vrši po teh domovih, bi moral napisati poseben članek. Na isti dan se mora nemalokrat vršiti več prireditve. Glavne prireditve, ki zajamejo vse naše ljudi, so: majsko romanje v največjo argentinsko romarsko cerkev v Luján, Spominski dan slovenskih žrtev komunizma, Slovenski dan in Praznik slovenske zastave.

Posebno poglavje je slovensko šolstvo. Po vseh prosvetnih domovih se vrši ob sobotah slovenski osnovnošolski pouk. Poučuje 80 učnih moči, obiskuje ga pa nad 700 otrok. V Buenos Airesu je po-

Božo Stariha je bil rojen l. 1924 v Črnomlju. Realno gimnazijo je študiral v Ljubljani, maturiral v begunskem taborišču Pegetz pri Lienzu in maturo ponovil v Anconi. V Argentini, kamor se je preselil l. 1948, je dve leti študiral na Sovjetološkem inštitutu katoliške univerze v Buenos Airesu. Poročen je z go. Marjeto, roj. Sparhaki, in je oče štirih otrok. Je predsednik osrednje slovenske organizacije v Argentini Zedinjena Slovenija.

leg tega slovenska srednja šola, prav tako ob sobotah. (Na ukrajinski univerzi v glavnem mestu je tudi slovenski oddelek za slavistiko.) Vse poučevanje v vseh slovenskih tečajih je prostovoljno in torej brezplačno.

Po vseh krajevnih domovih nastopajo krajevni pevski zbori. Osrednji in najstarejši med njimi je Gallus, ki je posnel nekaj odličnih slovenskih plošč.

Naj navedem še časopise in revije. Tu izhajajo: tednik Svobodna Slovenija z vsakoletnim Zbornikom, verski tednik Oznanilo, ki ima največjo naklado, štirinajstdnevnik Sij slovenske svobode, mesečnik Glas Slovenske kulturne akcije, Duhovno življenje, Katoliški misijoni, Mladinska vez. Vestnik in Tabor sta pa mesečnika obeh protikomunističnih organizacij.

Razna društva in organizacije izdajajo še od časa do časa brošure in knjige.

ALI SE SLOVENCİ V NOVO DEŽELO INTEGRIRAJO HITRO ALI POČASI?

Slovenci v Argentini ne silimo v integracijo zato, ker bi se čutili

pred domačini manjvredne, kot se morda kje drugje dogaja. S tega vidika, smo prepričani, se bomo Slovenci v Argentini najdalje ohranili kot Slovenci.

Je pa kljub temu integracija ena najbolj perečih točk našega tukajšnjega bivanja. To je beseda, ki se je nehote bojimo in izogibamo. Je pa to kruta resničnost, ki postopoma prihaja. Vzroki stapljanja so: mešani zakoni, ki jih je vedno več, vpliv okolja na mladino (šola, radio, TV, revije, časopisi...), večji življenjski standard in pomanjkanje idealizma. Velika težava je naša raztresena naseljenost.

Reševanje vprašanja, da bi čim dalj časa ostali Slovenci, ne gre toliko v smeri kvantitete, kot v smeri kvalitete. O vsem tem se med nami danes veliko govori in piše in tudi v ta namen se veliko dela. Vendar, magične formule nima nihče. Včasih se zdi, da stojimo starejši ob strani procesa, ki ga ni moči ustaviti.

Ne smemo pa na to gledati preveč tragično. Prav zadnja leta prihaja rešitev mnogih naših problemov iz mladine same, pa čeprav živi ta v težkih verskih in moralnih okoliščinah. Upravičeno lahko gledamo z zmernim optimizmom v bodočnost.

Slovenci po svetu

ARGENTINA — Slovenska radijska ura je bila na božič, 25. dec., posvečena izključno božičnemu prazniku. — Božični sestanek Zveze slovenskih mater in žená je tudi letos najlepše uspel. Pevski nastop je pripravil prof. J. Osana. — Božično družinsko prireditev so imeli v San Martinu. Za Silvestrovo so pripravili vsem udeležencem prijeten večer. — V Slomškovem domu je bil „Slovenski božič“ z božično mašo najlepših slovenskih pesmi, potem igrokaz, kjer je sodelovala mladinska godba. — Devetič je odpotovala v kordovske hribe otroška kolonija, da se naužije gorskega zraka v počitniških dneh. Sloven-

ske počitniško „naselje“ je delo rojaka dr. R. Hanželiča. — Slovenska hranilnica je za poletno sezono uredila kopaljšče, kjer lahko rojaki v vročih poletnih dneh prebijejo proste ure. — V Radio Nacional je dekljiški pevski zbor iz Castelarja pel pri otroškem programu 29. dec. slovenske božične in narodne pesmi. — Misijonska zveza je zopet z največjo skrbjo in požrtvovalnostjo pripravila 20. jubilejno tombolo z bogatimi dobitki.

AVSTRALIJA — Ob obisku papeža Pavla VI. so med darovanjem pri maši v hipodromu v Randwicku prinesli darove zastopniki 39 narodov. Sydneyske Slovence je zastopala gđc. O. Ovijač, ki je v narodni noši izročila kelih z vrezanim napisom, da je dar vseh Slovencev v Avstraliji. — Štefanovanje z bogatimi srečolovom in zabavo, pri kateri je igral orkester „Jadran“, je bilo v Paddington Town Hall. Dobitek je bil namenjen za slovenski

center Merrylands. — Med številnimi pevskimi skupinami v Hyde Parku v Sydneyu edino slovenski mešani zbor pod vodstvom g. Klakočerja ni pel angleško, ampak v materinem jeziku.

KANADA — V slovenskih župnijah so pridedili miklavževanja, v božičnih dneh pa božičnice. — V Slovenskem domu so vsak petek pevske vaje. — Starosta Slovenske telovadne zveze inž. F. Grmek zbira svoje telovadce in jih uri na orodju in talni telovadbi vsako sredo zvečer.

ZDA-Chicago — V Navy Pieru je bila slovenska razstava. Številni obiskovavci so se ustavljali ob Slovenki, ki je oblečena v narodno nošo z vso spretnostjo kazala umetnost klekljanja, ki se je udomačilo v Sloveniji pred 300 leti. Tipična slovenska jedila so bila hitro razprodana. Dvakratni televizijski prenos je potrdil uspeh slovenskega prizadevanja.

kaj pravite?

POLEG VSEGA ŠE SKOP

Imam skoraj 17 let. Pred dvema mesecema sem spoznala in vzljubila fanta. On jih ima 23, je zelo ljubezniv, pošten in kakor mislim, tudi značajan. Kljub temu ima nekaj lastnosti, ki mi dajejo misliti. Je mnogo starejši od mene. Nič ne da na svojo zunanost, dasi mu to njegove finančne razmere dopuščajo. Poleg tega je skop. Tudi če greva skupaj in me povabi, vedno gleda na cene. Če sva v družbi, se zabava pretežno z drugimi, da, celo tega noče, da bi drugi kaj vedeli o najinem prijateljstvu, ki ga on imenuje ljubezen. Ali ne bi rajši vsemu naredila konec?

Tega moškega imate radi in vendar ste sposobni jasno in kritično presojeti stvari, ki se zde sicer

sprva nepomembne, trajno pa lahko prijateljstvo ali ljubezen tako obremenijo, da postane nevzdržna. Vaša misel je pravilna. Kljub temu ne smete zaradi teh manj lepih lastnosti takoj opustiti.

Ali ste z njim govorili o teh stvarih? To bi morali storiti. Če napake uvidi, potem nič ne stoji temu prijateljstvu na poti. Če pa ostane tak kot prej, potem ga pustite. Vi ste še mladi in imate še marsikatero priložnost pred seboj, zakaj bi se že zdaj, ko imate možnost izbire, mučili s tako okornim človekom?

ON JE, ŽAL, POROČEN

Zdaj mi je 20 let. Pred pol leta sem spoznala nekaj let starejšega moškega, ki ni moje narodnosti. Iz bežnega poznanstva se je razvilo pristrčno prijateljstvo in mislila sem, da sem v njem našla svojega bodočega moža. Toda nekega dne je prišlo bridko razočaranje. Med solzami mi je priznal, da je poročen in oče dveh otrok.

Kaj sedaj? Vem, da bi se morala ločiti, a doslej še nisem zmogla moči, da bi se priborila do tega koraka. On je zelo navezan na svoja otroka, želi pa si razumevanja in ljubezni, ki ju pri ženi ne najde. Pri meni se počuti dobro. Oba sicer veva, da ne bova mogla nikoli ostati skupaj, a ločitev nama je tako težka.

Ali lahko, dokler sva oba tu, ostaneva skupaj? Zelo bridko bi bilo, če bi bilo vaše mnenje drugačno, kajti „Usoda je,“ kakor je nekje lepo rečeno, „v človeških rokah.“

Pravzaprav vam moram odgovoriti z nasprotnim vprašanjem: Kako pa vi gledate na nekakšno „začasno ljubezen“, ki je obenem obreme-

njena z zakonom in dvema otrokoma vašega partnerja? Zdi se mi namreč, da hočete od mene le to, da vaše ravnanje potrdim.

Gotovo ste si na jasnem, da so tu možna zelo različna mnenja. Razumem vašo ljubezen in tudi, da vam je ločitev težka. Brez dvoma pa ste si tudi vi na jasnem, da bo trenutek ločitve enkrat, in morda mnogo hitreje, kot pričakujete, le prišel. In potem se dejanski in še tako trdi odločitvi ne boste mogli umakniti.

Kar trenutno počnete, ni nič drugega kot zavlačevanje odločitve. Če je že, kakor vi mislite, „usoda v človeških rokah“, potem lahko zanjo ali proti njej tudi nekaj storimo. Pri tem ne sledimo le čustvom, temveč pustimo spregovoriti tudi razumu in veri.

KOČLJIVO? POTREBNO?

Pred dobrim pol letom sva morala z možem prestatati težko zakonsko krizo. Stvar je zdaj na čistem in lahko sva jo uredila tako, da najina otroka, 16 in 17 let stara, o tem nista ničesar slutila — tako sva vsaj mislila.

Te dni pa je stavila starejša hčerka čisto določeno vprašanje v zvezi s takratnimi dogodki. Postala sem takoj negotova, odgovarjala sem po ovinkih in bila sem vesela, ko se je zdelo, da je z odgovorom zadovoljna.

Vsekakor sem zdaj vedela: otroka nekaj vesta. Nisem si pa na jasnem, kaj in koliko. Vprašam vas: ali naj bi otroke v takem primeru seznanila z zakonskimi problemi?

Če bi vam hotel na to vprašanje temeljito odgovoriti, bi morali pojasniti vrsto bistveno važnih točk: kakšen je odnos starši — otroci v vaši družini? Ali imate tesne družinske stike? Ali sta otroka zelo čustvena in na družino navezana? Če na ta vprašanja lahko odgovorite z „da“, potem sem mnenja, da

je stvarna informacija, ki se ne spušča v podrobnosti, dobra in potrebna. Starši pa naj se prej pogovorijo in nobeden od obeh naj si ne poizkuša pred otrokoma upravičeno ali neupravičeno oprati rok ali drugega obtoževati. Zadostuje, pojasniti jima, da obstajajo težave, ki pa jih hočeta oba po možnosti čimprej odstraniti. Tako boste, ne da bi se spuščali v podrobnosti, naleteli pri otrocih na razumevanje.

V kateri starosti so taka pojasnila možna, načelno ni mogoče reči. Starši sami morajo čutiti, kdaj so njihovi otroci dovolj zreli, da pokažejo razumevanje in strpnost.

VSE MORA ITI PO NJENI GLAVI

Dve leti sva srečno poročena. Najina hčerka je ves najin ponos. Moja žena ima za seboj težko mladost. To je morda tudi razlog, da je tako trmasta in si ne pusti nič reči. Vse mora iti po njeni glavi, sicer je prepir. Trudim se, da bi naredil njej in otroku življenje kolikor mogoče lepo, ker jo imam rad. Največkrat jaz popustim. Sama zna biti tudi zelo pristržna in prijetna, toda kadar se raztogoti, je nepreračunljiva in je zmožna celo tega, da dan ali dva sploh ne govori z menoj. Takrat tudi moje prigovarjanje ne pomaga.

Razlike, ki ste jih v pismu obširno opisali, je vsekakor pripisati težkim razmeram, ki jih je vaša žena preživela v mladosti. Najbrž se je morala takrat vedno brez ugovora ukloniti, četudi je imela prav. Čisto podzavestno hoče danes nadoknadi to, kar je prej zamudila: samostojno odločati, uveljaviti se, imeti prav. Sami jo nezavestno najbrž še podpirate v tem njenem ravnanju, ker prevečkrat popustite. To pa je nevarna stvar. Kakor je zelo zaželeno, da sta dva človeka obzirna drug do drugega in popustljiva tam, kjer je to na mestu, tako je nepravilno, načelno se podrežati.

Menim, da bi bilo za vašo ženo in za vse vajino skupno življenje koristno, da skupno premislita, kakšno naj skupno življenje sploh bo. Žene se, žal, nagibajo k temu, da može „vzgajajo“.

ON JE „SESTANKAR“

Ko sem se poročila, sem vedela, kako navdušen športnik je moj mož. Ker pa se je držal nekih meja, se nisem bala.

Zdaj pa se je marsikaj spremenilo. Postal je trener svojega kluba, kar pomeni, da je zvečer vse redkeje doma. Dvakrat tedensko trening, enkrat kegljanje s tovariši, v soboto in nedeljo igre.

Nekaj časa sem to gledala, zdaj pa mi je postalo tega preveč. Imava dva otroke, ki sta vsa moja sreča, a tudi onadva mi ne moreta ob samotnih večerih in koncih tedna nadomestiti našega očka. Ko bi me vsaj enkrat povabil in vzel s seboj!

Ko sem mu nekoč vse to predočila, je dejal, da mora pač zaenkrat opravljati dolžnosti trenerja, na drugi strani pa da se tudi ne more odtegniti poklicno-družbenim nalogam. V kegljaškem klubu so vsi vodilni uslužbenci njegovega podjetja in mora biti torej tudi on zraven.

Tako! Povejte mi: ali moram na vse to reči ja in amen? Čemu sem potem sploh poročena?

Tudi v zakonu naj bi imel vsak partner določeno osebno svobodo, ki pa naj bi se ne raztegnila tako daleč, da bi družina zaradi tega dobesedno trpela. Vse kaže, da je pri vas tako daleč prišlo. Zadnji čas je, da svojemu možu energično pojasnite, da družina kljub treningu in družabnim zaobljetvam ne sme biti prikrajšana. Zakaj bi se ne potrudil za neko srednjo pot? Lepo, naj opravlja svoje športne naloge! Ali bi bilo kaj narobe, če bi tudi vas kdaj povabil

na skupno srečanje? Kjer je volja, je možno najti tudi pot.

Recite mu mirno, da stalnih dogovorov v bodoče ne boste več trpeli. Vendar kljub vsemu ohranite potrpljenje, kajti s prepiri bi samo po nepotrebnem kvarili ozračje. Predložite mu rajši načrt, kako bi mogel — tudi v dobro otrok — stvari bolje urediti.

DRUGA KRIZA

Deset let sva bila z možem srečno poročena, dokler ni prišlo do prvega razdora: moj mož si je omissil prijateljico. Sledeč nasvetu svoje matere takrat nisem popustila prvim čustvom in nisem zahtevala ločitve. Pozneje sem bila tega svojega ravnanja vesela, kajti po temeljitim razgovoru z možem sem spoznala, da sem tudi jaz zagrešila napake. Oprostil se mi je in mi obljubil, da mi nikoli več ne bo prizadejal takih bridkosti.

10 vprašanj gospodinjam

Le malo žena je in zelo malo gospodinj, ki bi o sebi odkritosrčno priznale, da ne poznajo reda. Redoljubnost je značajna poteza gospodinje, predvsem dobre gospodinje. Vsekakor so tudi gospodinje, ki z redoljubnostjo pretiravajo. Kako je torej z vami, draga bravka? Če si odgovorite na naslednja vprašanja, boste to izvedeli:

1. Ali greste tu in tam prej nakupovat, predno posteljete? Da Ne
2. Ali dajete strgano perilo na kup, da ga zašijete šele na določeni dan? Da Ne
3. Ali ste večkrat pozabili ugasiti radio, predno ste zapustili stanovanje? Da Ne
4. Ali dovoljujete svojemu možu, da se obut uleže na kavč? Da Ne
5. Ali večkrat založite stvari, ki jih morate potem iskati po vsem stanovanju? Da Ne
6. Ali vam je precej vseeno, če je kosilo pravočasno na mizi ali ne? Da Ne
7. Ali radi tekate po stanovanju v jutranji halji? Da Ne
8. Ali večkrat uporabljate varnostne zaponke? Da Ne
9. Ali sme vaš mož, ko se preoblači, pustiti obleko po vsej sobi? Da Ne
10. Ali rečete pri kakršnikoli nesreči v hiši: „Nič zato!“? Da Ne

To so bila naša majhna vprašanja testa.

Če ste na vseh 10 vprašanj odgovorili z „ne“, potem ste posebej ljuba redoljubnost, potem spadate v kategorijo preprizadevnih gospodinj, ki jim je več do redoljubnosti kot do domače udobnosti. Vaš mož gre zato zvečer večkrat ven ali pa je copata.

Če ste zanikali le 8 vprašanj, potem ste še vedno zelo redoljubni, a radi imate tudi udobnost.

Pri samo šestih „ne“, včasih jih je celo le pet, za družino še ni neprijetno.

Pri samo štirih „ne“ se začenja kritično stanje toliko, v kolikor vaše stanovanje ne bi bilo več dovolj urejeno. Nekaj več smisla za red ne bi škodovalo.

Če pa ste mogli reči „ne“ samo na tri ali celo samo na dve vprašanja, potem si drznemo ugotoviti, da ste malomarni. Na srečo pa bi verjetno komaj mogli najti gospodinjo, ki bi spadala v to kategorijo.

Nadaljnja štiri leta sva prav dobro vozila. Že nekaj tednov pa imam slab občutek. Mož se mi dozdeva spremenjen. Proti svoji navadi mi namreč često omenja ženo svojega tovariša, ki dela v istem podjetju, je čedna, sposobna in menda vedno vedra. Meni, nasprotno, očita vedno slabo voljo in neljubeznivost. Toda, ali sem lahko vedra in vesela, če se zanj stalno bojim? Gospodinjstvo in dva otroka — to me tudi stane živce. Cele noči ne spim in sploh ne vem več, kako naj ravnam.

Bili ste dovolj pošteni, da ste že enkrat priznali svoje napake. Ali ste tudi zdaj premislili, če ni morda očitke vašega moža upravičen? Mogoče bi res morali biti večkrat prijaznega obraza in priti možu bolj ljubezljivo naproti. Kdor ljubezen zahteva, jo mora tudi dajati. In koliko je možu do prijaznosti in vedrine, dokazujejo njegove izjave, ki po mojem ne dajejo nikakega

povoda za preplah. Vsekakor je vedrina te žene naredila nanj vtis. Zaradi tega pa še ni treba sklepati na odtujevanje. Tudi bi ne bilo modro, s tem v zvezi pogrevati staro zgodbo. Mislite na obljubo vašega moža in pustite stvari v miru. Poizkusite si rajši pridobiti prejšnjo veselost in vedrino in videli boste, da bo vse zopet teklo po pravih tirih.

NOČEM BITI „DRUGA“

Stara sem 22 let in sem prej realista kot čustvenjak. Na okolico gledam kritično in trezno. To je gotovo tudi razlog, da sem prijateljstva z mladimi moškimi kaj lahko prekinjala, čim sem ugotovila, da so nesmiselna, ker ni bilo medsebojnega skladja.

Zdaj prvič doživljam drugačna čustva. Imam znanca, do katerega mi je nekaj več. Pred dvema tednoma

mi je priznal, da je bil že enkrat zaročen, da pa sta zaroko z nevesto sporazumno razdrla. Odkar to vem, sem čisto iz sebe. Kratko in malo ne morem prenesti, da bi bila „druga“. Ali me lahko razumete?

Menim, da sami sebi nasprotujete, če se na eni strani označujete za trezno, na drugi strani pa niste sposobni, da to razdrto zaroko sprejmete kot stvarnost. Zase zahtevate nekaj, česar drugim dekletom ne dopuščate: biti prva. Ali ste mar pozabili, da ste bili po vaših lastnih besedah vi sami tista, ki je moške odslavljala?

Kaj pa hočete svojemu znancu pravzaprav očitati? Da je popravil neko napačno odločitev? Tudi take slabe izkušnje imajo včasih svojo dobro stran in morda se prav takratni sklep obrača danes v vaše dobro.

Premagajte ljubosumnost in potrebo po uveljavljanju! Ne prvo ne drugo tu ni na mestu.

Ne, Gospodove fotografije nimamo

- Božja beseda je tudi človeška.
- Kaj ni to povsem naravno?
- Kdor tega ne razume, ne razume življenja.

Danes je sveto pismo tudi pri katoličanih vedno bolj v veljavi. Le škoda, da smo prav glede njega v neki krizi.

Tragika judovskega naroda je bila v tem, da je stoletja pričakoval Mesijo, ko pa je prišel, ga je zavrnil. Zakaj? Zato, ker ni prišel tako, kakor ga je narod pričakoval, in ne tak, kakršnega si je narod želel.

Danes smo v podobnem položaju z ozirom na pisano besedo Boga. Stavljamo zahteve, kakšna naj bo ta beseda, izjavljamo, kakšno si jo želimo. Ko pa moramo ugotavljati, da beseda Boga ni taka, kakor smo jo pričakovali, smo v nevarnosti, da ne zavržemo samo zunanjega dela besede, temveč vse, ali pa da gremo v otročji trmi z glavo v pesek.

Le kaj je ta beseda zagrešila, da se nam naenkrat zdi tako sporna? Nič drugega kot to: pokazala je svojo človeško stran. In zdaj smo v zadregi. Odkrilo se je namreč, da smo v tej besedi gledali le eno naravo, le eno prvino, namreč božjo.

To je tisto „novo“ v katoliškem razlaganju svetega pisma: s sveti-mi knjigami je treba ravnati kot z vsakim drugim spisom, ki ga ni mogoče drugače umeti kakor v zvezi z okoljem, v katerem je nastal. Le tako je mogoče razbrati, kaj so pisci, in po njih Bog, v resnici hoteli povedati.

„RESNICA JE TO, KAR ME DELA BOLJŠEGA“

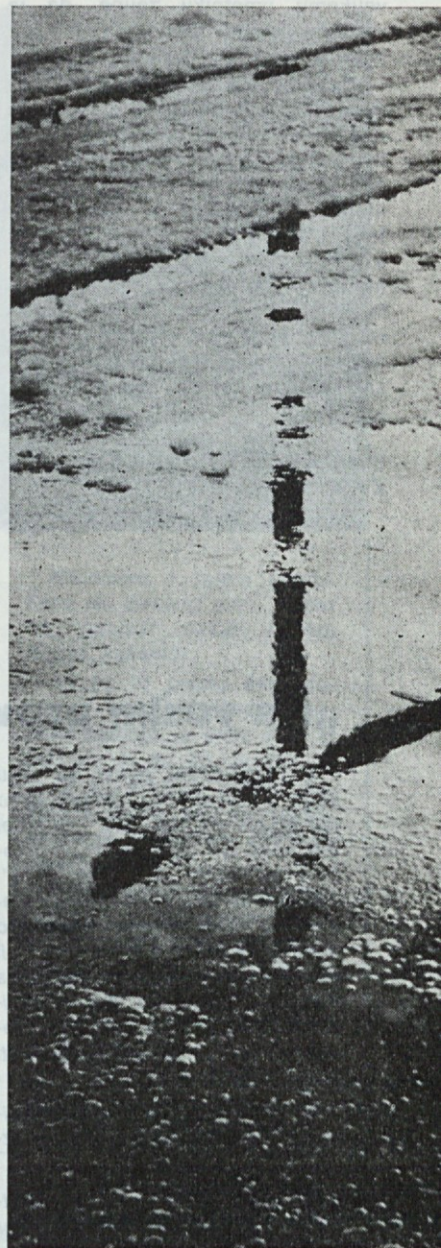
Na jasnem si moramo biti, kako globoka je razlika v načinu mišljenja in govorjenja med starim Vzhodom, h kateremu spadajo knjige svetega pisma, in modernim Zahodom, katerega duhovni otroci smo mi.

Vzemimo primer! Beduini so v šotoru pri ognju. Med sabo imajo gosta z Zapada. Eden od beduinov pripoveduje zgodbo. Čim lepša je, tem bolj gotovo gost z Zapada na koncu zgodbe pripomni: „Pa, ali se je to res zgodilo?“ Beduini se med seboj pogledujejo, kot bi povpraševali: „Le kaj hoče s tem? Če se je to res zgodilo, je to vendar vseeno! Saj ima zgodba v sebi svojo resnico!“

Zapadni človek je obseden od vprašanja, ali se je nekaj zgodilo ali ne, in gre v tem tako daleč, da zanemarja pomen. Vzhodni človek je pa nasprotno obseden od želje po pomenu, in to tako močno, da zanemarja vprašanje, ali se je nekaj zgodilo ali ne. Če vprašamo indijskega misleca, kaj je resnica, bo odgovoril: „Resnica je to, kar me dela boljšega.“ Zapadnemu človeku je vzor resnice film dogodkov in posnetek besed na zvočni trak, vzhodnemu človeku je pa vzor globinski pomen zgodbe.

Tu pa se odpira pri nas važna samovzgojna naloga. Treba se je do kraja ovedeti, da smo v našem zapadnem precenjevanju zgodovinske resnice pravzaprav bolni. Rajši imamo fotografijo kakor umetnino.

Navedimo spet primer! Recimo, da se kdo zanima za mater velikega umetnika. Na razpolago ima najboljšo fotografijo te matere in sliko, na kateri je sin upodobil svojo

mater. Kako bo volil, komu gre za globlje spoznanje te žene? Brez dvoma bo uporabil sliko in ne fotografije. Zakaj? Najprej zato, ker je prepričan, da vse, kar je bistvenega, notranjega, duševnega in s tem materi lastnega, sin bolje pozna, kot more to izraziti tudi najboljša fotografija. Potem pa tudi zato, ker

velikemu umetniku zaupa, da je zmožen, svoje globoko poznanje matere tudi na sliki izraziti.

Vzemimo, da je umetnik naslikal mater v rdeči obleki. Tu obstajata dve možnosti: morda se je mati včasih res v rdeče oblačila, morda ne. Zakaj naj bi umetnik naslikal mater v taki obleki, če se ni nikdar tako oblačila? Zato, ker bi hotel s tem izraziti neko globljo resnico, morda njeno veselo naravo, optimizem, ljubeznivost... Prav ta neresnična rdeča barva bi nam tako celotno resnico o tej materi prikazala globlje kot še tako natančna fotografija.

SVETO PISMO NI NE FILMSKI NE ZVOČNI POSNETEK

Kakor tako umetnino in kot vsak

spis je treba tudi sveto pismo umevati v zvezi z okoljem, kjer je nastalo. Mi pa smo menili ali pa še menimo, da moramo z njim drugače ravnati. Saj so bile svete knjige namenjene vsem ljudem in vsem časom, a napisane tako, kakor je bilo takrat pisanje v navadi.

Razlagavci svetega pisma so se že zdavnaj trudili, da bi razbrali, kaj so svete knjige v tej zgodovinski obleki hotele izraziti. V paških navodilih zadnjih časov je posebno važen poudarek, da mora razlagavec svetega pisma upoštevati tri razvojna obdobja, po katerih sta Jezusovo življenje in nauk prišla do nas: Jezusovo javno življenje, oznanjevanje apostolov, spisanje evangelijev.

Jezus je učil po takrat navadnih

tehnikah ustnega predavanja, ki so skušale nauk vtisniti v spomin. Govoril je slikovito in v ojačenih pripodobah, ki jih je zadosti le enkrat slišati, pa si jih zapomniš.

Jezus sam je izvolil svoje in izbral tiste, ki naj bi bili priče njegovega življenja in nauka. Kot predmet apostolskega oznanjevanja sta izrečno označena v svem pismu Gospodova smrt in vstajenje. Apostoli so morali poročati, kako je prišlo do sramotne smrti na križu: poročati o javnem življenju z vsem, kar je moglo razložiti sovražnost vodilnih judovskih krogov, govoriti so morali o Jezusovi ljubezni do grešnikov, do izvrženih in zaničevanih, o njegovi težnji, iti vedno na jedro postave in ne ostajati pri zunanosti; poročati so mo-

„Ne vozim psov po mestu“

V rasističnem peklu na jugu ZDA ni smel črni človek pred leti stopiti v „beli park“, ni smel piti vode pri „beli pipi“, črni otrok ni hodil v „bele šole“. Taksisti so zavračali črnce z besedami: „Ne vozim psov po mestu, pa naj bodo na dveh ali štirih nogah!“ Nekega črnkega očeta so kaznovali, ker je v živalskem vrtu pokazal otroku leva, ki so ga smeli občudovati samo beli otroci.

V tem kraljestvu nasilja in krivice je bil Montgomery eden izmed najslabših krajev.

V tem večno vročem Montgomeryju je začel Martin Luther King leta 1955 svoj veliki pohod nenasilja. Povod zanj so bile — utrujene noge stare črnce.

Rosa Parks je bila tistega pomembnega dne — 1. decembra 1955 — tako utrujena, da ni poslušala ostrega ukaza sprevodnika v avtobusu, naj odstopi sedež belcu in se umak-

ne v zadnji del vozila, ki je bil določen za črnce. Zaradi te „nesramnosti“ je dobila klofuto in zapor, plačati pa je morala še 14 dolarjev globe. A ta mučni dogodek je pomenil začetek nove oblike črnkega odpora.

Pod vodstvom Luthra Kinga je 50 000 črnkih meščanov Montgomeryja sklenilo, da se ne bodo vozili z avtobusi, dokler ne bodo odpravili poniževalnih predpisov rasnega zastavljanja. Hodili so kilometre peš do delovnih mest, zbrano in molče v svojem učinkovitem uporu. Naposled je po 381 dneh bitke brez strela avtobusno podjetje popustilo, ne iz človekoljubnosti, ampak iz gospodarskih razlogov. A prodor je bil storjen in pokazale so se nove možnosti.

„Ne glede na to, kakšen bo končni uspeh,“ je pozneje ugotovil dr. Martin Luther King, ko se je po daljšem času spet dotaknil „avtobusne zadeve“, „da-

nes je očitno, da je bil Montgomery del nečesa dosti večjega.“

Naslednja leta so prinesla prvi pohod nenasilja. To gibanje so spremljali protestni marši, burne demonstracije in predvsem metoda „sit-in“. To je pomenilo, sedeti prav na tistem mestu, kjer so črncu prepovedali sedeti: v restavraciji, hotelu, čakalnici, parku in na letališču. Sedeti mirno, neomajno, molče in vztrajno, ne glede na povodenj žalitev, udarce, lajež policijskih psov, grožnje z linčanjem; ne zapuščati mesta, dokler te nasilno ne odvedejo; iti prav tako mirno in voljno v zapor in z neskončno potrpežljivo neomajnostjo razoroževati in premagovati vso jezo rasističnih preganjavcev.

Vedno bolj pogosto so dobivali črni starši pogum in vero, da so pošiljali otroke v mešane šole, ne glede na izbruhe sovražstva, strahovlado in poniževanje. Počasi, prav počasi so začele posamezne restavracije in kakšne čakalnice odpirati vrata črnim obiskovavcem.

D. R.

rali o Jezusovi zavesti o sebi kot poslancu Boga, Sinu božjem v čisto enkratnem smislu, kot Odrašniku, čeprav drugačnem, kakor so ga Judje pričakovali.

Res je, da so apostoli Jezusove besede in dejanja predajali s tistim polnejšim umevanjem, ki so ga sami imeli šele po prejemu Svetega Duha. A taka podoba resničije izrazi to, kar se je takrat v Palestini dogajalo, kakor bi pa to mogel film Jezusovih dejanj in zvočni trak z njegovimi besedami.

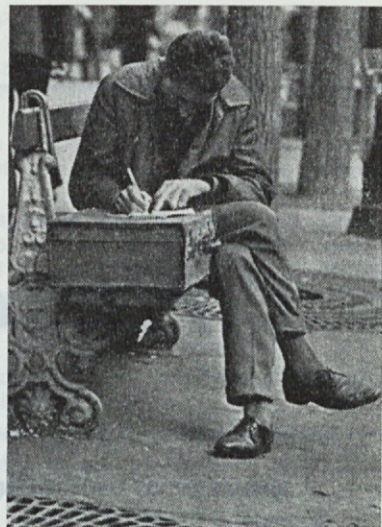
JEZUSOVA SLIKA JE NEPONAREJENA

Tako imamo v evangelijih zgodovino, ki ni prvenstveno svetna, marveč evangelijska zgodovina. Kar imamo v rokah, je izpričana vera

apostolske Cerkve. To vero pa je mogoče razložiti le iz tega, kar so apostoli v svojem sožitju z Jezusom samim slišali in videli.

Kaj jamči nam, vernikom, navdihnjenje, v katero verujemo? Da je bilo vse tako govorjeno, kot stoji zapisano? Ne, saj različni navdihnjeni pisci dogodke različno pripovedujejo. Kaj torej jamči Sveti Duh? Da je Jezusova slika v svoji štirikratni izdelavi — štirje evangelisti namreč pišejo o Jezusu — neponarejena. Še več: da je, kot slika Jezusa, globlja, bogatejša, resničnejša in v tem pomenu bolj zgodovinska, kot nam bi jo pa mogel posredovati fotografski aparat ali zvočni trak.

(Po knjigi dr. V. Truhlarja, Katolicizem v poglobitvenem procesu).

Neznanec v tujem mestu. Sam je, strašno sam. Sedaj bo napisal nekaj besed. Bogve kakšnih!

Ali bo to pismo ženi domov o tem, kako težko prenaša samoto in kako zelo si želi, da bi bil pri svojih?

Ali bo prošnja znanцу nekje na tujem, naj mu pomaga iz te nevzdržne osamljenosti?

Ali pa bo to list, na katerega bo zapisal svoje zadnje besede, kajti obup je prevelik, da bi ga mogel premagati?

Opaziti tega neznanca in imeti srce zanj, to je človeško. Samo to je tudi krščansko.

Kdo so svetniki?

Kdo so svetniki? Ljudje, ki so delali čudeže? Ne. Imamo svetnike, ki niso nikoli v življenju storili čudeža. A njihovo življenje je bilo en sam čudež. In sicer trojni čudež: čudež milosti s strani Boga, čudež dobrote do sočloveka in čudež obvladanja samega sebe. Svetniki so bili ljudje kakor mi, obloženi z enako revščino in slabostmi. Bili so skušani, delali in trpeli so kakor mi. A so z božjo pomočjo, pa tudi z lastnim prizadevanjem dozoreli do junaške popolnosti.

Cerkev je glede češčenja svetnikov povedala, da je „prav in koristno, častiti svetnike in jih klicati na pomoč“.

Ta cerkveni nauk vsebuje dvojno resnico:

Prav je svetnike častiti.

Prav je, torej ni napak, svetnike častiti. Če bi bilo češčenje Marije in svetnikov napačno, bi bilo tudi napačno častiti slavne pesnike in znanstvenike, zaslužne vojskovodje in državnike. Če te na njihove obletnice slavijo z govori in če jim postavljajo spomenike, to počnejo

zato, da bi v poznejših rodovih okrepili ljubezen do domovine. Ali katoličani ne smemo v enakem smislu krepiti ljubezni do nebeške domovine?

Koristno je klicati svetnike na pomoč.

Koristno, a ne nujno. Koristno pomeni le, da to pomaga pri dosegi večnega cilja.

Rečeno je „klicati“, ne moliti. Molimo samo Boga. Svetnike samo kličemo, „naj prosijo za nas“. Sami po sebi ne zmorejo ničesar, kot božji prijatelji pa mnogo. V pismu sv. Jakoba beremo: „Molite drug za drugega, da dosežete zveličanje; kajti mnogo zmore vztrajna molitev pravičnega!“

Če torej nekatoličan pravi, da se on obrača naravnost na Jezusa, potem mu odgovarjamo: „To delamo tudi mi, a ne prihajamo sami, ampak z Marijo in mnogimi „pravičnimi“.“

Tu pa se postavlja drugo vprašanje: Ali nam morejo svetniki pomagati? Ali ni omalovaževanje Boga, da se ne obračamo naravnost nanj, ampak posredno po svetnikih?

Tudi mi katoličani verujemo v božje vladanje na zemlji. A s tem ni rečeno, da stori Bog vse sam in da v vse dogajanje sam posega. Že

v zemeljskem življenju ne sme človek vsega Bogu prepuščati, ne da bi tudi sam kaj storil. Sejavec mora sejati, sicer kljub božji vsemočnosti ne bo žetve. Zato pogovor: Bog daje vodo, ne pa tudi vedra za zajemanje.

Tudi v nadnaravnem redu velja: človek mora storiti svoje, uporabiti mora svoje „talente“. Bog bi v svoji vsemočnosti v trenutku lahko spreobrnil ves svet, a je delo rešenja duš prepustil ljudem.

Jana

povest o veliki ljubezni

Mlada učiteljica Jana je prišla na grad Trnulje za domačo vzgojiteljico male Adele. Grad je last gospoda Ročestra, oskrbnica gradu pa je gospa Ferfaks.

Zimskega popoldneva se napoti Jana v bližnje mesto na pošto. Na poti je priča prizoru, ko neznan jezdec pade s konja, ki mu je na ledeni poti spodrsnilo. Učiteljica se približa jezdecu. Med njima steče pogovor. Ko neznan jezdec vpraša Jano, če ne pozna gospoda Ročestra in če ta ne živi v gradu, in mu Jana na obe vprašanji odgovori, da ne, vpraša on dalje:

„Ali mi lahko poveste, kje je zdaj?“

„Ne, ni mi znano.“

„Seveda, vi niste služkinja pri tej hiši? Vi ste...?“

Umolknil je in si ogledoval svojo obleko, ki je bila, kakor navadno, zelo preprosta. Tudi moj volneni plašč in črni klobuček še zdaleka nista bila primerna za služkinjo kakšne gospe. Zdelo se mi je, da je uganjeval, kaj neki sem. Pomagala sem mu.

„Vzgojiteljica sem.“

„Vzgojiteljica!“ je ponovil. „Ti šment, ti, da sem pozabil! Vzgojiteljica!“

Spet je natančno ogledal svojo obleko. Čez dve minuti se je dvignil s kamna. Obraz mu je bil poln bolečine, ko se je skušal premakniti.

„Ne morem vas poslati po pomoč,“ je dejal, „a malo mi lahko pomagate, če ste tako dobri.“

„Seveda, gospod.“

„Ali nimate mogoče dežnika, da bi mi bil za palico?“

„Ne.“

„Poskusite zgrabiti vajeti in mi jih dati v roke! Ali se bojite konja?“

Ko bi bila sama, bi se bala konja se dotakniti. Ker pa mi je on rekel, naj to storim, sem ga bila pripravljena ubogati. Odložila sem rokovnik na kamen in se približala velikemu konju. Poskušala sem zgrabiti vajeti, a močna žival me ni pustila v bližino glave. Poskušala sem spet in spet, a zaman. Poleg tega me je bilo strah konjskih kopit.

Popotnik me je nekaj časa gledal in čakal, končno se je zasmejal.

„Vidim,“ je rekel, „da ne bo gora nikoli prišla k Mohamedu. Vse, kar lahko storite, je to, da pomagate Mohamedu h gori... Prosim vas, stopite k meni!“

Stopila sem.

„Oprostite,“ je nadaljeval, „v sili sem in moram vas prositi za pomoč.“

S težko roko se je oprl na moje rame, se z bolečino naslonil name in tako odšepal do konja. Komaj je zgrabil vajeti, že je obvladal žival in se spravil v sedlo. Ob tem se mu je obraz spačil od bolečine v izvinjeni nogi.

„Tako,“ je dejal, „zdaj mi dajte še bič, ki leži nekje v grmovju!“ Stiskal je ustnice, da bi ne kazal bolečine.

Poiskala sem bič in mu ga dala.

„Najlepša hvala,“ je rekel. „Zdaj pa pojdite hitro s pismom v Hej in se kmalu vrnite!“

Ko je z ostrogo konja vzpodbodel, se je ta ustavil, vzpel na zadnje noge in v diru odnesel jezdeca od tam. Pes je tekel za njima in vsi trije so izginili.

Pobrala sem rokovnik in šla dalje po poti.

Dogodek ni bil nič posebnega, nič romantičnega ali zanimivega, a zame in moje enolično življenje je pomenil vsaj eno urico spremembe. Nekdo je potreboval moje pomoči in me upošteval, jaz pa sem mu pomagala. Všeč mi je bilo, da sem lahko nekaj storila in čeprav je bilo to moje početje povsem nepomembno in neznan, je bilo vendar nekaj takega, kar ni več spadalo v moje tiho življenje: bilo je dejanje.

In novi obraz, ki sem ga spoznala, je predstavljal novo sliko v galeriji mojega spomina. Ta slika je bila drugačna od vseh drugih, ki so visele v njem: prvič zato, ker je bil neznanec moški, drugič pa zato, ker je bil mrk, močan in neomajen.

Ko sem prišla v Hej in vrgla pismo v poštni nabiralnik, sem imela ta obraz še zmeraj pred seboj. Tudi potem, ko sem po poti domov hitro stopala navzdol po griču, je še vedno blestel pred očmi moje duše.

Ni se mi dalo vstopiti v Trnulje. Prestopiti prag te hiše je zame pomenilo, vrniti se v enolično življenje in potlačiti nemir, ki se je naselil v meni med sprehodom. Kako zelo bi se mi ob tem času prilegel boj z viharji neznanega življenja, ki bi me gnal sem in tja. Tako bi me kruta in grenka skušnjava za vselej naučila ceniti mir, sredi katerega sem se zdaj dolgočasila.

Moje misli je potegnila na zemljo neznanatna malenkost: v veži je bila ura. Oči so mi zdrsnile z meseca in zvezd, odprla sem stranska vrata in vstopila.

Veža ni bila temna. Vanjo je lila močna rdečkasta luč iz velike jedilnice, katere krilna vrata so bila na stežaj odprta. Opazila sem več oseb v bližini kamina in zaslišala vesele glasove, med katerimi sem spoznala Adelo. Tedaj so se vrata zaprla.

Pohitela sem v sobo gospe Ferfaksove. Tudi tu je gorel ogenj, luči pa ni bilo in tudi ne moje prijazne gospe. Namesto nje sem uzrla velikega črnega psa z belimi lisami in dolgo dlako: osamljen je sedel na preprogi, pokonci, in zrl resno v ogenj. Sličen je bil tistemu ob meji kraj poti. Bil mu je na las podoben. Približala sem se mu in ga poklicala: „Pilot!“ Brž je vstal, prišel k meni in me ovohaval. Pobožala sem ga in pomahal je s košatim repom. A gledal me je tako, da sem se bala biti z njim sama.

Pozvonila sem: hotela sem luč. Pa tudi radovedna sem bila, kdo je na obisku.

Lea je vstopila.

„Čigav je ta pes?“

„Z gospodom je prišel.“

„S kom?“

„Z gospodom — gospod Ročester se je pravkar vrnil.“

„Tako! Ali je gospa Ferfaksova pri njem?“

„Ja, in gospodična Adela tudi. V jedilnici so. Žan je pa odšel po zdravnika, kajti gospod je padel s konjem vred in si zvil nogo.“

„Ali mu je konj spodrsnil na poti v Hej?“

„Ja, ravno ko je jezdil po griču navzdol, je konju na ledu spodrsnilo.“

„Prinesite luč, Lea, ali jo boste?“

Lea je prinesla svetilko. Gospa Ferfaksova je prišla takoj za njo in mi potrdila vse, kar sem zvedela, in povedala, da je pri gospodu Ročestru zdravnik. Potem je spet odhitela iz sobe, da je naročila čaj, jaz sem pa šla gor v svojo sobo, da odložim plašč in klobuček.

Na zdravnikovo priporočilo je tisti večer gospod Ročester zelo zgodaj legel v posteljo. Drugo jutro ni rano vstal. Ko je prišel iz spalnice, so ga najemniki in upravnik že čakali v sprejemnici, da bi se z njim pomenili.

Z Adelo sva se morali umakniti iz knjižnice, ker je služila ta čez dan gospodarju za nekakšno sprejemnico za ljudi. Uredili sva si novo šolsko sobo v prvem nadstropju.

Opazila sem, da se je tisto dopoldne vse Trnulje spremenilo. Ni bilo več tiho kot v cerkvi, kajti gostje so vsak čas trkali na vrata in zvonili. Koraki in tuji glasovi so nenehoma odmevali spodaj v veži. Potok z drugega sveta je tekel po njej. Naša hiša je imela gospodarja in vsaj meni je bilo to bolj všeč.

Popoldne se je zunaj spočel snežni metej in medve sva prebili v šolski sobi.

Ko se je stemnilo, je vstopila gospa Ferfaksova.

„Gospodu Ročestru bo zelo po godu, če boste prišli zvečer z Adelo v jedilnico na čaj,“ je dejala.

Zvečer sva šli z gospo Ferfaksovo v jedilnico.

Dve sveči sta goreli na mizi in dve na robu kamina. Pilot je ležal v svitu ogrevajočega ognja, Adela je klečala ob njem. Gospod Ročester je na pol ležal na divanu, ranjena noga mu je počivala na blazini. Gledal je Adelo in psa.

Ogenj mu je obsvetljeval obraz. Takoj sem spoznala v njem jezdeca z gostimi črnimi obrvmi in visokim čelom, ki se je zdelo pod črnimi lasmi še bolj belo, kot je v resnici bilo. Spoznala sem njegov ostro rezani nos, ki je bil bolj kot lep, značilen za njegov značaj, njegove široke nosnice, ki so izdajale jezljivost, jezna usta, brado in spodnjo čeljust — res, vse troje je bilo izrazito žolčno, tega ne bi mogel nihče tajiti. Zdaj, ko ni imel na sebi plašča, sem opazila, da je bila vsa njegova postava prav tako tršata kot njegov obraz. Mislim, da je bila njegova postava z atletskega vidika do neke mere lepa — bil je plečat in vitkega telesa, čeprav ne posebno velik in ne posebno prikupen.

Idilični
grad
Otočec
pri
Novem
mestu

Gospod Ročester je gotovo opazil najin prihod, a ko sva se mu približali, naju ni niti pogledal.

„To je gospodična Ajre, gospod,“ je spregovorila gospa Ferfaksova na svoj običajni način. Prikimal je, a še vedno je bil zagledan v psa in otroka.

„Naj sede,“ je končno spregovoril. V njegovem nekam prisiljenem in togem poklonu, a še znosnem glasu, je bilo nekaj, kar je hotelo reči: „Kaj mi mar, ali je gospodična Ajre tu ali je ni. Trenutno nisem razpoložen, da bi spregovoril z njo.“

Brezbrizno sem sedla. Kakšen posebno prijazen sprejem bi me najbrž spraval v zadrego, ker bi ne znala nanj dovolj spoštljivo in lepo odgovoriti, čemerna volja pa mi je narekovala le molk, kar mi je moglo prej koristiti kot škodovati. Poleg tega je bilo nenavadno obnašanje gospoda Ročestra dosti zanimivo in radovedna sem bila, kaj bo še prišlo.

Zdelo se mi je, da ga je skušala gospa Ferfaksova spraviti v dobro voljo: začela je z njim razgovor.

„Gospa, prosim čaj!“ je bil ves odgovor, ki ga je dobila.

„Prisedite k ognju!“ mi je rekel gospod. Ubogala sem, kot mi je velevala dolžnost.

„Že tri mesece ste v moji hiši?“

„Ja, gospod.“

„In od kod prihajate?“

„Iz šolskega zavoda v Lovudu.“

„O, zelo prijazna ustanova! Kako dolgo ste bili tam?“

„Osem let.“

„Osem let! Potem pa veliko zdržite. Mislil sem, da ta zavod uniči že v štirih letih najbolj močno telo. Potem ni nič čudnega, da ste videti, kot da bi prišli z onega sveta. Čudil sem se že, odkod vam ta obraz. Ko sem vas videl sinoči tam zunaj ob meji na poti, sem nehote mislil na pravljice o vilah in sem vas že hotel vprašati, ali niste morda vi začarali mojega konja, in še zdaj mi ni to jasno. Kdo so vaši starši?“

„Jih nimam.“

„In jih verjetno tudi nikoli niste imeli. Ali se spominjate katerega izmed njihju?“

„Ne.“

„Mislil sem si. Če ste brez staršev, pa imate mogoče sorodnike, strice ali tete?“

„Ne, nisem jih še videla.“

„Kje ste pa doma?“

„Nikjer.“

„Kje žive vaši bratje in sestre?“

„Nimam ne sester ne bratov.“

„Kdo vas je priporočil v mojo službo?“

„Dala sem oglas v časopis in gospa Ferfaksova mi je odgovorila nanj.“

„Ja“, je pritrdila dobra gospa, „vsak dan znova sem hvaležna usodi, da jo je poslala k meni. Gospodična Ajre mi je nenadomestljiva prijateljica, Adeli pa dobra in zavzeta učiteljica.“

„Ne trudite se z ocenjevanjem, sam si bom ustvaril sodbo o njej,“ jo je zavrnil gospod Ročester. „S po-

hvalami ne boste vplivali name. Začela je tako, da je moj konj padel na tla na vse štiri.“

„Gospod?“ mu je vpadla v besedo gospa Ferfaksova.

„Njej se imam zahvaliti za zvito nogo.“

Vdova se je čisto zmedla.

„Gospodična Ajre, ali ste živeli kdaj v mestu?“

„Ne, gospod.“

„Ali ste že bili v kakšni družbi?“

„V nobeni, razen med gojenkami in učiteljicami v Lovudu in zdaj tu med prebivavci Trnulja.“

„Ali ste mnogo brali?“

„Le tisto, kar mi je prišlo v roke: teh knjig ni bilo bogve kaj, pa tudi posebno učene niso bile.“

„Živeli ste kot redovnica. Gotovo ste tudi v verskih naukih doma — zavod je vodil protestantski pastor, kakor sem slišal, kajne?“

„Ja, gospod.“

„In ve gojenke ste ga menda oboževale?“

„Kje pa!“

„Kako?“

„Jaz sem ga sovražila. Bil je krut. Čeprav se je delal velikodušnega, se je vmešaval v vsako malenkost. Morale smo stradati. Nekoč nas je ves teden mučil z dolgimi pridigami in večernim branjem iz knjig, ki jih je sam napisal. Te knjige so govorile o nagli in neprevideni smrti in kaznih, ki so nas polnile s strahom, ko smo odhajale spat.“

„Koliko let ste imeli, ko ste prišli v Lovudu?“

„V desetem letu sem bila.“

„In tam ste ostali osem let. Torej jih imate zdaj osemnajst?“

Pritrdila sem.

„Kot vidite, je računstvo kar koristna znanost. Brez njene pomoči ne bi mogel uganiti vaše starosti. To ni tako preprosta zadeva pri takem obrazu in tako spreminjajočem se izrazu, kot je vaš. Česa ste se v Lovudu naučili? Ali igrate klavir?“

„Malo že.“

„No ja, zelo skromno odgovarjate. Pojdite v knjižnico — hotel sem reči — če vam je prav. Oprostite, da tako ukazujem. Vajen sem reči: Stori to! in: Stori ono!, pa je storjeno. Vam na ljubo ne morem svojih navad spreminjati. Pojdite, no, v knjižnico, vzemite s seboj luč, vrata pustite odprta, sedite h klavirju in mi kaj zaigrajte!“

Odšla sem, kot mi je ukazal.

„Dosti!“ je zaklinal čez nekaj minut. „Vidim, da za silo že igrate, tako kakor vsako izobraženo angleško dekle, a še ne povsem dobro.“

Zaprla sem klavir in se vrnila.

Gospod Ročester je govoril dalje:

„Adela mi je pokazala danes zjutraj nekaj risb, ki ste jih baje vi sami narisali. Ne vem, če je to povsem delo vaših rok. Mogoče vam je pomagal kakšen učitelj risanja?“

„Ne, res ne!“ sem odgovorila.

„Oho, užalil sem vaš ponos! No, prinesite tiste vaše risbe, če me morete prepričati, da so res vaše. A ne

izgublajte po nepotrebnem besed, če niso vaše. Znam ločiti zrnje od plev.“

„No, potem ne bom nič rekla. Sami si boste lahko ustvarili sodbo o tem, gospod.“

Odšla sem po risbe v knjižnico.

„Primaknite mizo sem!“ je dejal in jaz sem jo porinila k njegovemu divanu. Adela in gospa Ferfaksova sta se hitro približali, da bi videli moje risbe.

„Ne tiščite skupaj!“ je velel gospod Ročester. „Šele tedaj mi smete vzeti risbo iz rok, ko si jo bom popolnoma ogledal. A ne silite z glavo k moji!“

Vsako risbo in sliko si je natančno ogledal. Tri je položil posebej in ko si je ogledal še ostale, je velel:

„Odnosite slike na drugo mizo, gospa Ferfaksova, in oglejte si jih z Adelo! Vi,“ je nadaljeval in me pogledal, „vi pa spet sedite in odgovorite na moja vprašanja. Jasno mi je, da je te risbe naredila ena in ista roka. Ali je bila to vaša?“

„Ja.“

„In kdaj ste imeli toliko časa, da ste jih narisali? Pri teh slikah ste morali tudi veliko razmišljati.“

„Naredila sem jih zadnji dve leti ob počitnicah, ki sem jih preživela v Lovudu, ko nisem imela drugega dela.“

„In kje ste dobili te posnetke?“

„V svoji glavi.“

„V tej glavi, ki jo vidim sedajle na vaših ramenih?“

„Ja, gospod.“

„Ali imate še kaj načrtov za take risbe?“

„Upam, da jih imam. Mogoče še boljše.“

Razgrnil je izbrane risbe pred seboj in si jih še enkrat ogledal.

Risbe so bile narejene z vodenimi barvicami. Na prvi so bili sivo modri oblaki nad viharnim morjem, en sam žarek luči je osvetljeval iz morja štrleči jambor. Na njem je sedel morski krokar, v kljunu je držal zlato zapestnico z diamanti. V modri vodi se je svetlikalo truplo utopljenca. Druga risba je predstavljala teman vrh hriba, zdaj se je vlekle temno modro nebo. Na nebu

se je dvigala doprsna postava neke žene z zvezdo na čelu in besnimi očmi. Tretja risba je kazala vrh ledenika na zimskem nebu. Spredaj se je dvigala ogromna glava. Dve drobni roki sta odgrinjali črno zagrinjalo s spodnjega dela obraza, s katerega so sijale oči, polne obupa. Čez senca se mu je bleščal v obliki oblaka prstan z belimi plameni.

„Ali ste bili srečni, ko ste te slike ustvarjali?“ je vprašal zdaj gospod Ročester.

„Bila sem izčrpana, gospod, in bila sem srečna: pri ustvarjanju slik, ki so moje misli docela napolnile, sem občutila tako zadovoljstvo kot še nikdar v življenju.“

„To ne pove dosti. Vašega veselja je bilo pri tem prav malo, kot ste sami izjavili, a lahko vam rečem, da ste bili v deželi umetniških sanj, ko ste mešali te čudovite barve in jih skušali uglasiti med seboj. Ali ste presedli vsak dan dolgo pri tem delu?“

„Nasem imela drugih opravkov; ker smo imeli počitnice, sem pa sedela ob risbah od jutra do poldneva in od poldneva do večera. Dolgi poletni dnevi so bili kaj primerni za tako delo.“

„Ali ste bili zadovoljni z uspehom tega navdušenega dela?“

„Kje še! Razlika med mojim zasnutkom in delom moje roke me je mučila in v vsakem od teh treh primerov sem se lotila naloge, ki ji nisem bila popolnoma kos.“

„A se vam ni povsem ponesrečilo. Ujeli ste senco svojega zasnutka, verjetno nič več. Nimate dovolj spretnosti in ne umetniškega znanja, da bi mogli svoje misli popolnoma upodobiti. A za šolsko dekle so risbe izvirne in kar uspele, snov je duhovita. No, zdaj pa risbe spravite!“

Komaj sem shranila risbe, je že pogledal na uro in nenadoma dejal:

„Devet je. Zakaj puščate Adelo tako dolgo pokonci? Gospodična Ajre, odpeljite jo spat!“

Zgodo-
vinsko
znameniti
grad
Turjak
na
Dolenjskem

Adela ga je še poljubila, preden je zapustila sobo. Tudi je dovolil, da se je pritisnila k njemu, a videti je bilo, da ni tega storil z večjim veseljem, kot če bi prišel k njemu Pilot, če ne še z manjšim.

„Želim vam vsem lahko noč!“ je dejal in zamahnil z roko, češ da mu je naše družbe dovolj. Gospa Ferfaksova je spravila pletenje, jaz sem vzela s seboj risbe, priklonili sva se in dobili v odgovor mrzel poklon. Tako sva odšli.

Gospa Ferfaksova mi je še povedala, da je gospod Ročester izgubil pred devetimi leti svojega starejšega brata.

„Ko je bil polnoleten, sta se njegov brat in gospod Raulend povezala v nekaj, kar naj bi bilo gospodu Ročestru v dobro, kar ga je pa v resnici privedlo do poloma. Kako je bilo pravzaprav s to stvarjo, nisem mogla priti nikdar na jasno, a gospod Ročester ni mogel nikdar preboleti, kar ga je zadelo. Ni posebno spravljiv: pretrgal je vse zveze s svojo družino in zdaj že več let živi zelo nestalno. Mislim, da ga ni strpelo niti štirinajst dni nepretrgoma v Trnulju, odkar je njegov brat umrl brez oporoke in je postal sam posestnik rodbinskega imetja. In ni čudno, da se te stare hiše izogiba.“

„Zakaj pa naj bi se je izogibal?“

„Mogoče se mu zdi skrivnostna.“

Naslednje dni sem videvala gospoda Ročestra le sem in tja. Moja srečanja z njim so bila slučajna: kje v predsobi, na stopnišču ali na pokritem hodniku, kjer je šel mimo mene kdaj naduto in mrzlo in mi je na moj pozdrav odgovoril s spoštljivim priklonom ali brezbržnim pogledom, kdaj pa se je globoko priklonil in me pozdravil čez mero prijazno in se mi nasmehnil z dvorljivo vljudnostjo. Njegovo spreminjajoče se razpoloženje me ni žalilo, ker sem vedela, da nisem tega njegovega muhastega menjavanja prav nič kriva.

Nekega večera je pozvonilo in dobila sem povabilo, da prideva z Adelo k njemu. Brž sem Adelo počesala in jo okusno oblekla in ko sem se pred ogledalom prepričala, da sem sama opravljena z vso meni svojsko ljubkostjo in da sem od pet do glave, kot je treba, sva šli dol.

Na mizi v jedilnici, kamor sva vstopili, je ležal v lepenko zavit zaboj. Adela je nagonsko vedela, kaj je v njem.

„Darila zame, darila zame!“ je vzkliknila in tekla k mizi.

„Ja — to so darila zate. Vzemi jih, ti pristna hči Pariza, spravi se v kot in se zabavaj z njimi!“ je dejal gospod Ročester z globokim in nekoliko posmehljivim glasom. Sedel je v ogromnem naslonjaču blizu kamina.

„Gospodična Ajre, pridite bliže! Sedite semle!“ je nekoliko prijazneje kot sicer rekel meni in potegnil k svojemu naslonjaču drug stol.

Pozvonil je in poslal po gospo Ferfaksovo. Kmalu nato je prišla s košarico za pletenje v roki.

„Dober večer, gospa! Bodite tako dobri in poslušajte

Adelo in govorite z njo! To bo ena najbolj ljubeznivih stvari, kar ste jih kdaj storili.“

Brž ko je Adela opazila gospo Ferfaksovo, jo je poklicala k svojemu divanu in ji zdevala v naročje najrazličnejše igrače. Vsa srečna ji je v slabi angleščini dopovedovala, kako je vsa iz sebe.

„Zdaj, ko sem odigral vlogo dobrega gostitelja in poskrbel za zabavo svojih gostov,“ je nadaljeval gospod Ročester, „si lahko tudi sam privoščim malo razvedrila.“

Zdel se mi je v z drobnostmi blagom prevlečenem naslonjaču popolnoma spremenjen. Ni bil več tak, kakršnega sem poznala. Na njem ni bilo več prejšnje strogosti in mrkosti. Okrog ust mu je igral celo nasmeh in oči so se mu svetile, a ni mi bilo jasno, ali ne morda od vina. Zdelo se mi je, da od tega. Skratka, bil je videti razpoložen, bolj prijazen in dobre volje in vse bolj popustljiv kakor zjutraj, ko je bil mrzel in strog. Še vedno pa se mi je zdela njegova glava, naslonjena na rob naslonjača, mrka, pa prav tako njegove kakor iz granita izklesane črte v obrazu in velike temne oči, ki jih je osvetljeval močan blesk ognja v kaminu. Res, imel je zelo velike, temne in zares lepe oči, ki niso bile včasih nekje na dnu brez nekega nenavadnega spreminjanja in iz katerih je odsevalo, če že ne mehko, pa vsaj malo čustva.

Kakšni dve minuti je še gledal v ogenj, jaz pa sem ga nemoteno opazovala. Potem se je v hipu obrnil k meni, tako hitro, da so se najine oči srečale.

„Gledate me, gospodična Ajre. Ali se vam zdim lep?“

Ko bi si bila vzela malo časa, bi mu morda dala neki nedoločen in obrabljen prikupen odgovor, a še preden sem utegnila pomisliti, mi je že ušlo z jezika:

„Ne, gospod.“

„O, vi ste pa izvorni, presneto!“ mi je odgovoril. „Videti ste kot mirna, resnoba in preprosta nuna, ko sedite z rokami, spuščeni pred seboj, in očmi, uprtimi v preprogo. Kadar pa vržete svoj pogled v moj obraz, kakor sedajle, ste čisto spremenjeni. In če vas kaj vprašam ali kaj opomnim, na kar morate odgovoriti, odgovorite, če že ne trdo, pa vsaj precej drzno. Kaj menite o tem?“

„Prenagliła sem se, gospod, zinila sem kar tjavdan nekaj. Prosim vas, da mi oprostite. Morala bi reči, da ni tako preprosto odgovoriti na tako zvito vprašanje in da so okusi različni in da končno lepota ni odločilna pri človeku ali nekaj podobnega.“

„No, česa takega bi mi pač ne smeli reči. Res je, lepota ni važna. Pod pretvezo, da omilite prejšnje besede, ste mi sedaj zadali še hujšo rano. Kar naprej. No, kakšne napake še vidite na meni?“

„Gospod Ročester, pustite mi, da svoj prvi prenegljeni odgovor prekličem. Nisem vas hotela žaliti, niti najmanj. Zmotila sem se.“

„Le oberite me do kosti! Ali vam moje čelo ni všeč?“ Popravil si je črne lase, ki so mu padali na čelo.

„No, gospodična, ali sem neumnež?“

„Na noben način, gospod. Najbrž bom spet neolikana, a rada bi vedela, ali ste človek dobrega, plemenitega srca.“

„Ponovno me zabavate s svojim ostrim nožem, delate pa se, kot bi mi hoteli delati poklone. Nekoč sem imel posebno nežnost srca. Ko sem bil toliko star, kot ste zdaj vi, sem bil globoko čuteč, poln sočutja do ponižanih, ubogih in nesrečnih. A usoda me je od tedaj pestila, dokler nisem postal trd in neizprosni. Zdaj sem kar zadovoljen sam s seboj, da sem trd in prožen kakor gumijasta žoga, ki na enem ali dveh neopaznih mestih še kaj prodre vanjo, in z občutljivo točko sredi svojega telesa. Ali je pri vsem tem zame še kaj upanja?“

„Upanja? Kakšnega, gospod?“

„Da bi iz žoge spet postal človek iz mesa in krvi.“

Nisem vedela, kaj naj mu odgovorim na to nenavadno vprašanje.

„Zdi se mi, da sem vas spravil v zadrego, gospodična Ajre. Čeprav ste prav tako ljubki kot jaz lep, vam zadrega prav lepo pristaja. Ostanite vedno v zadregi!“

Vstal je iz naslonjača in naslonil roko na marmor-nato ploščo kamina. Ko je tako slonel, sem videla njegovo celotno postavo: izredna širina njegovih prsi ni bila skoraj v nikakršnem sorazmerju z dolžino udov. Prepričana sem bila, da bi ga večina ljudi imela za grdega. A v njegovi držji je bilo toliko nezavestnega ponosa, v njegovih očeh toliko popolne brezbržnosti do lastne zunanosti in toliko zavesti o svojih drugih resničnih in bleščečih sposobnostih, ki so mu v vseh pogledih nadomeščale osebno privlačnost, da sem nehote tudi sama verjela, da mu lepe lastnosti odtehtajo neprikopno zunanost.

„Všeč bi mi bilo,“ je nadaljeval, „da bi še kaj več zvedel o vas, zato govorite!“

V odgovor sem se mu smejala. A moj smeh ni bil ne samozavesten ne suženjski.

„Govorite!“ me je silil.

„O čem, gospod?“

„O čemer koli. Prepuščam vam izbiro predmeta in način pogovora.“

Molčala sem. Če pričakuje, da bom govorila samo zato, da me bo spoznal, se je obrnil na napačen naslov, sem si mislila.

„Z vami bi rad govoril,“ je spet začel, „kot dvajset let starejši človek, ki ima izkušnje celega stoletja. Bodite tako prijazni in povejte mi kaj novega, da razvedrite moje misli, ki postajajo težke, ker se vedno sučejo okrog ene in iste živčne osi in nazaj kot zarjavel žebelj.“

Po nekaj stvkih, v katerih mi je priznal iskrenost in me poučil, da se imam zanjo zahvaliti naravi in ne sebi in da imam mogoče tudi napake, je mirno nadaljeval:

„Tudi sam imam mnogo napak, tega se zavedam, in jih tudi ne mislim olupšavati, to vam zagotavljam. Bog ve, da prav zaradi tega tudi do drugih nisem preveč strog. Na krivo pot sem stopil v svojem enaindvajsetem letu ali pa so me drugi spravili nanjo: pol sramote rad naprtim nesrečni usodi ali neugodnim okoliščinam. Od takrat še nisem našel prave poti. Ko bi jo, bi bilo z menoj čisto drugače. Bil bi tak kot vi, bil bi bolj pameten in menda brez madeža. Zavidam vas za vaš dušni mir, za vašo čisto vest in za vaše neomadeževane spomine. Punčka moja, spomini brez madeža in peg morajo biti neprecenljiv zaklad, neizčrpen vir svežine, kajne?“

„Kakšni so bili vaši spomini, ko ste bili mojih let, gospod?“

(Se bo nadaljevalo)

Pogled
na del
Ljubljane,
v ozadju
Šmarna
gora

slovinci

po evropi

anglija

V župnijski cerkvi v Haslingdenu *sta se poročila* gdč. Majda Grkman in g. Stewart Corless. Čestitamo!

17. novembra je v bolnišnici pri Lichfieldu *umrl* Janez Slemenšek, ki je v zadnjih letih stanoval v Nuneatonu. Bil je več let težko bolan. Pokopan je bil v Stockingfordu. Za njim žalujejo žena in dva sinova. Pokojnikovi starši žive v Ljubljani. — Vsem žalujočim naše iskreno sožalje!

Božič smo praznovali tiho in mirno po družinah. Imeli smo polnočnico v Londonu in Bedfordu. Prav tako smo se mirno poslovili od starega leta v Bedfordu že 28. decembra, ko smo se zbrali k skupni zabavi v „baraki“, ki jo pa imamo radi, saj se v njej domače počutimo in tudi poveselimo.

Ob Novem letu smo se tudi spomnili vseh onih, ki so nas v zadnjem času zapustili. Konec avgusta je g. Bojan Ravbar opravil mašo ob obletnici smrti Francke Ribičeve v Bedfordu. V Gradcu na Štajerskem smo se pa v avgustu spomnili obletnice smrti Feliksa Jusa iz Maribora. Po vojni je več let z ženo preživel v Gradcu. Umrl pa je v Rochdale 23. avgusta 1969. V Strahinju pri Kranju so v oktobru pokopali Zofijo Leskovec, ki je u-

mrla v Rochdale 10. oktobra. Vsem želimo večni pokoj!

Srebrne poroke dr. Jančarja in njegove žene Marije se je Naša luč že spomnila. Čestitati pa moramo tudi g. Dušanu Pleničarju iz Litije, uredniku lista „Klic Triglava“, in njegovi soprogi Elizabeti, roj. Grum, s Stare Vrhnike, ki sta praznovala srebrno poroko v juliju v kraju Enfield blizu Londona. Še na mnoga leta!

Na Silvestrovo so v kraju Kilmarnock na Škotskem pokopali Franca Babnika, ki je *umrl* 28. decembra, star 69 let. Doma je bil iz Gameljn blizu Št. Vida nad Ljubljano, na Angleško je prišel leta 1948. Vsa družina se nahaja v Sloveniji in ji izrekamo iskrene sožalje! Njemu pa naj Vsemogočni nakloni mir in pokoj v tuji zemlji!

belgija

LIEGE-LIMBURG

Društvo „Slomšek“ je tretjo nedeljo v decembru priredilo *mi-klavževanje z božičnico*. Za to priložnost je šolska mladina z velikim trudom pripravila tri krajše igrice. Mešani zbor je zapel vrsto božičnih pesmi. Sveti Miklavž je obdaril staro in mlado. Ob prigrizku in toplim čaju smo v domači družbi preživeli nekaj uric, katere je naša mladina poživila s koncertom narodnih pesmi. Pokazala je, da ne hodi zaman v slovensko šolo. Iskrena hvala pevcem, posebno pa naši

mladini, ki se je kljub izpitom v šoli dobro naučila včasih zelo dolge vloge.

Teden dni kasneje je nastopilo Društvo sv. Barbare s približno enakim programom. Deklice so lepo zapele. Fantje so nastopili s kratko igro. V skladu z novo linijo v domovini je namesto Miklavža nastopil dedek Mraz.

Nismo še poročali, da je gdč. Sonja Kukovec iz Heusdena sklenila *zakonsko zvezo* z g. Vilijem Verhelst. Nastanila sta se v Genku. V Eisdenu pa je g. Dori Jakelj popeljal pred oltar svojo nevesto gdč. Halino Galus. Obema mladima paroma toplo čestitamo in želimo vso srečo!

francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de Sèvres, Paris 6°, métro Vanneau.

Slovenska pisarna (7 rue Gutenberg, pritličje-levo, Paris 15°, métro: Charles-Michels, telefon 250-89-93) je odprta vsak četrtek popoldne, sicer pa telefonirati g. Čretniku, 636-80-68.

Drago Štimec in Stanislava Copot sta stopila na skupno življenjsko pot (Chevry-Cossigny, Francija).

Po krstu sta postala člana Cerkve Darko Zadnik, sin Darka Zadnik in Marije Jesenko, ter Dominik Božič, sin Lucijana Božič in Pavle, roj. Mezgec.

V prejšnjih številkah je pomotoma izostala vest, da je bil 3. oktobra pokopan v Parizu Francois Cadic, ki je odšel v večno domovino po težki bolezni in hudem trpljenju. Ženi Mariji, roj. Matuš, in vsem pokojnikom svojcem izrekamo svoje sožalje!

VERSAILLES

V nedeljo, 20. decembra, smo imeli Slovenci v Versaillesu lepo in pomembno slovesnost. Med sv. mašo, katero sta sodarovala gg. Čretnik in Stres, je po svetem krstu bil vključen v cerkveno občestvo g. Stojan Leskovar iz Ljubljane. Takoj po krstu pa sta si Stojan in Boženka Žagar iz Prezida v zakramentu zakona potrdila svojo ljubezen, za katero — tako sta sklenila — bosta črpala moči pri božji mizi, kamor so z njima pristopili vsi prijatelji, ki so se tega dneva upravičeno veselili: s svojim zgledom in besedo so pripomogli, da se je Stojanu izpolnila srčna želja, da je Božič obhajal kot božji otrok, kot polnoleten kristjan.

US (Val d'Oise)

Po krstu sta postala deležna Kristusovega odrešenja Sofija Ritlop, hčerka Martina Ritlop in Marije, roj. Kerec, ter Bernard Uljan, sin Stanislava Uljan in Marije, roj. Topličanec.

Starši in botri so pravkar podpisali v matičnih knjigah, da je Bernard Uljan bil krščen in da so obljubili, da ga bodo krščansko vzgojili. Na sliki se jim kar smeji, da bodo sedaj krst še „zalili“ (Us, Francija).

PARAY-VIEILLE-POSTE (Essonne)

Na Novega leta dan se je nenadoma pretrgala nit zemeljskega življenja rojaku g. Francu Švecu, katerega so prijatelji in znanci vkljub hudemu mrazu v lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Pokojni je bil doma v Filovcih, star je bil 57 let; v Franciji je živel od leta 1937. Zapušča težko prizadeto ženo Elizabeto (iz Babincev pri Ljutomeru), hčerki Angelo (por. Predelko) in Kristino in bolnega sina Edvarda. Naj Kristus, ki je naša moč in naše upanje, sprejme pokojnega v svoje božje kraljestvo, njegovim svojcem pa dá potrebne tolažbe in moči.

CHEVRY-COSSIGNY

Na Štefanovo sta si pred oltarjem obljubila zvestobo Drago Štivec iz Osilnice na Kočevskem (rojen je bil v taborišču v Gonarsu,

kamor so Lahi med okupacijo poslali njegovo družino) in Stanislava Copot iz Črensovcev. Na Štefanovo je bilo sicer mrzlo, sta pa zato njuni srci bili tem bolj vroči. Vsi prijatelji in znanci jima želimo obilo sreče na njuni življenjski poti!
SKUPNO SLOVENSKO ROMANJE V LURD BO OD 5. DO 10. JULIJA 1971.

PAS-DE-CALAIS

V novo leto smo stopili z mrazom in snegom, kar ni vedno navada na tem skrajnem koncu Evrope.

Zakrament sv. krsta je prejela na sam Božič v Bruay-en-Artois Korine Borodiej. Očetu Czeslawu in materi Anici Kelc naše čestitke!

Zakrament sv. zakona so si dali: v Bruay-en-Artois Richard Wery in Martina, Marija Jožefa Batas-Bielič; v Mericourt-Mines pa Robert Thomas in Anica, Frančiška Zadražnik-Gačnik. Mladoporočencem božji blagoslov in naše čestitke!

V Divionu smo spremili k večnemu počitku Franca Erzložnika, dolgoletnega odbornika Društva sv. Barbare v Bruay in požrtvovalnega člana. Tih je sam ob spremstvu dobrih družin preživel leta v tujini. Za ves njegov trud do bližnjega naj mu bo Gospod plačnik. Žalujočim pa naše sožalje!

Za romanje v Sveto deželo od 21. do 31. marca je še nekaj mest. Cena 1600 frankov je izredno nizka.

Ob grobu Franca Švec (Paray-Vieille-Poste, Francija).

Nedvomno se bo morala začeti za Slovence v južni Franciji „nova doba“. Hrvatski izseljenci so dobili tu svojega duhovnika. Združeni so, povezani in se zavedajo, kaj pomeni zanje Cerkev. Tudi mi imamo svojega dušnega pastirja, ki je moral dosedaj delati za ene in za druge. To pogosto ni bilo lahko.

Sedaj nam preti nevarnost, da bodo odgovorni rekli, da za 500 Slovencev ne morejo dati lastnega duhovnika ob tolikem pomanjkanju. Pater Jakob je klican po svojih predstojnikih drugam. Se samo dovolj potrudili, da bi ostal?

Jasno, se moramo zavedati, kaj pomeni narodu skupnost v tujini, kaj pomeni zanje Cerkev in duhovnik z njo! Bil je nam dosedaj kot oče: Skoraj vse, ki smo tukaj, je on poročil, nam krstil otroke, „Našo luč“ je širil med nami in koliko, koliko nam je govoril! Pisal nam je skoraj vsak mesec. Za nas je vsepovsod posredoval, kjerkoli in v čemer si bodi, je bilo potrebno. Četudi skromno, vendar prisrčno domače središče nam je posredoval. Še pod v cerkvi nam je za vsake praznike tako zgladil, da se je človek mogel v njem videti kot v zrcalu. Vsako leto smo imeli kak izlet. S Koroške je povabil pevce, da so nam pokazali, kako lepa je naša pesem. Prireditve smo imeli — če ne drugega — vsaj plesne, pa miklavževanja in pustne zabave itd. Duša je bil vsemu našemu življenju.

Komaj nekaj dni je minilo, kar smo pričakovali „novo leto“. Škriljev France, je sezidal svojo lastno

hišo. Da bo dana možnost za „posebne prilike“, je dozidal veliko dvorano... Stalno je bil v „pogovorih“ z našim duhovnikom. Ob tej priliki moramo izreči vso čast Furlanovemu Štefanu in Anici, Arhovemu Mirku in Tončki, dragemu Lebanovemu „Juletu“ in Ivici, pa tudi Zormanovi Mariji. V dogovoru z dušnim pastirjem se je vse pripravilo. Kakšno veselje! Mislimo dovolj na vse to?

„Slovinci, vkup!“ — to bodi naš program!

Poročila se je naša pridna Šircljeva Nada. Njena teta jo je čuvala v Brožičevi družini poleg cerkve svetega Roka v Nici tako dolgo, dokler je ni „zapazil“ Doričičev Jože iz Istre. Zmenila sta se in 19. decembra smo obhajali veselo poroko. Medtem ko vama mi kličemo: „Srečna bodita v življenju!“ nam pa novoporočenca pravita: „Poglejte sliko iz Nice, kako prijetno je bilo v naši družbi!“

Slovinci Južne Francije — držimo se slovenskega misijona! To bodi naše prvo in temeljno načelo! Bratom in sestram v svetu pa iskren pozdrav!

nemčija

NOVI DUHOVNIKI ZA SLOVENCE V NEMČIJI

V Nemčiji je vedno več Slovencev. Vsak mesec se pomnoži njih število. Prihajajo ne samo v večja mesta in ne samo v južne predele

Jože Cimerman

je Prekmurec, letnik 1931. Za duhovnika je bil posvečen leta 1958 v Mariboru, nato pa je opravljal duhovniško poslanstvo v Laškem, Gornji Radgoni, Beltincih, končno pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah. V Nemčiji je prevzel skrb za Slovence v škofijah Freiburg, Trier in Speyer.

Nemčije, temveč tudi že v manjše in severnejše dežele Zvezne republike.

S številom Slovencev pa rastejo tudi dušnopastirske naloge. Vedno bolj je čutiti potrebo po novih duhovnikih, saj je naravno, da gredo duhovniki tja, kjer so njih verniki.

Predstavljamo vam štiri slovenske duhovnike, ki so prišli med Slovence v Nemčiji.

Najprej so se spolnjevali v nemščini, da bodo tako lažje opravljali svojo službo posredništva. Saj se slovenski duhovnik v tujini ne more upreti prošnjam vernikov, da zanje posreduje na najrazličnejših nemških uradih in službenih mestih. Nato pa so jim nemške škofije dodelile urade in jim poverile skrb za svoje rojake. Zgoraj so po vrsti predstavljeni.

Novim duhovnikom želimo, da bi se med nami dobro počutili! Bog jih živi v naši sredi! Njih naslovi so objavljeni na zadnji strani ovitka.

Na poročnem slavlju
Jožeta Doričiča
in
Nade Šircelj
v Nici

Mirko Jereb

je iz Gorenjske, Kranjčan, prav tako letnik 1931. Duhovniško posvečenje je sprejel v ljubljanski stolnici leta 1956, nato se je posvetil skrbi za duše župljanov v Šmihelu pri Novem mestu, v Šmarju, Novem mestu in končno od 1962 naprej v Kresnicah pri Litiji. Oskrbuje Slovence v škofijah Osnabrück, Hildesheim in v severnem delu škofije Münster.

Ludvik Rot

je bovški rojak iz Primorske. Rojen je bil leta 1939, za duhovnika pa je bil posvečen leta 1964 na Sveti gori pri Gorici. Bil je na župnijah Dornberk, Ilirska Bistrica in Koper. Prišel je v Nemčijo oskrbovat rojake v škofiji Köln.

Dr. Štefan Steiner

prihaja iz Beltincev v Prekmurju. Rojen je bil leta 1926, posvečen 1953. Duhovniško službo je opravljal v Slov. Konjicah, v mariborskih župnijah Sv. Rešnjega Telesa in pri stolnici, ter na Gomilskem. Vmes je dvakrat za daljšo dobo spopolnjeval teološko znanje v Rimu in bil nato profesor na ljubljanski teološki fakulteti. Sedaj je prevzel skrb za rojake v škofiji Berlin.

ZAPADNI BERLIN

Kljub temu da je marsikdo tudi iz daljnega Berlina pohitel za Božič in Novo leto domov (upajmo, da so se vsi zdravi in čili vrnili), smo bili prijetno presenečeni, da se nas je pri polnočnici zbralo toliko. Tako pri maši kot potem pri božičnici smo najbrž vsi skupaj pozabili, da smo tako daleč od doma; prav toplo nam je bilo vsem pri srcu.

Zdi se, da so prazniki bolj utrudljivi kot delovni dnevi, saj nas je bilo na sv. Štefana veliko manj. Pri skupni slovensko-nemški maši pri Sv. Kaniziju pa so ostali zvesti samo pevci ali skoraj samo oni: ti so častno rešili slovenski del maše. Pristrčni sprejem po maši od strani nemških faranov nas je še enkrat ogrel za medsebojno razumevanje in prijateljstvo.

Že na Silvestrovo je prišel med nas naš novi župnik dr. Štefan Steiner in skupno z nami pričakal Novo leto. Pristrčno ga pozdravljamo in hvaležni smo mu, da se je

odločil ostati med nami. Zagotavljamo mu naše sodelovanje, tako da bomo začeto delo slovenske cerkveno-prosvetne skupnosti razširili in utrdili v prid vsem Slovincem v Berlinu, tudi tistim, ki se za sedaj še držijo ob strani.

HESSEN

Na božični dan je bil v Frankfurtu krščen Danijel Žizek, prvorojenec Štefana in Amalije, roj. Ščap. Življenje v luči prave vere naj spremlja srečno družinsko življenje!

Krščena je bila v Mainz-Gonsenheimu Jerena Fekonja, hči Franca in Danice, roj. Krušič. Staršem čestitamo, punčki pa želimo vsega dobrega v življenju!

Od decembra imamo v Frankfurtu vsako nedeljo in zapovedan praznik *slovensko mašo* v župni cerkvi Deutschorden Kirche (Brückenstr. 3) ob 16. 45.

Na božični dan so se po maši zbrali rojaki v župnijski dvorani. Slovenski jezuitski bogoslovci, ki

študirajo v Frankfurtu, so nam v pesmi, besedi in sliki približali božično skrivnost. Ob toplém čaju in prijateljskem pomenku smo za nekaj ur čutili slovensko božično razpoloženje. Upamo, da bomo v župnijskih prostorih še večkrat našli priliko za prijetno razvedrilo.

Erland Ciril Borštnar krščen v Mannheimu

Ob koncu leta 1970 so šli v Stuttgartu štirje naši rojaki k *sveti birmi*. V dvomesečnem tečaju v Esslingenu so se na prejem tega zakramenta lepo pripravili. Pouk je bil ob ponedeljkih zvečer.

Fante in dekleta na Württemberškem, ki še niso bili pri birmi, vabimo, da se javijo za birmo, ki bo zopet spomladi. Tisti, ki stanujejo daleč od našega centra, se na birmo lahko pripravijo po knjigi, ki jo bodo dobili pri prijavi.

V decembru smo imeli na našem področju več *porok*. V Heubachu sta šla pred oltar Vinko Tomažin, rojen v vasi Ardor, in Terezija Jeglič, rojena v Orešju. V Ravensburgu sta se poročila Viktor Prevec iz Iga vasi v Loški dolini in Marija Čuk iz Logaških Žiberš. V Wendlingenu sta se za zmerom povezala Janez Poljanšek, rojen v Sovinji peči, in Hermina Lipovnik, rojena v Mariboru. V Nagoldu sta se poročila Ivan Nose iz Kočevja in Marija Zgonec iz Radleka. — Čestitamo!

Pred božičem preteklega leta so naše krstne knjige zabeležile več novorojenčkov. Kar naštejmo jih! V Esslingenu so dale krstiti svoje

V slovenskem centru v Reutlingenu v Nemčiji se zbirajo naši delavci in delavke po maši v župnijski dvorani cerkve sv. Andreja. V veseli družabnosti se imajo marsikaj pogovoriti in tudi pesmi ne manjka ob takih prilikah. Od lanskega decembra si tu lahko izposojajo tudi slovenske knjige.

malčke naslednje družine: Jože in Ana Šuštaršič sta prinesla h krstnemu kamnu svojo prvorojenko Irenico; Filip in Marjeta Arko svojega drugega sinka Matija; Franc in Gabrijela Bombek svojo hčerko Vlasto; France in Frida Meglič svojega prvorojenca Francka. — V Schwäbisch Gmündu smo krstili Bernardko Šantl, hčerko Antona in Jožefe; v Aalenu pa Viljema, drugega otroka v družini Viljema in Ane Buršič. — V Oberstenfeldu je bil krščen Peter-Bojan, sin Petra Breznikar in Gabrijele, roj. Zupet, iz Schwaikheima pri Waiblingenu. — Družinam in novorojenčkom tople čestitke!

Že v januarski številki „Naše luči“ smo poročali, kako smo gledali *skioptične slike o Avstraliji* v slovenskem centru v Reutlingenu. V decembru je bilo isto predavanje na vrsti v Esslingenu in Unterkochenu. Rojaki so tudi v teh krajih z zanimanjem sledili sliki in besedilu o deželi kengurujev na peti celini.

Božične praznike je šlo veliko rojakov obhajati domov, a posebno v Stuttgartu jih je še toliko ostalo, da je bila udeležba pri slovenskih mašah kar lepa, zlasti na Božič. Razveseljivo je bilo predvsem število sv. obhajil.

Tudi silvestrovanja nismo pogrešali. Za zaključek leta smo imeli slovensko mašo v Sindelfingenu, potem pa nam je ondotni nemški župnik dal na razpolago svojo dvorano za silvestrovanje. Igral nam je zopet kvintet „Seher“ in tudi to pot sta nas razveselili s svojim pevskim nastopom kakor že v novembru, a v še bolj svečani opremi

kakor prvič, sestri Irena in Sonja Štuhec iz Stuttgarta. V prijaznem vzdušju smo pričakali novega leta, polni dobre volje in načrtov za še nadaljnje sodelovanje v versko-kulturni prid naše slovenske skupnosti v tujini.

Nenadna smrt dveh slovenskih delavcev tik pred božičem je naše rojake močno pretresla.

V Konstanzu se je pri prometu smrtno ponesrečil 24-letni Ivan Penhofer iz Turnišča. „V Nemčijo je prišel umret,“ pravijo sedaj njegovi znanci in kolegi na delovnem mestu. In res, Ivan je bil komaj dva meseca v Nemčiji, ko mu je nepričakovana smrt že prekrizala vse načrte. Njegovo truplo je bilo prepeljano na domače pokopališče.

V Unterkochenu so našli 40-letnega Franceta Jakša iz Ljubljane mrtvega v avtomobilu. Pozno zvečer je postavil avtomobil v garažo, katere vrata je zaprl in nato v avtomobilu zaspal. Ker je motor deloval naprej, so ga nastali plini zadušili. Še ni dognano, ali se je rojak hotel na ta način sam posloviti od življenja ali pa ga je v toplem avtomobilu premagal spanec, ki je bil zanj usoden. Pokopali so ga na pokopališču v Unterkochenu. — Vsem, ki jih je smrt omenjenih rojakov prizadela, naše iskreno sožalje!

Na pikniku v Unterkochenu na Württemberškem so se naši rojaki dobro zabavali. Po mesečni maši avgusta lani jih je zvalila unterkochenška godba, ki je slavila svoj letni praznik, na bližnji travnik. Seveda so dobili svojo mizo!

BAVARSKA

Letos smo tisti, ki smo ostali za božič v Münchnu, praznovali ta praznik še posebno lepo.

Že pri božični maši smo imeli srečo, da nam je slovenski duhovnik, ki nas je obiskal iz Rima, orglal. Tako je naše petje dobilo potrebno zvočno kuliso in oboje je ustvarilo domače razpoloženje.

Pravo presenečenje pa nas je čakalo v dvorani šole za medicinske sestre. Dvorana je bila tako praznično okrašena, da se niti na glas nismo upali govoriti. Belo pregrnjene mize z okraski iz mahu, vej in svetlečega se papirja, morje prižganih svečk, razsvetljeno božično drevo, jasli z Detetom — vse je bilo tako praznično, tako slovesno.

V prvem delu smo se spomnili praznika v besedi in pesmi: g. Edo nam je prebral del Rebulove črtice Jezus je bil rojen v Trstu, Polonica in Jurček sta prelepo deklamirala vsak po eno pesem, vsi skupaj smo pa v začetku in na koncu tega dela zapeli božično pesem.

V drugem delu smo igrali tom-bolo in uganjevali napol resne, napol smešne uganke. Glavni tom-bolski dobitek — košaro s slovensko potico, kranjskimi klobasami, vinom in bomboniero — je odnesel mlad par s Štajerskega.

Vmes smo se pogovarjali, pili čaj in prigrizovali piškote. Večer je hitro minil in ostal nam bo v spominu kot nekaj prelepega.

Krščeni so bili v Münchnu Kar-men Salmič, hči Staneta in Zlatke, roj. Kirbiš, v Ingolstadt u pa Ber-

narda Matjašec, hči Jožeta in Irme, roj. Kramar, in Franc Nemeč, sin Franca in Helene, roj. Vereš. Obe-ma punčkama in fantku želimo ve-liko božjega blagoslova, staršem pa iskreno čestitamo!

nizozemska

V Heerlerheide smo se poslovili od rojaka g. Antona Robeka. *Umril* je nepričakovano po kratkem biva-nju v bolnici v Heerlenu. Pred do-brimi 40 leti se je pokojnik na-stanil na Nizozemskem. Bil je med ustanovitelji mešanega zbora „Zvon“, kateremu je ostal zvest vse do smrti. Dokler mu je zdravje dopuščalo, je pridno sodeloval pri vseh dejavnostih naše skupnosti. Skoro ni bilo verske ali narodne prireditve brez njegove prisotnosti. Ljubil je rodno zemljo in je bil sre-čen, če je mogel doma preživeti svoj letni odmor. Imel je srečno družinsko življenje, a vse prezgo-daj mu je umrla dobra žena gospa Marija, roj. Kozole. Te izgube ni nikoli popolnoma prebolel. Izredno težak udarec pa ga je spet zadel pred dobrim letom, ko je nenado-ma umrl njegov starejši sin Anton.

Rojaki so čutili, da se je pod včasih grčavo zunanostjo skrivala dobra in zvesta duša, zato so ga kljub ostremu mrazu polnoštevilno spremljali na zadnji zemeljski poti. „Zvon“ mu je v cerkvi zapel pre-lepo Galusovo: „Glejte, kako umira pravični“.

Pokojni Anton Robek se je pri-družil dolgi vrsti pionirjev sloven-

*Pokojni
Anton
Robek*

skega izseljenkega življenja. Bog bo poplačal njegovo zvestobo.

Nas pa čaka dolžnost, da še bolj povežemo naše vrste v zvestobi idealom, katerih so se pokojni An-ton Robek, njegova žena Marija, pokojni sin Anton in številni slo-venski pionirji v tujini oklepali s tako ljubeznijo.

Sinu g. Jožku, snahama ge. Cilki in ge. Marti ter vnukom izražamo toplo krščansko sožalje!

Naj počiva v miru!

Društvo sv. Barbare v Heerler-heide se je skupno, v prijetnem družinskem večeru poslovilo od starega leta in stopilo v novo. Za večerjo je bilo kislo zelje in odlič-ne krvavice, izdelek g. Jožeta Dre-novca.

Slovenska služba božja v Heer-lerheide bo odslej vsako PRVO nedeljo v mesecu ob 9. uri. V Hoensbroeku bo služba božja od-slej pol ure kasneje, torej ob pol 11. uri. Vsi toplo vabljeni!

švedska

V Lidköpingu je bila krščena Kristina Kobalej. Oče Pavel je do-ma v Hočah pri Mariboru, mati Ana, roj. Rotar, pa pri Mariji Snežni v Slovenskih goricah. Botra sta bila g. Rudolf in ga. Marija Hren iz Nossebra. — V Malmö je bil krščen Marjan Miran Roj. Oče Boris je iz Maribora, mati Ana, roj. Vdovič, pa iz Svečine. Botra sta bila g. Rudi in ga. Alojzija Vdovič iz Brestrnice. — V Göteborgu je bil krščen Mar-ko Leon Lajšič. Oče Tomislav je doma v Valjevu, mati Marija, roj.

*Krst Andreje-
Marije Miklavc
6. dec 1970 med
mašo v cerkvi
Hl. Geist
v Stuttgartu.*

Roškar, pa v Ormožu. Botra sta bila g. Marko Juvan in ga. Milena Rajković iz Göteborga. — Vsem novim kristjanom, njih starešem in botrom iskrene čestitke!

Doma smo večkrat govorili in pisali o „mrzli tujini“. To pogosto ni samo fraza, ampak kruta resnica. Kolikokrat slišimo od naših zdomcev: „Če bi doma vsaj polovico toliko zaslužil kot tukaj v tujini, bi se takoj vrnil domov.“ Pred kratkim sem bral v časopisu, da se vsak drugi tujec, ki pride delat na Švedsko, vrne v domovino preden poteče deset let. Kolikor poznam razmere, se temu ne čudim.

Za Novo leto se je vrnil domov tudi Slovenec g. Anton Krčec iz Ptujске gore, star 63 let. Pred več leti se je ponesrečil in od takrat naprej ni bil več prav zdrav. Zadnja leta je sploh večinoma preživel v bolnišnici. Toda tam je bil zelo osamljen, ker zaradi težav z jezikom ni imel pravega stika z vase zaprtimi sobolniki. Želel si je nazaj v domovino, kjer ima dve sestri in brata. Sedaj se mu je želja izpolnila. Prišla sta ga iskat njegova sestra ga. Matilda in brat g. Ferdo Krčec. Tako bo svoja nadaljnja leta lahko preživel med svojimi domačimi.

Ob tej priliki moramo pohvaliti slovensko družino Krašovec iz Malmö. Stalno so obiskovali g. Krčeka, zanj skrbeli, kot bi bil član njihove družine, in so tudi vse storili za to, da se mu je spolnila želja, da se je lahko vrnil med svoje.

Kako bi bilo lepo, če bi vsi naši zdomci tako nesebično skrbeli drug za drugega, kadar je kdo v stiski! Koliko lepše in prijetnejše bi bilo naše življenje v tujini!

Najlepša hvala Kraševčevi družini za to požrtvovalnost in pomoč rojaku v stiski! Njemu pa želimo, da bi še lahko mnogo let preživel v zdravju in zadovoljstvu v domovini!

švica

Božični prazniki so nas zopet združili v eno družino. Voščili smo si drug drugemu vesele in milosti

polne praznike rojstva Gospodovega ter vso srečo in zdravje v novem letu 1971. Večina naših rojakov je odpotovala v domovino, da preživijo dneve božičnih počitnic med svojimi domačimi.

Vendar smo se začudili pri polnočnici, da nas je toliko ostalo v Švici za božične praznike. Letos smo imeli prvič polnočnico na sedežu slovenskega dušnopastirskega urada, v kapeli Kapuzinerheim na Seebacherstraße v Zürichu. Prostorna kapela je bila prejemajna za preko 70 ljudi. Božične pesmi so nas spravile v pravo božično razpoloženje, posebno še, ker so fantje in možje krepko sodelovali pri petju. Pred mašo je bila prilika za sv. spoved, na razpolago sta bila kar dva spovednika. Odkar imamo slovensko mašo, jih še ni pristopilo k obhajilni mizi toliko kot pri polnočnici.

Da smo lahko obhajali sveto noč v kapucinski kapeli, gre zahvala hišnemu predstojniku, ki je dal na razpolago kapelo in nam po maši postregel s toplim čajem in drugimi dobrotami. V sobi ob kapeli je bila miza za pingpong, okrašena s smrekovimi vejicami in prižganimi svečkami. Izredna pozornost in naklonjenost do Slovencev nas je prav do srca ganila.

Na božični dan ob 10. uri dopolne je bila maša tudi v Amriswilu in popoldne ob 16. uri v kriпти cerkve Guthirt v Zürichu. Na obeh krajih je bila lepa udeležba.

Za božične praznike so se mnogi peljali domov z namenom, da v krogu svojih domačih sklenejo zakonsko zvezo. V lanskem letu se je v Švici poročilo sedem parov, vsi ostali so se poročili v rojstnem kraju. Zadnja slovenska poroka je bila 12. septembra v Bazlu, ko sta si obljubila zvestobo Franc Gabrovšek iz Ljubljane in Silva Pucelj iz župnije Bela cerkev na Dolenjskem. Njima in vsem ostalim novoporočencem želimo vso srečo na življenjski poti!

V preteklem letu 1970 je bilo po raznih krajih v Švici *krščenih* 23 otrok; med temi še niso bili javljeni v NL sledeči: Robert Šadl, sin Antona in Marije, roj. Sovič, v Zürichu; v Amriswilu Dejan Androjič, sin Vladimira in Ivanke, roj. Mrvar iz Steinacha in Aleksander Jug,

Slovenci ob meji

GORIŠKA — Beneški Slovenec misijonar Oballa, ki je prišel na obisk iz Tanzanije v vzhodni Afriki, je imel predavanja v Sovodnjem, Števerjanu in Katoliškem domu v Gorici. — Dijaki Slovenske gimnazije v Celovcu so gostovali z igro „Ana Frank“ v Doberdobo, Štandreu in v Kat. domu v Gorici. — V ciklu predavanj „Vprašanja sodobnega človeka in naša stvarnost“, ki jih prireja Slov. kat. akademsko društvo v Gorici, je govoril dr. J. Zalokar o temi „Psihijatrija in naš čas.“ — V goriški stolnici je bil pod okriljem Zveze slovenske katoliške prosvete koncert božičnih pesmi. Pela sta moški zbor „Mirko Filej“ in mešani zbor „Lojze Bratuž“. Po koncertu so bile pete litanije, zahvalna pesem in blagoslov. Tako so slovesno zaključili dvajseti božični koncert. — Slov. kat. prosvetno društvo „Mirko Filej“ v Gorici je organiziralo koncert slovenskih opernih solistov iz Ljubljane. Nastopili so v Kat. domu.

TRŽAŠKA — Koncert pevskega zbora „Jacobus Gallus“ pod vodstvom dirigenta U. Vrabca je bil v svetoivanskem Mar. domu v Trstu. — Slovenski kulturni klub v Trstu je imel svoj redni občni zbor. Ob sobotnih sestankih višješolcev so se vršila predavanja, filmski, literarni, družabni in umetniški večeri, tako so z zadoščenjem poročali odborniki. — Slovensko kat. društvo „Hrast“ iz Doberdoba je nastopilo v Bazovici z igro „Prisega o polnoči“. — V veliki dvorani Kulturnega doma v Trstu je bil 20.

sin Silvestra in Jožice Zorman iz Rheinecka v Rheinthalu; v Horgenu Tomaž Rudolf, sin Elizabete Rudolf; v Usterju Ines Lidija Stojkovič, hči Jurija in Rozine, roj. Rink; v Bernu Barbara Savenc, hči Petra in Gabrijele Cimerman; v Zürichu Roman Prevodnik, sin Lovrenca in Veronike Miklavčič ter Darinka Marjeta Krivec, hči Franca in Jožice Bračko. — Naše čestitke in vse dobre želje!

dec. zelo dobro uspel „Koroški večer“ z rojaki iz Koroške. — V Marijinem domu v Rojanu je gostovalo prosvetno društvo „Rečan“ iz Lješ v Beneški Sloveniji z božično igro v domačem narečju. — Celovski dijaki so v Trstu ponovili igro „Dnevnik Ane Frank“ v Marijinem domu v ul. Risorta in v Marijinem domu pri Sv. Ivanu. — V Nabrežini je nastopil Tržaški oktet. — Zveza cerkvenih pevskih zborov je organizirala „Koncert božičnih pesmi“ v cerkvi v Špetru v Beneški Sloveniji 3. januarja, 10. januarja pa v cerkvi Novega sv. Antona v Trstu.

KOROŠKA — Farna mladina v Št. Jakobu je povabila rojake k predstavi igre „Mati Tereza“. — „Podjunska glasbena skupnost“ je pripravila „Vesel popoldan“ v farni dvorani v Št. Lipšu. — V Bilčovsu je prosvetno društvo „Bilka“ priredilo igro „Bele vrtnice“. — Dekleta gospodinske šole iz Št. Ruperta pri Velikovcu so igrале poučno igro „Slepa Tilka“. — Doma in v Žvabeku je farna mladina iz Vogrč priredila v božičnih dneh igro „Henrik, gobavi vitez“.

med nami povedano

SLOVENCİ SO V SVETU USPELI

● Ker ni imel denarja za vozni listek, se je na črno vozil s tovarnim vlakom. Danes je ravnatelj ene največjih tovarnih lepenke v Argentini, vozi pa se legalno z letali po vsem svetu in dostikrat predava o novih metodah v svoji industrijski stroki. Ostal je preprost in zaveden Slovenec.

● S pridnostjo se je prebijal skozi šole doma in na tujem, postal je profesor in ravnatelj raziskovalnih inštitutov v Ljubljani, Münchnu in v Ameriki, pa tudi svetovno znan strokovnjak na področju makromolekularne kemije, pisec nad 200 znanstvenih razprav in eden najbolj iskanih predavateljev. Kljub stiski za čas dr. Peterlin vsakemu angleškemu pismu, ki ga pripravi tajnica, tudi sam doda še kako prijazno vrstico v slovenščini.

● Svoje pismo je začel pisati v Buenos Airesu, nadaljeval ga je v Limi, kjer je dirigiral, končal in odposlal pa iz Lincoln Centra v New Yorku. Med drugim piše: „Vaše publikacije bodo zelo dvignile slovenski ugled po svetu in narodno zavest v naši mladini. Morda je to nevhvaležno delo, je pa zato tem bolj potrebno.“

● „Brala sem, da zbirate gradivo o Slovencih, ki so po svetu kaj pomembnega dosegli,“ mi je pisala slovenska ženica iz Pennsylvanije. „Prilagam Vam časopisni izrezek o svojem sinu Štefanu, če bi mogoče tudi spadal v vaše knjige.“ Z veseljem smo raziskovali dalje in ugotovili, da je Štefan predsednik ameriške korporacije in skupaj z bratom vodi podjetje, ki je v prejšnjem letu dobila ameriško nagrado kot ena izmed sto ameriških firm, ki so v tem času prispevale največji delež k znanstvenemu in industrijskemu napredku Amerike. Ali bi kdo sploh kdaj vedel, da je Štefan slovenskega rodu, če bi bili čakali le še nekaj let, da bi njegova dobra mamica ne mogla več brati slovenskih listov in napisati tistega nadvse dragocenega pisma?

To so le majhni drobci iz bogatega gradiva o uspehih Slovencev po svetu.

Kdor bi poznal kakšne podobne primere, naj jih pošlje na spodaj navedeni naslov. V vsakem primeru potrebujemo življenjepisne podatke dotičnega posameznika ali opis skupine, kako primerno fotografijo in čim več dokumentacije, npr. poročila iz tiska (z navedbo lista in datuma), fotografije, nagrad ali diplom, kopije patentov...

Naslove, nasvete in gradivo pošljite na naslov:

Dr. Edi Gobec
Department of Sociology
Kent State University
Kent, Ohio 44240, USA

PO OGLASU V NAŠI LUČI SVA SE SPOZNALA

Oglašava se vam iz Avstralije, od koder vam pošiljava pozdrave.

Zahvaljujema se vam za ženitovanjski oglas v Naši luči, ker sva

se po njem spoznala in se kasneje poročila. Sva srečna in vesela. Pošiljava vam fotografijo s poroke.

Poroka je bila 10. oktobra 1970 v Sydneyu v Avstraliji. Ženin je iz Trsta, nevesta pa iz Dolnje Bistrice, župnija Črenšovci, v Prekmurju.

Pozdravljava naročnike Naše luči in vse znance po Evropi.

Bogatec Rihard in Rozika, roj. Balažec.

BLAGOSLOVITEV SLOVENSKE KAPELE V WASHINGTONU

Po štirih letih načrtov, trdega dela in žrtev bo 15. avgusta 1971 v Narodnem svetišču Brezmadežnega Spočetja v Washingtonu blagoslovitev slovenske kapele.

Program se bo pričel v petek, 13. avgusta, in bo dosegel svoj višek z blagoslovitvijo v nedeljo, 15. avgusta. Slovesnosti bodo nudile priliko za romanje in srečanje Slovencev iz vseh delov Severne Amerike, Slovenije in ostalega sveta.

Za bivanje Slovencev, ki bodo v Washington prispeli iz drugih krajev, je bil izbran Sheraton Park Hotel, ki je eden največjih v Ameriki. V tem hotelu se bodo vršile tudi vse družabne prireditve. Za to priliko bo izšla posebna spominska brošura.

Za prijave in vsa pojasnila se obrnite na naslov:

Slovenian Chapel Dedication Committee, P. O. Box 6295, Washington, D. C. 20015, USA.

PISEM VAM IZ VIETNAMA

Slovenska zdravnica dr. Marija Prijatelj se je sredi lanskega leta vrnila v Da Nang v Južnem Vietnamu oziroma na bolniško ladjo „Helgoland“, ki je zasidrana pred tem mestom, kjer je bila že pred letom in pol v službi nemškega Rdečega križa. Od tam nam je pisala med drugim:

Spet so padale rakete na Da Nang, moralo je biti blizu letališča. Menda je bilo mrtvih nekaj vojakov, civilisti pa niso bili prizadeti, vsaj mi nismo dobili nobenega ranjenca. Pa o vojni ste vi tam bolje informirani kot mi. Mi smo namreč šele po dveh dneh zvedeli, da je v mestu zopet pokalo.

Sicer pa je v Južnem Vietnamu skoraj mir in normalno življenje, odkar so Amerikanci in Južni Vietnamci pred mesci uničili partizanska zaklonišča in skladišča v Kam-bodži.

Na mojem oddelku imamo primer tetanusa: neko punčko je napadel. Za sedaj je šlo brez umetnega dihanja in upam, da bo šlo še na-

prej brez njega. Jutri bo že en teden, odkar se je pokazal. Na srečo je bila inkubacijska doba precej dolga, zato upamo, da ne bo prehudno. No ja, bomo videli: mi moramo pač vse poskusiti, kar je v naših močeh, naprej naj pa Bog odloči! A človek je le vesel, če mu uspe!

Danes je točno štiri tedne, odkar se je pokazal tetanus pri tisti punčki. To je res grozna bolezen, pa tokrat se nam je zdravljenje posrečilo. Punčka že hodi, je pa še vedno čisto trda.

Dva tedna so jo grabili močni krči. Dobivati je morala precej pomirjevalnih sredstev. Ves ta čas smo jo hranili po cevki, ker ni mogla požirati. Vse mišice na obrazu so bile skrčene, da niti ust ni mogla odpreti. Zaradi teh krčev je imela tudi tisti značilni izraz na obrazu, tisto režanje zaradi krča ali sardonski smeh, kot se imenuje. Če pogledaš tak obraz od vrha navzdol, se ti zdi, da se smeje, če pa od spodaj navzgor, je, kot da se joče. Kadar napadejo krči še dihalne mišice in zdravila ne pomagajo, je treba bolnika čisto

omrtviti in mu dati umetno dihanje. Pri vseh teh groznih bolečinah je bolnik pri polni zavesti.

Tu so praznovali otroški praznik. Povabljeni smo bili v budistično sirotišnico, kjer so nam otroci zaplesali narodne plesse, kot je ta dan navada. Ta praznik obhajajo ob jesenski polni luni.

Po prastari kitajski pripovedki je velik zmaj požrl vse otroke v neki vasi na Kitajskem. Buda se je bojeval proti zmaju in ga ob najlepši polni luni premagal — ne ubil, ker Buda ne ubija — in rešil otroke. V spomin na ta boj obhajajo budisti ta praznik otrok in otroke obdarujejo kot pri nas za Miklavža.

Popoldne prirejajo, napravljeni v zmagi in Budo, plesse, zvečer se pa zvrti procesija z baklami.

Tudi na ladji smo praznovali zaradi bolnih otrok, pozneje je pa prišla še skupina otrok iz mesta in po sobah plesala. Otroci so kar vriskali od veselja.

Kot kaže, se je začela deževna doba. Meni je kar prav, bom imela več časa za pisanje.

Lepo vas pozdravljam!

Posvetovalnica enajstletnega fanta

Henrik Makow je iz poljske družine, rojen novembra 1949 v Zürichu v Švici. Družina se je leta 1951 preselila v Kanado.

Leta 1960 je enajstletni Henrik zapisal za delo v Ottawi: najprej v veliki trgovini, potem pri bencinski črpalki. Obakrat je bila njegova prošnja zavrnjena, češ da je premlad. Potem se je odločil, da bo pisal v časopisih posebni kotiček z naslovom: SVETOVAVEC ZA STARŠE. Prepričan je bil, da o otrocih dovolj ve, „saj sem bil takrat že enajst let otrok!“

Začel je pri manjšem krajevnem časopisu, kjer je dobival za dopisovanje po tri dolarje na teden.

Kmalu pa se je njegov kotichek razširil po 25 ameriških in kanadskih časopisih in Henriku prinašal tudi do 40 dolarjev tedensko.

Nekaj primerov vprašanj in Henrikovih odgovorov:

Dragi Henrik!

Moj sin ne mara ničesar, kar je z delom v zvezi. Z možem sva poizkusila že z vsemi mogočimi groženjami, a vse zaman. Kaj naj storiva?

Prizadevna mati.

Draga Prizadevna mati!

Uresničite eno izmed teh vseh mogočih groženj!

Dragi Henrik!

Z možem imava hčerko, devet let staro. Že tri leta jo pošiljava h klavirskim uram, pa se še ni veliko naučila. Najraje riše in sicer kadar le more. Midva pa bi želela, da se uči klavirja. Kaj svetuješ?

Mati Anemarije.

Draga mati deklice Anemarije!

Vi bi radi volno od krave. Zakaj se ne zadovoljite z mlekom?

Dragi Henrik!

Moji starši so dobro vedeli, da sem si za božič želel ponija. Poni stane samo 75 dolarjev. Tako rad bi ga imel, pa ga nisem dobil!

Tvoj Željko.

Dragi Željko!

Poni stane „samo“ 75 dolarjev. Res, pa si pomislil: dovoljenje za (Dalje na 27 strani)

če govorimo o ljubezni

Preglejmo kinoprograme! Kaj bremo: Ljubezenski primer — Velika ljubezen — Čudež ljubezni — Ljubezenska igra — Stolp prepovedane ljubezni — Ljubezenska zgodba lepega Tadeja — Ljubezen je samo pravljica — Popoldanska ljubezen — Ljubezenske noči v Taigi — Ljubezen v tričetrtinskem taktu.

In če koga beseda ljubezen v filmskih naslovih ne privabi, objavlja reklama vroče razgaljeno ljubezen.

Kaj je pravzaprav ljubezen?

- „Bog je ljubezen,“ beremo v evangeliju.
- Platon, grški filozof, ima ljubezen za neko stopnjo blaznosti.
- „Vprašuješ me, otrok, kaj je ljubezen?“ pravi Henrik Heine. „Ljubezen je zvezda v kupi smeti.“
- „Zlato zrnice v sivem življenjskem pesku“, imenuje neki pisatelj ljubezen.

- Pesniki se nagibljejo k temu, da v ljubezni vidijo nebeško moč.
- Naravoslovci, ki se zanašajo samo na svoj nož, odvzamejo ljubezni ves čar. Pravijo, da je ljubezen žleza, ki biokemično reagira.

Kdo so junaki ljubezni? Don Juan in nenasitni ljubitelji žensk? Zapeljivi plavalci in bežni zaljubljeni?

Ali pa mati Terezija v Kalkuti? Ta pobira hropeče in drgetajoče o-kostnjake, ki umirajo v osmratenih kanalih revnih predelov velemesta. Hoče, da bi umrli vsaj na človeka vredni način, ker niso mogli živeti človeka vredno življenje. Kar dela mati Terezija, dela tudi iz ljubezni.

„To je naredila iz ljubezni,“ doni iz žepnega tranzistorja.

Pevci popevk so pevci ljubezni današnjega dne. V vseh mogočih jezikih prisegajo glasovi na ploščah koprneče in razdražljivo eno besedo: ljubezen, ljubav, amore,

Liebe, amour, love... Bleščečo in iskrečo slepilno besedo, ki prinaša s seboj razdražljiv občutek.

„Vse to je ljubezen! Je vse to ljubezen? Kot če bi številna družina imela samo eno srajco, ki bi morala biti vsem po volji in jim zadoščati, tako ubožna se mi zdi, če vedno za vsako stvar slišim isto besedo — ljubezen,“ meni profesor teologije Thielicke.

Kaj vse si ne nadene ime ljubezen! Celu največja nesramnost!

Beseda ljubezen nima več vrednosti, ki ji je bila v začetku vtisnjena. Je močno obribana. Je brez prave oblike, kot kovanec, ki ga na tračnico položenega povozi vlak.

Če govorimo o ljubezni, mislimo na tisto ljubezen, o kateri govori veliki francoski pisatelj Paul Claudel:

„Ljubezni, v kateri se dve osebi svobodno druga drugi podarita, daje Bog tako veličino, da je on sam to zvezo in predanost povzdignil v zakrament.“

F. S. Finžgar

Franc Saleški Finžgar (rojen 1871 v Doslovičah pri Breznici na Gorenjskem, umrl 1962 v Ljubljani) je bil nad pol stoletja osrednja osebnost slovenskega katoliškega leposlovnega življenja. Napisal je vrsto romanov, povesti, črtic in iger, ki imajo trajno vrednost v slovenski kulturni zakladnici.

Naj v počastitev njegovega spomina navedemo nekaj mest iz pisma, ki jih je sam pisal g. Ferdinandu Koledniku, prevajavcu njegovih del v tuje jezike. Malokdo ve, koliko je Finžgar trpel, ker v novih razmerah po vojni ni dobil kot pisatelj priznanja, ki mu je šlo, in to le zato — kot sam pravi — ker je bil duhovnik. Tudi to je del slovenske zgodovine, ki naj ostane zapisan! (Ta pisma bodo izšla ta mesec pri Mohorjevi družbi v Celovcu!)

12. 2. 1957

Opozarjam: pri Mohorju (mišljena je Mohorjeva družba v Celju; op. uredn.) so mi 1957 zavrnilli moj spis (prvič v življenju se mi je to zgodilo!)

Pri Mohorju vodi sedaj 7 komunistov in le 3 katoličani. Sodim, da bi bili odločno zoper molitvenik. Tudi slovenskih knjig, drugod tiskanih, nočejo — ne dovolijo preko meje pošiljati.

Take so razmere.

Veliki teden 1957

Ko bi morda tudi vladni ljudje tu imeli smisel po tvoji želji in storili kaj za take pisarje, kot sem jaz, potem bi ti bilo lažje. Toda za takega, ki ni skrtil in ne bo skrival svojega verskega prepričanja, se ni nikoli zgodilo. Vajeti so v rokah drugačnega svetovnega nazora.

Zadnje moje črtice za najmlajše jih menda nekoliko motijo na dveh mestih. Obetajo, da pripravljajo, a zelo ritardando. Take so zaupne informacije. Molčim.

Ti se v tukajšnje razmere nikakor ne moreš vmisliti. Saj so visoki plusi, toda ...

11. 8. 1957

Saj tudi doma veje tak veter, da se za nas stare pisavce nič več ne menijo.

Štirinajst drobnih črtic za malo mladino imajo že devet mesecev pri Mladinski in me tolažijo, da bo kmalu prišlo v tisk.

Sedaj imajo čisto drugačne viže, ali prevode ali pa izvirne stvari. Človek se čudi, kako je mogoče, da v teh par letih novi vlastodržci toliko premaknejo. Svet se je začel hitro obračati. Starci mirno čakamo slovesa, ko nas smrt povabi v svate.

9. 9. 1957

Svet se giblje in ziblje po svoje — po novem. Mi starci smo dognali, v novo ozračje ne spadamo več.

Sedaj so se Mohorjani odločili, da ponatisnejo Makalongo. Mohorjani je bodo veseli — če je ne bo 7 novih odbornikov iz rodu KP odklonilo. Moj zadnji spis (23 folio tipkanih strani) so mi odklonili (po 62 letih prvi spis s tako usodo!!!). Novi časi!

Moj življenjepiš se menda tiska — seveda počasi. Postavljen in korigiran je že nekaj mesecev.

2. 2. 1958

Komunizem je taka pretkana svetovna organizacija, da je ne bomo prekosili. Pa pustimo vse to! Čas prinese, čas tudi odnese, ko tako veli skupna usoda.

12. 3. 1958

Sicer je pa pri nas lepa navada, da o mojih knjigah molče. „Potovanje“ je omenil le radio — listi pa vsi molče o tem. Saj jih razumete. Brez reklame pa jih ljudstvo bere in kupuje.

„Iveri“, drobnih 14 črtic, imajo že poldrugo leto — pa jih ni še na dan. Že sem zaželel, da jih vrnejo, pa nočejo.

13. 4. 1958

Ko bi bil jaz drugačnega poklica, bi gotovo skusili oblastniki nekaj žrtvovati za tisk mojih knjig. A tako bo težko kaj. Kot veriga drž

vse v rokah in kljub majhnemu številu visok odstotek katolikov (po zadnjem štetju nas je še 87%) ni ma nič govoriti. No, kaj hočemo!

1. 11. 1958

Mladinsko bom skušal podregati. Seveda so to ljudje, ki nas zanje ni! To v tujini težko umejete. Mladinska pa je v drugih rokah in razumem njen molk.

23. 1. 1959

Pišeš mi o dveh knjigah, ki sta prevedeni na nemško. Tu bom takoj še danes sporočil knjigarni Državna založba Slovenije na glavnem trgu. Sem dokaj skeptičen, da bi se pri nas kaj prida moglo prodati. Zlasti ker sem duhovnik, že s tem pa klerikalec. Pišem pa še danes glavni založbi. Bomo videli, kak in če sploh dobim kak odgovor. Saj celo Plečnika odrivajo, ker je bil veren, dasi še sto let ne bodo pričakali takega velemojstra. Umetnika!

Oj, kako smo Slovenci majhni, še nepoznani! To spoznavamo vsi, seveda nimamo pa tudi nikake pomoči in navdušenja za nas katoličane. Sedaj moraš biti čisto drugačnega obraza.

Takoj danes bom poslal pismo v knjigarno, ali bi in koliko bi želela odkupiti teh Tvojih dveh knjig. Za eno drugo sem že pismo posredoval, toda odgovor je bil negativen. Vsi čutimo, da je ostrejša sedaj vlada. Škof je bil kar po vrsti že trikrat pozvan na Ozno. Nič pozitivnega ne vem. Vem pa, da mu nikakor ne dovolijo iti v Rim! Dobro čutimo ostrejši kurz. Saj tudi vernega pokojnega Plečnika ne ljubijo. Kar se le da, molk o njem in o njegovem velikem in umetniškem delu!

4. 2. 1959

S sedanjo knjižno trgovino nimam prav nobene zveze več. Poskušal bom koga dobiti v pomoč. Pa to upanje je zelo rahlo. Sedanjí bukvarji so preveč enostranski, saj razumete. Vse od teh, ki smo zaznamovani, jim ne gre v kup.

Ti, dragi prijatelj, si na drugem svetu in ne občutiš naših sedanjih razmer.

POSVETOVALNICA
ENAJSTLETNEGA FANTA
(Nadaljevanje s 24. strani)

ponija stane kakih 20 dolarjev, seno in druga krma zanj za eno leto najmanj 100 dolarjev, hlev zanj tudi 100 dolarjev, potem še najemnina za pašnik poleti... Kaj bi rad drugo leto? Morda Boeing 707?

Dragi Henrik!

Večkrat igram s svojim osemletnim sinom šah. Je pa križ: če fant izgubi, joče na vse pretege. Če pa pustim, da dobi, to seveda takoj opazi in se še bolj razburja. Le kaj naj naredim?

Šahovski problem.

Dragi Šahovski problem!

Le naprej še igrajte z njim in naj kar izgubi! Preden se kdo iz

srca smeji, mora jokati, preden kdo dobi, mora izgubiti!

Dragi Henrik!

Pred tremi meseci smo se preselili. Naš desetletni sin, ki je že po naravi bolj boječ, še ni našel nobenih tovarišev za igro. Njegova mlajša sestra pa ima že cel kup prijateljic. Sin je zelo osamljen. Kako naj mu z ženo pomagava?

Zaskrbljeni starši.

Dragi Zaskrbljeni starši!

Povabite na kosilo fanta, ki je približno tako star kot vaš sin. Še prej pa kupite material za papirnatega zmaja. Tega naj oba, povabljeni deček in vaš sin, skupaj izdelata in ga potem spustita v zrak. Kar kmalu bo kopica drugih fantov letala za zmajem in vašim sinom.

Dragi Henrik!
Danes me je mama natepla za prazen nič. Je to pravično?

Užaljeni.

Dragi Užaljeni!
Rad bi vedel, za koliko „praznih ničev“ si jih dobil!

Dragi Henrik!

Najin osemletni sin, ki je bil dolej pravi razposajenec, se je nenadoma poboljšal v pravega ange-la, tako priden in ubogljiv je postal. Kaj naj narediva z možem, da bo tak ostal?

Začudena.

Draga Začudena!

Stavili ste mi težko vprašanje. Le to vam lahko povem: Vaš sin vam nekaj prikriva, kar je zagodel in o čemer boste kmalu slišali.

novе knjige

A. J. Cronin:

● ANGELI NOČI

Roman, izdala Prešernova družba v Ljubljani 1970, 194 strani.

Pisatelj opisuje v romanu bolniške sestre, ki se po bolnicah žrtvujejo za trpeče in jih rešujejo iz objema smrti. Mlado bolničarko Ano Lee označi takole: „Misel, da njen bolnik pričjenja premagovati najhujšo krizo, jo je kljub neznosni utrujenosti navdajala z velikim, nepopisnim veseljem. Za to je živila; to je bil njen skriti nagib, resnični smoter življenja!“ To je tudi resnična vsebina knjige.

● SLOVENSKE LJUDSKE PRIPOVEDI

Izbor slovenskih ljudskih pripovedi, izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1970, 235 strani.

V knjigi so zbrane najlepše

ljudske pripovedi iz vseh slovenskih pokrajin. Iz njih odseva bogata ljudska domišljija, prisrčna naivnost ljudske prazne vere in razumevanja naravnih pojavov, mnogo veselja in žalosti, zvestih spremeljavcev slovenskega človeka že od prvih dob. Pripovedovanje je preprosto, duhovito in umirjeno. Iz njega zaslutimo trdoživo moč, iz katere je slovenski narod vedno jemal sile za svoje življenje. Knjigo krasijo številne barvne podobe.

Borut Pečar:

● OBRAZ, ZARISAN V ČAS
Zbirka karikatur, izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1970, 432 strani.

V tej knjigi najde vsak Slovenec v pisani galeriji obrazov kakega znanca. 569 portretov je razvrščenih v deset okvirnih skupin: književniki, likovni umetniki, glasbeni delavci, gledališniki, znanstveniki, družbenopolitični delavci, časnikarji, šahisti in športniki ter še nekaj priložnostnih karikatur. Na koncu knjige so pojasnila

o upodobljenih osebah z abecednim seznamom. Pečar pravi, da „gre dobri karikaturi za resnico. Resnica pa zmeraj pritegne, posebno če pade njena luč na našega bližnjega“.

C. L. Sulzberger:

● DRUGA SVETOVNA VOJNA

Zgodovinsko delo, izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1970, 640 strani.

C. L. Sulzberger je eden najbolj znanih ameriških časnikarjev in zunanjepolitičnih komentatorjev. V drugi svetovni vojni je bil kot vojni dopisnik zmeraj tam, kjer je bilo najbolj vroče. To knjigo je napisal na podlagi obsežnega gradiva in ni zgolj zgodovina vojaških operacij, ampak tudi zgodovina političnega zakulisja, krojitve povojnega sveta, vohunstva, spletk, vojne proizvodnje, koncentracijskih taborišč, uničevanja celih mest in dežel. V knjigi je zgoščen prikaz vseh vidikov in razsežnosti te najstrahotnejše vojne v zgodovini človeštva.

novice od doma

BLED — Na Bledu je bil ustanovni občni zbor nove slovenske revije, ki se bo imenovala „Slovenija“. Revija bo gospodarskega značaja, izhajala bo na 100 straneh. Izdajal jo bo 25-članski izdajateljski svet, katerega predsednik bo predsednik Gospodarske zbornice.

BRNIK — Za Božič je bil promet na ljubljanskem letališču zelo živahen. Ker je bilo zagrebško letališče zaradi goste megle zaprto, je samo 20. decembra pristalo na ljubljanskem letališču 18 letal, ki so pripeljala precej nad 2000 potnikov, največ sezonskih delavcev, ki so se za božične praznike vrnili domov.

CELJE — V domače gospodarstvo se vedno bolj utihotaplja navada, da podjetja ne plačujejo naročenega blaga v določenem času. Tako se je resnemu podjetju EMO v Celju zgodilo, ko bi moralo 15. decembra izplačati delavce — v tovarni je zaposlenih 3500 ljudi — da ni imelo dovolj denarja na tekočem računu v banki. Potrebnih je bilo 7 milijonov dinarjev, a v banki je bilo le 3 in pol milijona.

CELJE — V celjski cinkarni je bilo nekdanj 12 peči, ki so noč in dan pridelovala surovi cink. Po 98 letih obratovanja so ugasili še zadnjo peč in tako stoji 12 peči brez haska. S topilnico so zaprli tudi obrat za keramične izdelke, ki sta jih potrebovala topilnica in obrat za izboljšavo surovega cinka. Lani se je število zaposlenih v cinkarni znižalo za več kot 400 ljudi.

CERKNICA — Na Hrvaškem so začeli s popraviljem in asfaltiranjem ceste iz Prezida do Delnic. Dela bodo dovršena do leta 1973.

Z izvlečki iz slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljenost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo. Iz podane snovi naj si bralci sami ustvarijo sodbo o življenju slovenske družbe! — Op. ured.

kaj pravijo doma in po svetu

NAČELO KORUPCIJE: TI MENI, JAZ TEBI

DELO LJUBLJANA, PETEK, 12. DEC. 1970

Slej ko prej drži, da o korupciji nihče nima dovolj podatkov in da nihče natančno ne ve, kako bi se torej borili proti njej in kakšen obseg naj ta boj zavzame.

Po uradnih podatkih zveznega javnega tožilstva korupcije skorajda ni, obstaja pa sum, da je neujemljiva, ker delajo poslovni ljudje z roko v roko po principu: Ti meni, jaz tebi.

Poleg tega ugotavlja tožilstvo, da je v materialnih težavah, ki kakšne velike akcije na tem področju ne dovoljuje, organi javne varnosti, ki so po službeni dolžnosti poklicani delovati proti korupciji, pa se prav tako opravičujejo, da v sedanjih razmerah nimajo veliko pristojnosti oziroma so čisto v zadregi, kako ravnati s to zadevo, da ne bi bilo karkoli navzkriž.

V vseh pogovorih o korupciji pa se ugotavlja, da je bilo v administrativnih časih tega nemara več kot zdaj, vendar zavitega v celofan uzanc, ki bi se jim reklo — če poslovni človek ali kak občinski predsednik naredi čim več za svoje podjetje oziroma občino in pri tem včasih izigrava tudi zakone, potem je to slej ko prej družbi koristno, saj si ni delal osebne koristi. Takšno opravičevanje raznih manipulacij s sredstvi je še zdaj precej udomačeno med ljudmi, saj poslovne organizacije v razpisih še vedno rade dajejo prednost tistim kandidatom, ki imajo zveze, katerih se organizacija lahko s pridom posluži.

Tudi z inšpekcijami je križ in težava, ker je v veljavi pravilo, da je treba prisilo zamenjavati z dogovarjanjem oziroma sporazumevanjem in je tako status inšpekcij slej ko prej v finančnih težavah, saj so slabo plačani in je zato na primer služba družbenega knjigovodstva že zdavnaj izgubila svoje najboljše inšpektorje, ki so prešli v delovne organizacije za šefe računovodstev, kjer so kot mojstri evidence lahko opeharili vsakega slabšega kolega za rezultat inšpekcijske preiskave. Nekateri pa so se znebili tega poklica tudi zaradi tega, ker so včasih pogosto trčili ob „tabu“ teme za inšpekcijsko oko.

Taka je o korupciji razprava tudi v skupščinskih telesih, če ne zapade v akademsko pravniško razpravljanje, ali je treba kaznovati samo tistega, ki podkupuje, ali tudi tistega, ki podkupnino sprejme. Po vsej verjetnosti je mnogo tistega, kar bi sicer veljalo preganjati kot podkupovanje ali korupcijo, pogojeno s preštevilnimi zakonskimi predpisi, ki vsebujejo tudi nesmiselne prepovedi in bi radi predvideli vse, kar se lahko v življenju zgodi, s tem pa ovirajo tudi najbolj dobronamerne pobude in akcije za dobro gospodarjenje.

S tem je ostal pri življenju že dokaj zastarel odnos do človeka, ki se kaže v nekakšnem splošnem nezaupanju v posameznika, kar najpogosteje opazimo v razpravah o osebni delu z zasebnimi sredstvi, kjer so zasebniki prepogosto nasplohi in brez izjeme obravnavani kot špekulanti, ki se v poslovnosti poslužujejo podkupnine in korupcije, medtem ko so družbena podjetja izven vsakega takšnega suma.

VIKTOR ŠIREC

Delo, Ljubljana, 12. dec. 1970, str. 3.

Predlanskim, lani in v prvi polovici letošnjega leta je bilo obravnavanih v Sloveniji vsega skupaj 522 korupcijskih dejanj, prijavljenih pa je bilo v zvezi s temi dejanji 643 ljudi. Med njimi je bilo 111 direktorjev, 66 poslovo-
vodij in trgovin, 58 inženirjev in tehnikov, 54 komercialistov, 50 finančnih
uslužbencev, 39 prodajalcev, 20 zasebnih obrtnikov. Za preostalih 345 oseb
ni navedeno, iz katerih poklicev so. Največ obravnavanih primerov korup-
cije je bilo v notranji trgovini, in sicer 110, in industriji in rudarstvu 97, v
kmetijstvu in gozdarstvu 75, v obrti 37, v oblastvenih in upravnih organih
prav tako 37, v gradbeništvu 25, v komunalnih dejavnostih 14 itn.

To so bržkone zelo skromne številke, če pomislimo, da zajemajo dve-
inpolletno obdobje. V resnici je bilo primerov korupcije najbrž več, po-
sebnost če vemo, da vseh njenih oblik in inačic niti ne poskušamo odkri-
vati. Na splošno lahko rečemo, da se inšpekcijske službe, zlasti pa de-
lovalne organizacije, kaj malo zanimajo za te zadeve, in tudi če kdaj kaj
odkrijejo, tega po navadi ne prijavijo, ampak obravnavajo interno ali sploh
ne.

Korupciji, oziroma tistim, ki jo zganjajo, ni lahko priti do živega, ker
je največ „poslov“ te vrste sklenjenih med štirimi očmi, brez prič in pi-
smenih dogovorov.

Kjer pa ni tožnika, tudi ni sodnika. Zato ni čudno, da ostane večina
grešnikov nekažnovanih. Celo tisti, ki so bili prijavljeni zaradi korupcije,
so se v mnogih primerih izmazali, ker je bilo premalo trdnih dokazov o
njihovi krivdi ali pa dokazov sploh ni bilo.

Tudi sodnikom samim ni obravnavanje korupcijskih primerov nič kaj
pri srcu, ker je obtoženo gradivo po navadi zelo obsežno in zelo zamo-
tano. Rajši se lotevajo manj zahtevnih primerov. Pri korupcijskih zadevah
traja tudi tri do štiri leta, da pridejo na vrsto.

Pisanje članka, kakor je tale o korupciji, je nehvaležna, zoprna zadeva.
Gradivo zbiraš tako, da se pogovarjaš z najrazličnejšimi ljudmi. Dosti
slišiš, dosti zveš, ogledaš si lahko tudi „sad“ korupcije, na primer raz-
košno vilo in mercedes pred njo, lastnikovega zasebnega letala in banč-
nega računa v tujini si kajpak ne moreš ogledati. Možakarja ne moreš
javno imenovati, čeprav veš, da priglasil ob koncu leta tako malo oseb-
nega dohodka, da si z njim ni mogel kupiti nobene izmed teh reči. Na
sodišču mu niso mogli do živega, ker se je dobro oborožil s pričami. Lepo
po vrsti so „dokazale“, kako „pošteno“ je osumljenec prišel do premo-
ženja: oče je rekel, da je fantu dosti pomagal z lesom in da mu je navrgel
še nekaj cvenka, teta je potrdila, da mu je primaknila toliko in toliko od
svojih prihrankov, ta stric mu je daroval nekaj in oni stric spet nekaj. Vsi
skupaj so mu nanosili prav čeden kup, skratka vse, kar ima. Sodišče je
bilo nemočno, fant pa, trgovski potnik po poklicu, je nekažnovan odšel
iz hrama Pravice. Ni bilo dokazov.

Kako si je ta spretnjakovič v resnici nabasal žepe, ne moremo zanes-
ljivo trditi, zanesljivo pa je, da kar mrgoli poti, po katerih lahko prihajajo
on in njemu podobni poslovni ljudje do premoženja, ne da bi jim bilo
treba za to kaj dosti več, kot s prstom migniti.

Oglejmo si zdaj nekaj primerov, nekaj takšnih poti, ki so, žal, včasih
tlakovane tudi z nekaterimi našimi predpisi.

Pred gospodarsko reformo je bil v zakonu o blagovnem prometu pred-
pis, ki je veleval, da mora iti blago po poti: proizvajavec — grosist —
detajlist, torej brez preprodaje. Danes gre blago lahko zakonito skozi ne-
šteto posredniških rok, ki ničesar ne delajo, zaslužijo pa največ.

Značilen je primer „blaga, ki kroži“.

Neko trgovsko podjetje na veliko je uvozilo nekakšne tehnične pred-
mete v skupni vrednosti milijon novih dinarjev. Nepoučen človek bi prič-
akoval, da jih bo grosist takoj prodal detajlistu, ta pa potrošnikom. Oba,
grosist in detajlist, bi pri tem seveda nekaj zaslužila, to je v redu, njuno
delo je treba plačati kot vsako drugo. A zgodilo se ni tako, ampak čisto
drugače.

Grosist je prodal vse to blago drugemu grosistu, ta tretjemu, tretji če-
trtemu, četrti petemu, peti šestemu. Vsak je seveda prodal blago dražje,

Od Delnic do Crikvenice je cesta
že asfaltirana. Zato žele Notranjci,
da bi cestni sklad Slovenije popra-
vil in asfaltiral tudi 9 km dolgi od-
sek med Podgoro in slovensko-
hrvaško mejo. To bi bila res turi-
stična bližnjica iz Unca k Jadranu
brez težkega tovornega prometa.
Žal, v petletnem načrtu popravila
te ceste ni.

ČRENISOVCI — Kmetijska zadruga
v Lendavi je dala zgraditi lastno
valilnico piščancev v Črensovcih.
Valilnica bo preskrbovala kmete, ki
z zadrugo sodelujejo, z enodne-
vnimi piščanci. Naprave za valilnico
so uvozili iz Zahodne Nemčije.

ČRNOMELJ — Od začetka oktobra
dalje v večini belokranjskih vasi ni
bilo kaplje dežja, zato so vodnjaki
prazni. Tudi snega je bilo premalo,
pa suh je bil. Najrevnejši predeli
občine so bili v suši najbolj priza-
deti. Brez vode je ostalo celo pod-
ročje med Adlešiči in Vinico, Tan-
ča gora in druge vasi na obronku
Kočevskega Roga, kakor tudi ves
semiški predel. Kljub temu, da je
stal liter pripeljane vode 3 stare
dinarje, so bili ljudje pripravljeni
plačati prevoz. Pri prevažanju vode
so bile največje težave zaradi sla-
bih cest. Sicer pa niso slabe ceste
prav nič čudnega v predelu, kjer
je le 40% prebivalstva oskrbljene-
ga z vodo iz vodovoda.

JESENICE — 14. decembra 1970 je
minilo 100 let, odkar je pripeljal pr-
vi vlak iz Ljubljane v Trbiž. Na
102 km dolgi progi je bilo 12 po-
staj. Vožnja iz Ljubljane do Trbiža
je trajala 5 ur in pol, do Jesenic
malo manj kot 4 ure. Gorenjska
proga je dobila pravo veljavo šele
po prvi svetovni vojni, saj je po-
menila zvezo med zahodom in
vzhodom. Sedaj je med najbolj
obremenjenimi progami v Jugosla-
viji. Pred 6 leti je bila elektrifici-
rana, del proge od Hrušice do Ra-
teč pa je bil na žalost, opuščen. V
bodočnosti ji bodo morali vsaj del-
no položiti še drugi tir, da bo zmo-
gla ves promet.

JESENICE — Jeseniška železarna
se je znašla v težkem položaju: če
ne bo denarja, bodo morali uga-
siti martinove peči. Železarna dol-
guje domačim dobaviteljem 123 mi-

lijonov dinarjev, kupci pa dolgujejo železarni 242 milijonov dinarjev. Glavni upniki so Savske elektrarne (16 milijonov), ŽTP Ljubljana (22 milijonov) in Petrol (17 milijonov). Glavni dolžniki tovarne so pa Kovinotehna (26 milijonov), Metalka (15 milijonov), kranjski Merkur (6 milijonov). 60% dolžnikov je slovenskih, 40 pa iz ostalih republik.

KOČEVJE — Na Jasnici pri Kočevju so odprli prvi motel v zahodni Dolenjski. Motel, ki je oddaljen od Ljubljane 53 km in od morja 86 km, bo prišel do prave veljave, ko bo modernizirana cesta med Kočevjem in Brodom na Kolpi. Ta cesta je bližnjica do morja. Lastnik motela je podjetje „Avto-Kočevje“.

KOPER — Na Koprskem je po proizvodnji prav na vrhu tovarna „Tomas“. Leta 1968 so v njej izdelali 1683 avtomobilov, 1970 pa že 8000. Najpomembnejši Tomosov izdelek je bil dolga leta njegov moped. Sedaj je v zastoju: število se je dvignilo s 50 tisoč le na 55 tisoč letno. Število izvenkrmnih motorjev se zraslo s 13 171 na 17 000. Lani so izdelali tudi 10 000 stabilnih motorjev in 18 000 motornih črpalk.

KOPER — Lani decembra so pretekla že 3 leta, kar so odprli železniško progo Koper—Prešnica. V prvem letu so prevozili vlaki 701.396 ton blaga, l. 1969 1.496.597 ton, lani pa 1.800.000. Izletniki želijo, da bi železnica začela prevažati tudi potnike in prosijo za povezavo Kopa z Ljubljano s potniškimi vlaki. V teku je bila že akcija za to, pa je zaspala ob pomanjkanju denarja za nakup motornega vlaka.

KOPER — Republiška skupščina je sprejela zakon o nadaljni izpopolnitvi koprskе luke. Kredit 99 milijonov dinarjev bodo uporabili za poglobljanje bazenov v luki, za povečanje operativne obale in skladišč. S tem se bo zmogljivost koprskе luke povečala na štiri do pet milijonov ton letno. Ta množina pa zahteva nujno še drugih ukrepov. Najprej je treba odpraviti ozko grlo med Kozino in Divačo ter vso železniško progo iz Kopa do Divače elektrificirati, kar bi zahtevalo nadaljnjih 40 milijonov dinarjev. Za

kakor pa ga je bil kupil. Šesti grosist je odšel zanj že devet milijonov dinarjev! Blago pa še vedno „potuje“ in nihče ne more vedeti, koliko grosistov bo še obredlo ter kdaj in kje v Jugoslaviji se bo naposled prikazalo v trgovini na drobno in koliko bodo ti preljubi tehnični predmeti stali nas kupce. Devetkrat dražji so postali že doslej.

Možno je pa tudi, da to blago sploh nikamor ne potuje, ampak leži ves čas na enem in istem mestu — samo umetno ustvarjeni promet in posredniški dohodek se povečujeta. Pri tem pa nekaj ljudi še kako masno zasluži po tihem dogovoru „jaz tebi, ti meni“. Saj prav v tem je poglobljeni pomen in namen takšnega „romanja“ blaga.

Zelo ugodna klima za korupcijo je zlasti v zunanji trgovini, a o tem se ne zve kdove kaj. Ker je vmešano inozemstvo, je stvarjem težavno priti blizu, s stališča odkrivanja in dokazovanja so to sploh najbolj zamotani primeri. Zadeva poteka, denimo, takole: odgovorne osebe v podjetju, ki sklepajo zunanjetrgovinske posle, prodajo inozemskemu kupcu neko blago ceneje, kakor pa bi bilo v tistem trenutku moč iztržiti — v zameno pa dobijo draga darila ali provizijo, ki je deponirana v tuji banki, in to najpogosteje pod šifro.

Če gre za nakup inozemskega blaga, se isti ljudje dogovore za nekoliko višjo ceno, za kar jim tuji partner spet odšteje bogato podkupnino.

Prav nezasišane stvari menda počenjajo nekatera gradbena podjetja. Pod pretvezo, da je prevzelo taka in taka dela na primer v Zahodni Nemčiji, odpelje naše gradbeno podjetje tja svoje delavce in jih ponuja nemškimi podjetjem. Pride do sklenitve tako imenovane „zaupne pogodbe“, po kateri plačuje tuji delodajavec del delavčevega zaslužka našemu podjetju, še posebno provizijo oziroma podkupnino pa izplača, kakor je slišati, našemu človeku, ki omogoči tak posel.

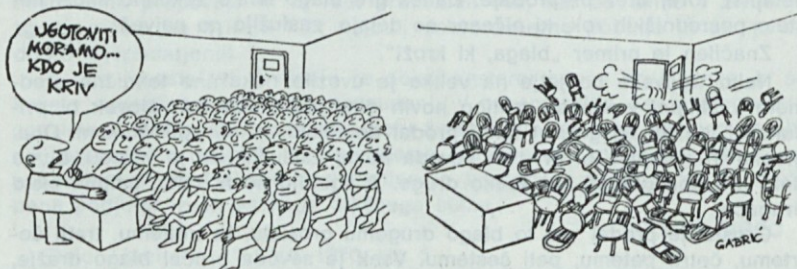
To je, preprosto povedano, trgovina z belim blagom. Poznavanci pravijo, da so take „zaupne pogodbe“ v navadi samo še v Južnoafriški uniji.

Nekatera gradbena podjetja imajo navado, da za določena dela najemajo s pomočjo zasebnih managerjev zasebne delovne moči. Pri tem sklenejo tako pogodbo, da se vsak fizični delavec vnaprej zaveže, da bo odstopil del svojega zaslužka vodji gradbišča in nadzornemu organu. Vodje gradbišč in managerji se dogovorijo z nadzornimi organi investitorjev, potem pa družno prikažejo in investitorju zaračunajo tudi taka dela, ki sploh niso bila opravljena. Tako pridobljeni denar razdelijo med seboj.

Ali pa, kako delajo nekatere projektantske organizacije. Da bi dobile naročilo, angažirajo kot „strokovnega sodelavca“ človeka, ki ima možnost, da bodisi prek osebnih poznanstev bodisi ker je na takem položaju — pri skrbi zeleno naročilo. Seveda dobi tak „strokovni sodelavec“ lepo vsotico za storjeni opravke. Vsega denarja po navadi ne obdrži sam, nekaj ga razdeli tudi odgovornim osebam, ki so mu pomagale, da je lahko izpeljal mahinacijo do srečnega konca. Torej pravcata verižica podkupovanj.

Človek se sprašuje, ali se to ne dogaja včasih tudi takrat, ko gre na primer za izdelavo zazidalnih načrtov v naših mestih. Saj vemo, da je bilo izdelanih že več osnutkov zazidalnih načrtov, ki so predvidevali širokopotezna rušenja deset in deset še trdnih in lepih hiš. Javnost je take megalomanske popadke povečini obsodila, načrti so romali v predal. A kaj je laže, kot izdelati nov osnutek! Občina plača, saj ne gre iz njenega žepa. Sve če to narod pozlatiti, pravijo Srbi.

In podkupnine romajo iz rok v roke.

Vrabcu na strehah čivkajo, da imajo posamezniki v nekaterih občinskih upravnih aparatih še nekakšne postranske dohodke. Imamo gradbene inšpektorje, ki dopoldne nadzorujejo kako gradnjo po uradni dolžnosti, popoldne pa nadzorujejo isto gradnjo kot zasebniki. Kakšen je uradni nadzor, si lahko mislimo.

Podkupovanje je ponekod v modi tudi pri razdeljevanju stanovanj, pri odobravanju lokacij, pri urejanju delovnih razmerij. Plačaj, prijatelj, ali pa ostani praznih rok in se postaraj od čakanja!

Nekje na kmetih, blizu Ljubljane, rasteta trideset metrov druga od druge, v neurbaniziranem naselju, hišici. Lastnik prve je pri priči dobil lokacijsko in gradbeno dovoljenje, lastnik druge je prosil za papirje skoraj leto dni, zdaj zida na črno in ne prosi več. Prvi je stisnil nekemu uradniku v roko dvesto starih tisočakov in je častivreden mož, ki gradi zakonito, drugi pa je doslej že plačal skoraj sto starih tisočakov kazni, ker ni hotel dati podkupnine in si tako pridobiti veljavo častivrednega moža. Njega zakon seveda preganja. Zanimivo je, da je zakoniti graditelj meščan, ki si postavlja hišo za vikend, graditelj na črno pa mlad delavec, ki se je nedavno oženil in si skuša postaviti dom na zemlji ženinih staršev, nasproti njihove kmečke hišice.

Tisti obrtnik, ki hoče pretentati družbo za davek, ki bi ga moral plačati, ima menda smešno lahko delo, da to doseže. Maže tod, maže tam, pomagajo mu celo nekateri predpisi — da, tudi občina zamiži na eno ali obe očesi, če se kakšnemu občinskemu veljaku zazdi, da je tako bolj modro.

Zasebna obrt cvete pod tujimi imeni, s tujimi žiro računi, uporablja lažno dokumentacijo, lažne akceptne naloge, lažne menice in tako naprej. Prenekateri obrtnik rad plača, da se mu splača.

Stvari so res preproste. Seznanimo se z enim samim primerom:

V Sloveniji morajo obrtniki, ki zaslužijo več ko 15.000 dinarjev čistega na leto, voditi poslovne knjige. V nekaterih drugih republikah to ni predpisano. Kaj bi — sto ljudi, sto čudi! Ko tamkajšnji obrtnik kupi material, ne potrebuje računa za knjiženje, zase že ne. Vzame pa račun vseeno, ker ve, da bo z njim napravil kupčijo. Slovenski kolega mu bo zanj odštel lepe denarce. Čemu? Recimo, da ima neki slovenski obrtnik milijon novih dinarjev prometa na leto; recimo, da znesejo materialni stroški 600.000 dinarjev, ostalih 400.000 dinarjev pa je njegov dohodek, od katerega bi moral plačati davek. A kdo bi plačeval toliko davka, če ni treba? Raje si preskrbi nekaj računov od obrtnika iz druge republike in izkaže več materialnih stroškov, od katerih ni treba plačati nobenega davka. Tako ima, recimo, zdaj črno na belem, da je zaslužil samo 150.000 dinarjev, preostali promet pa so bili materialni stroški. Skratka, v našem primeru je fant mimogrede spravil v žep kakšnih 200.000 dinarjev, če upoštevamo, da je nekaj odrinil onemu, ki mu je bil priskrbel račune. Davkarija oziroma družba pa se je za ta denar lepo obrisala pod nosom, kajti še sam vrag bi težko dokazal tako sleparijo.

V neki občini nekje na Štajerskem so delavci UJV zasačili obrtnika, ki je priznal, da je utajil za 440.000 dinarjev davka (to so vse novi dinarji, ponavljamo). Vsak lepo misleči občan bi rekel, da se je zadeva dobro iztekla in da je moral ta obrtnik pač odšteti, kar je bil dolžan. Pa bi se bridko zmotil, ljubi občan! Na občinski skupščini so namreč sklenili, naj nesrečni obrtnik plača le 40.000 dinarjev, nekakšen pavšal pač, da bo volk sit in koza cela. Kdo ve, ali so se ljudje na občini in obrtnik še kaj drugega menili med seboj?

„Smo pretežno kmetijska občina, osemdeset odstotkov proračunskega denarja dobimo od obrtnikov,“ je pozneje razkladal župan. „Ne veste, koliko moramo dati pri nas za socialne podpore! Ko bi bili privili tega obrtnika, bi nam bil sicer plačal ves davek, potem pa bi se mirno preselil v drugo občino, kjer vodijo prijaznejšo davčno politiko. Ne, tega si ne smemo privoščiti.“

Tako je s temi stvarmi. V nekaterih podjetjih mora fizični delavec, preden ga vzamejo na delo, baje predložiti potrdilo o nekaznovanju. Zamera gor ali dol, morda bi bilo dobro zahtevati takšno potrdilo tudi od nekaterih ljudi, ki jih volimo, in sicer preden jih izvolimo.

uspešno poslovanje luke je treba elektrificirati in modernizirati tudi progno Zidani most—Šent Ilj. Po tej progno vozijo sedaj vlaki počasneje, kakor so v rajni Avstro-Ogrski.

LJUBLJANA — Slovenija ima 44 pomembnejših turističnih krajev. Med njimi je 13 takih, ki imajo letno nad 100.000 prenočnin. Po številu je bilo lani več domačih gostov, po prenočninah pa več tujih. Po porastu prenočnin je na prvem mestu Izola, sledi ji Kranjska gora, na tretjem mestu je Bohinj s Komno. Po številu gostov je prvi Portorož, na drugem mestu je Bled, na tretjem pa Rogaška Slatina.

LJUBLJANA — Božična številka verskega lista „Družina“, ki izhajajo dvakrat mesečno na 16 straneh, je bila tiskana v nakladi 143.000 izvodov, pa je v nekaj dneh pošla. Redno naklado so v novem letu dvignili s 130 na 135 tisoč izvodov.

LJUBLJANA — Čeprav pretresajo vso Jugoslavijo hude gospodarske težave in cene naraščajo, je bila slovenska industrija v letu 1970 uspešna. Proizvodnja je bila za 9,3 odst. večja kot leto prej. Nazadovale so le premogovniki za 2% in barvasta metalurgija za 1%. Največji vzpon je dosegla tobačna industrija (23%), za njo pa kemična (19%), elektroindustrija (16%), živilska industrija (13%) in kovinska predelovalna industrija (11%).

LJUBLJANA — Letošnji Božič je verne Slovence znova razočaral. Pričakovali so namreč, da bo letos spet prvič po koncu vojne Božič dela prost dan. To pričakovanje je temeljilo na ureditvi diplomatskih odnosov med Vatikanom in Jugoslavijo in napovedanem obisku državnega predsednika pri papežu. V časopisju se je začelo pojavljati ime Božič. Žal je bilo to upanje jalovo. Božič praznujejo vse komunistične države, kjer žive kristjani, razen Rusije in Jugoslavije.

LJUBLJANA — Medtem ko na Hrvaškem ni posebnih težav za lokacije za gradnjo cerkva in dušnopastirskih centrov, je v Sloveniji to

vse drugače. Že leta 1966 je ljubljanski dekan na pristojnem mestu zaprosil za dovoljenje za gradnjo novih cerkva (17 lokacij), pa še do danes ni uradnega odgovora na njegovo prošnjo, čeprav so cerkveni predstavniki ponovno prosili za odgovor. Ljubljana, ki ima trikrat več prebivavcev kot leta 1945, ima za bogoslužje 3 cerkve in več deset samostanskih kapel manj, kot jih je imela leta 1945. Ljubljanski metropolit je znova posredoval za gradbena dovoljenja, pa se urbanisti izgovarjajo, da so zazidalni načrti že narejeni in da za bogoslužne prostore ni mesta.

LJUBLJANA — Tudi letošnje zimo primanjkuje Sloveniji električnega toka. Dnevno potrebujejo skoraj 16 milijonov kilovatov, proizvodnja pa zmore dnevno le 11 in pol milijona kilovatov. Zaradi nizkih voda je padla proizvodnja hidroelektrarn z 11 na 3 milijone kilovatov. Težava je še večja, ker je zaradi slabih naprav trboveljska termoelektrarna skoraj vsak drugi dan pokvarjena. V okvari je tudi termoelektrarna Brestanica. Iz najhujše stiske rešuje Slovenijo Avstrija, ki ji prodaja dnevno čez 3 milijone kilovatov toka.

LJUBLJANA — 50 let poteka, odkar je bila v Ljubljani ustanovljena medicinska fakulteta. Še vedno je brez lastnih prostorov. Študentje in profesorji se morajo stiskati v poslopjih, ki za študij niso primerne, tudi v kletah in podstrešjih. Gradnjo medicinske fakultete so že večkrat obljubili, pa je ostalo vedno le pri obljubah. Medtem so pa zgradili precej palač in drugih zgradb, ki so v narodnem pogledu mnogo manj potrebne kot medicinska fakulteta. Zato profesorji in slušatelji odločno zahtevajo, da oblast preide od obljub k dejanjem.

LJUBLJANA — Zaradi nesoglasij so igralci, ki so bili člani sveta delovne skupnosti ljubljanske Drame, iz sveta izstopili. Ostavko je podal tudi vršivec dolžnosti ravnatelja Janez Negro.

LJUBLJANA — Pred prvo svetovno vojno je bilo v Sloveniji 5 cementarn (Kamnik, Laško, Zidani most, Trbovlje in Mojstrana), ki so

Primere korupcije zasledimo ali jih vsaj slutimo pri pridobivanju pokojnin in šolskih diplom, pri vpisovanju na nekatere izmed fakultet in srednjih šol, kjer je število študentov ali dijakov omejeno. Vemo, da tudi nekateri zdravstveni delavci sprejemajo denar od pacientov, ki upajo, da si bodo edino s podkupnino zagotovili solidno zdravljenje in sploh pozornost zdravstvenega osebja. Dosti zdravnikov denar odkloni, marsikateri pa ga vzame, čeravno ga že po zdravniškem kodeksu ne bi bil smel vzeti.

Če človek premisli, bi konec koncev le stežka obsojal nekoga, ki je v stiski spoznal, da po normalni, zakoniti poti ne bo mogel priti do nečesa, do česar je sicer upravičen — pa se zato odloči, pomagati si tako, da ponudi podkupnino. Nezdrave razmere, ki so se ponekod razpasle, mu včasih kratko malo ne nudijo druge izbire.

Odlučno in dosledno pa bi bilo treba stopati na prste vsem tistim, ki izkoriščajoč svoj položaj sprejemajo podkupnino; pa naj bo to davkar ali odbornik, zdravnik ali poslanec, direktor ali minister. Hkrati pa bi morali seveda odpravljati tudi objektivne vzroke, ki omogočajo take pojave.

Vprašanje pa je, kako se lotiti te bolezni, ki je zavzela že tolikšen obseg, da nam je že v sramoto.

„Naš kazenski zakonik je vsekakor že zastarel za nekatere vrste negativnih pojavov, do katerih prihaja šele zadnja leta, tako da njihove oblike ni možno sankcionirati,“ pravi Branko Doblšek, vodja ene izmed skupin pri ljubljanski UJV. „Tu so primeri velikih provizij, ki dosežejo tudi do sto milijonov starih dinarjev. Po kazenskem zakoniku provizija s pogodbo in pooblastilom ni kazniva, je pa vprašanje, ali je materialno in moralno opravičljiva, ker to ni plačilo za storjeno delo, saj je lahko opravljeno v nekaj urah. Da bi se to prikriilo, dobi potnik del provizije v blagu na podlagi naročilnic, ki mu jih izda podjetje, za katero je opravil posel. Taki potniki kupujejo povrh vsega na naročilnice samo konjunktorno blago, ki ga na tržišču primanjkuje, in ga potem navadno preprodajo z večjim dobičkom.“

Človek se sprašuje, kako to, da imamo včasih tako malo posluha za pomembne stvari, o manj pomembnih pa smo pripravljene še in še razpravljati. Tudi o socialni diferenciaciji je zdaj domala vse potihnilo, čeprav je bila razprava o tem nedvomno perečem problemu pred nedavnim že začeta na nekaterih forumih.

„Korupcija je značilen pojav v družbah z močno birokracijo in velikimi socialnimi razločki,“ je dejal nekdo izmed naših sogovornikov, ko smo zbirali gradivo za ta članek. Nekdo drug pa: „Naše kazensko pravosodje se ukvarja z majhnim človekom, medtem ko je kriminal belega ovratnika na boljšem.“

Tudi o tem velja razmisliti.

MARKO JAKŠE

Delo, Ljubljana, 26. dec. 1970, str. 19.

ANONIMNO PROTI KORUPCIJI?

Članek Marka Jakšeta „Kjer ni tožnika, ni sodnika“ je dober start za akcijo, ki bi morala biti dolgotrajna in temeljita.

Z zanimanjem sem prebral ta članek. Čeprav je izredno informativen, pa se mi zdi, da ni dovolj učinkovit. V članku namreč manjkajo imena vsaj nekaterih od tistih 111 direktorjev, ki so bili obsojeni zaradi korupcije, in pa tudi imena delovnih organizacij, ki so si izmislile „kroženje blaga“, fiktivne strokovne sodelavce in kar je še temu podobnega. Najbrž tudi ne bi bil odveč portret kakšnega od večjih korupcionašev.

Zakaj tovariš Jakše ni tega storil? Mar mu Delo ne bi objavilo tako konkretiziranega članka? Mar velja uvidevnost tudi za osebe, ki zganjajo korupcijo? Mar nismo preveč človekoljubni do ljudi, ki aktivirajo najbolj nevarne oblike družbenega razkroja?

Če upoštevamo, da je korupcija možna samo na položajih, ki dopuščajo manipulacijo s sredstvi ali s ljudmi, se pravi na položajih, ki izžarjavajo moč in oblast, če upoštevamo, da so ljudje na teh položajih materialno dobro preskrbljeni in hkrati bolj odgovorni za stanje celotne druž-

be kot 90 odst. ostalega prebivavstva, potem je sleherni človekoljubno ravnanje s temi ljudmi ne samo pregrešno razkošje, ampak tudi usodna napaka, ki ogroža elementarni red v naši družbi. S tega zornega kota je članek tovariša Jakšeta hotena ali pa nehotena zaščita tistega dela vrhnje plasti, ki se je degeneriral.

Angažirati bi morala javno mnenje in ne zgolj državne organe. Aktivirati bi morala javne razprave o korupciji v delovnih organizacijah, v sindikalnih in drugih političnih organizacijah, v časopisih in množičnih sredstvih obveščanja. Namesto internih obračunov in sodnih obravnav za polzaprtimi vrati bi morala organizirati javni sramotilni steber.

Sociološke raziskave nam vztrajno potrjujejo prednosti javnega pritiska pred pritiskom, ki prihaja samo od zgoraj navzdol; javni pritisk pospešuje družbeno aktivnost, avtoritativni pa jo zavira. Zakaj torej ne javne obravnave? Ali se bojimo stihije množic?

VELJKO RUS

Delo, Ljubljana, 8. jan. 1971, str. 3.

ZA STANKA MAJCNJA V SLOVENSKI
KULTURI NI BILO MESTA

mladika

Da si ob odhodu s tega sveta zaslužiš v osrednjem slovenskem časopisu, ljubljanskemu Delu, en stolpec tiskane snovi s sliko, za to ni treba, da si velik Slovenec. Dovolj je, da si kolikor toliko zaslužen prosvetar, direktor ali športnik.

Stanko Majcen, ta naš pisatelj evropskega formata, si je v istem Delu zaslužil ob svoji smrti tretjino tiskanega stolpca, brez vsakršne slike.

Po vojni v uradni slovenski kulturi zanj ni bilo mesta. Sredi manjvrednega molka slovenskih založnikov se je našel en sam, ki je imel pogum, vključiti tega klasika slovenske besede v svoje programe: profesor Jože Košar, direktor založbe Obzorja.

Zvedeli smo, da je bil profesor Alojz Rebula v stikih s pokojnim pisateljem. Zato se je urednik Mladike obrnil nanj, da bi posredoval bravcem revije kakšno svojo misel o Stanku Majcnu.

— Mislite, da smo izgubili Slovenci pomembnega pisatelja z Majcnom?

— *Oseбно mislim, da smo s Stankom Majcnom izgubili velikega pisatelja. Stanko Majcen je v sebi družil dvoje, kar se v slovenskem pisatelju redko sklada: ustvarjalno silo in ob njej izreden intelekt.*

— Se vam zdi doumljivo, da je povojna doba mogla človeka takšnih kvalitiet ignorirati, kakor ga je?

— *V naši šentflorjanski strukturi je to povsem doumljivo. Slovenec ni svojega nikdar cenil.*

— Se vam ne zdi, da je povojno uveljavitev Majcnovega imena oviralo tudi dejstvo, da je bil Stanko Majcen visok predstavnik predvojnih političnih struktur? Naposled je bil podban Dravske banovine!

— *V isti strukturi je bil Ivo Andrić kraljevi ambasador in je kot tak celo podpisal v Berlinu trojni pakt z nacistično Nemčijo. In vendar so mu Srbi po vojni izgladili pot do Nobelove nagrade. Pred leti pa je morala šola — v Mariboru! — umakniti s programa celo skromno interno Majcnovo proslavo. Kaj šele, da bi prišla na oder kakšna njegova drama. Na ljubljanski slavistiki najdete študente, ki za Stanka Majcna sploh ne vedo...*

— Se vam zdi, da je mogoče označiti to dejstvo drugače kot škandal?

— *Ne smete pozabiti, da je Ivo Andrić stopil v partijo, Stanko Majcen pa je ostal kristjan.*

Mladika, Trst, dec. 1970, str. 194.

letno dobavljale 70 000 ton cementsa. Zdaj obratujeta le dve cementarni (Trbovlje in Anhovo), ki skupaj „pridelata“ 400 000 ton cementsa. Slovenija ga je že leta 1969 porabila 660 000 ton. Ker je bilo zadnje čase veliko pomanjkanje cementsa in ker so donosne le velike cementarne, so se odločili, da bodo obe obstoječi cementarni povečali. V Trbovljah že grade 1000-tonsko peč, ki bo začela delati leta 1972. Enako peč bo do leta 1973 dobilo Anhovo. Obe bosta potem dobavljali po 400 000 ton več, kar bo dovolj za domačo porabo.

LJUBLJANA — V Ribnici na Pohorju je 18. decembra zvečer umrl najboljši sedanjí dramski igravec Stane Sever. V jeseni 1937 je začel igrati v ljubljanski Drami in ji je ostal zvest skoraj do smrti. Lani se je z vodstvom Drame sprl, ker ni soglašal z novimi gledališkimi tokovi, ki so začeli prodirati z zapada tudi v ljubljansko Dramo. Igral je potem sam preprostim ljudem, ki so hvaležno sprejemali njegovo umetnost. Sredi preprostega ljudstva je ugasnilo njegovo življenje. Pogrebne svečanosti so bile v Ljubljani.

LJUBLJANA — Najboljša izvozna meseca v slovenskem gospodarstvu sta bila julij in november. V 11 mesecih je Slovenija izvozila v vrednosti 3 milijard 309 milijonov dinarjev, kar je za 7% več kot leta 1969. Porastel je industrijski izvoz, zaradi pomanjkanja živine je kmetijski izvoz padel kar za 17% v primerjavi z l. 1969. Celotna Jugoslavija je izvozila v 11 mesecih za 18 milijard in 597 milijonov dinarjev blaga, kar pomeni več kot 14 milijard dinarjev deficita.

LJUBLJANA — V ljubljanski tovarni „Vega“ so delavci v decembru večkrat ponovili večurno stavko zaradi neurejenih razmer v podjetju. Pri tem se niso dali ostrašiti vodjem posameznih obratov, ki so stavkujoče zapisovali. Končno je odstopil generalni direktor podjetja Franc Lamut, ki je tudi podpredsednik gospodarskega zbora republiške skupščine, ker je predvsem on odgovoren za tako stanje v tovarni. V podjetju je za-

poslenih 800 delavcev. Skladišča so polna nedokončanih izdelkov, stroji delajo s polovično zmogljivostjo, delavci so dobili šele plačo, ki je že itak nizka, za čas pred dvema mesecema, za pred enim mesecem jim je pa obljubljenih 80% plače.

LJUBLJANA — Akademski folklorna skupina, ki se imenuje po svojem ustanovitelju Francetu Maroltu, obhaja letos tridesetletnico obstoja. Skupino sestavlja preko 100 študentov ljubljanske univerze: plesavcev in godbenikov. Za svojo nalogo ima, predstavljati slovenske ljudske plesse. Skupina ostaja slej ko prej združenje nepoklicnih umetnikov.

LJUBLJANA — Pred novoletnimi počitnicami so sprejeli v Sloveniji nove zakone, ki urejujejo višino otroškega dodatka in določajo denarno pomoč ob rojstvu otroka. Otroški dodatek bo za prvega otroka 70 dinarjev, za vsakega naslednjega pa 95 dinarjev. Družina, ki je upravičena dobiti otroški dodatek, bo dobila ob rojstvu 250 dinarjev za nakup otroške opreme.

LJUBLJANA — Če je res, da se v Sloveniji največ zasluži, je pa spet res, da je življenje pri nas najdražje. Ljubljančan mora dati za kg fižola 8,5 dinarjev; enakega je mogoče dobiti v Osijeku po 3 dinarje. Krompir je še enkrat dražji kot drugod, čebula stane v Ljubljani 3,50 dinarjev, v Bitolju pa 1,20 dinarjev. Govedina stane v Zagrebu 12 dinarjev, teletina 15 dinarjev, v Ljubljani govedina 18 dinarjev, teletina pa kar 28 dinarjev. Svinjina stane drugod 16 dinarjev, v Sloveniji pa do 21 dinarjev.

LJUBLJANA — Vedno bolj se zanimajo tujci za zimski šport v Sloveniji, organizatorji potovanja v Slovenijo se pa pritožujejo nad pomanjkanjem turističnih sob. Hotelov ima Slovenija v zimskošportnih turističnih središčih še vedno premalo in turistični delavci trdijo, da bi lahko oddali vsaj še enkrat toliko sob, kot jih je sedaj na razpolago. Velikim potovalnim agencijam se zaradi majhnega števila razpoložljivih postelj v hotelih ne splača organizirati posebnih potovanj z letali.

Odgovorni ugotavljajo, da niso v letošnji sezoni na področju zimskega turizma skoraj nič naredili.

LJUBLJANA — S 1. januarjem so tudi v Jugoslaviji uvedli poštarne številke, ki jih je treba pisati pri naslovih. Kot republika je dobila Slovenija številko 6, naslednja številka pomeni zbirno pošto, nadaljne številke pa kraj. Tako bo imela Ljubljana sedaj poštarne številke 6100, Ljubljana—Polje pa npr. 61260. Ker pride na vsakega Slovenca letno povprečno 80 pisem, bo pošti novi način v precejšnje olajšanje.

LJUBLJANA — Po nepopolnih podatkih je bilo lani do 25. decembra v Sloveniji 9746 prometnih nesreč. Na cesti je izgubilo življenje 583 oseb. 4156 je bilo hudo ranjenih, 5125 pa laže. Denarne škode je bilo 52.686.000 dinarjev. Med vzroki nesreč je na prvem mestu hitrost, potem nepravilno prehitvanje, pijanost in neprevidnost.

LJUBLJANA — V novem kliničnem centru, katerega gradnja bo končana predvidoma leta 1973, so že nastanili prve bolnike. V sobi, v katerih je največ po šest in najmanj po dve postelji, je mogoče že sprejeti 256 bolnikov. Na šest bolnikov pride eno stranišče in umivalnica s prho. S tem je vsaj malo zmanjšana gneča v bolnišnici, saj so doslej morali bolniki spati na hodnikih in na zasilnih ležiščih.

LJUBLJANA — Kljub vsemu poučevanju o preprečevanju spočetja je bilo v Sloveniji leta 1970 še vedno 12400 splavov, to je 450 splavov na tisoč rojenih otrok. 94% prošenj za splav je bilo rešenih in med dovoljenimi splavi jih je bilo 95% zaradi slabih gmotnih razmer.

MARIBOR — Športno društvo „Branik“ je letos še osmič priredilo damske smuške tekme na Pohorju. Tekme so za svetovni pokal. V slalomu je zmagala 17-letna Avstrijka Annemarie Pröll iz Salzburgske, v veleslalomu pa Francozinja Francoise Macchi. Vse tri nagrade so dobile Avstrijke in sicer Pröll zlato lisico, Rauter srebrno, Gabl pa

bronasto. Najboljša Slovenka, Žurajeva, si je pri treningu v Innsbrucku zlomila nogo in ni mogla nastopiti.

MARIBOR — Na skupščini zavoda za zaposlovanje v Mariboru so poročali o ravni izobrazbe zaposlenih. Podatki so zelo pretresljivi. 27150 zaposlenih na mariborskem področju nima dokončne osemletke; to je več kot 50% v industriji zaposlenih ali 41,5% vseh zaposlenih. Krivdo zvrčajo na učitelje, da učijo preveč suhoparno in da otroke premalo navajajo na samostojno mišljenje.

MARIBOR — V Mariboru obstaja že več let višja pravna šola. Mnogi so želeli, da bi se iz nje čimprej razvila samostojna fakulteta. Na posebni seji so pa ugotovili, da te možnosti zaenkrat ni, ker ni ustreznih profesorjev in tudi ne prostora.

MARIBOR — V Mariboru je umrl slovenski pisatelj dr. Stanko Majcen. Pokopali so ga s cerkvenimi obredi na pokopališču pri sv. Mariji Snežni na Velki v Slovenskih goricah. Pokojni je v času med obema vojnama veliko pisal v katališko revijo „Dom in svet“. Bil je tudi več let podban Dravske banovine, ki je obsegala področje sedanje republike Slovenije.

MARIBOR — Nasproti hotela „Slavija“ je trgovsko podjetje „Vema“ nameravalo zgraditi veleblagovnico. Gradbeno jamo so že izkopali. Ker so pa medtem razna druga podjetja že zgradila veleblagovnice, je delavski svet sklenil, da veleblagovnice ne bodo gradili in je teren vrnil mariborski občini.

MARIBOR — Pri mariborski reviji „Dialogi“ je spet prišlo do krize. Zaradi osnovanja novih skupin, ki so jih osnovali zlasti mladi književniki, in zaradi nesoglasja z njimi je odstopil glavni urednik revije dr. Janez Rotar.

MARIBOR — Čeprav so Mariborčani za Novo leto pridno obiskovali trgovine doma, jih je bilo še več v sosednji avstrijski Lipnici, ki

je bila še bolj z blagom založena in kjer so bile cene nižje kakor v mariborskih trgovinah. Tako je bil uvoženi riž v Lipnici skoraj še enkrat cenejši kot v Mariboru. Bučno olje, ki ga doma ni bilo dobiti, je bilo v Lipnici lahko dobiti. Celo mesni izdelki so bili cenejši pri sosedih kot pa doma.

MARIBOR — ZA Novo leto so na prostoru med Vetrinjsko in Svetozarevsko ulico odprli novo trgovsko hišo „Merkur“, ki sodi med največje veleblagovnice v državi. Trgovino je zgradilo trgovsko podjetje „Jeklotehna“ in ima 8.800 kvadratnih metrov površine. Zgrajena je bila v 11 mesecih, veljala je pa 26 milijonov dinarjev.

NOVA GORICA — Tovarna pohištva „Meblo“ nima težav s prodajo, kljub temu pa je finančni položaj podjetja zastrašujoč, ker na tekoči račun ni priliva. Minule mesece je podjetje dobivalo mesečno po 15 do 16 milijonov dinarjev. Odkar je vlada zamrznila cene, je tudi priliv denarja zamrznil: dnevno dobe sedaj le do 30 000.

ORMOŽ — Večina občanov ormoške občine se preživlja s kmetovanjem. Pridelek žitaric je bil lani vsaj za 3% manjši, pridelek turšiče enak, vinogradi so pa bolje obrodili kakor leto prej. Odkupne cene so bile približno za 20% višje kakor v letu 1969. Najbolje se je dvignila cena teletom in krompirju.

PTUJ — Cestni občinski urad je pripravil statistiko o cestah na področju občine. V občini je 1 445 km cest. Od celotnega cestnega omrežja v občini odpade na ceste prvega reda 2,5%, na ceste drugega reda 6,7%, na ceste tretjega reda 25,8% in na ceste četrtega reda 65%. Asfaltiranih je le 65 km: od tega 25 km prvega, 26 km drugega, 8 km tretjega in 6 km četrtega reda.

PTUJ — V ptujski občini je 29 osnovnih šol z 9 867 učenci. Osip učencev je zelo velik. 53,8% učencev ne zaključijo osemletke. Ko so iskali vzroke, so ugotovili, da je v štirih višjih razredih od 147 uč-

teljev le 61 takih, ki imajo ustrezno izobrazbo.

RAKIČAN — Republiška izobraževalna skupnost in svet za kmetijstvo in gospodarstvo sta predlagala, da naj se ukine tukajšnja kmetijskih šol so se pa na sestanku metijskih šol so se pa na sestanku za šolo zavzeli, ker bi bila ukinitve te za ta kmetijski del Slovenije neopravičljiva in neodgovorna.

SLOVENSKA BISTRICA — Na občinski seji so razpravljali o stanovanjski stiski v občini. V 5 letih bi morali zgraditi 1 840 stanovanj. 42 delovnih organizacij je sporočilo svoje stanovanjske potrebe, poleg tega pa išče stanovanje še 557 zasebnikov. Stanovanjsko podjetje „Slovenska Bistrica“ nima dovolj sredstev, da bi moglo ustreči potrebam in išče pomoči pri bankah in delovnih organizacijah.

TRŽIČ — Ko je bil pred zadnjo vojno v Trziču župnik msgr. Škerbec, je hotel faranom tudi gospodarsko pomagati, zato je ustanovil usnjarsko združeno podjetje „Runo“, ki se je lepo razvijalo. Lani, tik pred Božičem, so sklenili, da bodo podjetje, ki je zaposlovalo okrog 100 ljudi, zaprli, ker občina nima denarja za njegovo sanacijo. Na zaključnem sestanku so padali različni očitki na račun tistih, ki so odgovorni, da je prišlo podjetje na boben.

TRBOVLJE — Rudarske plače v Zasavju so bile lani v povprečju 1 262 dinarjev. Zaradi razmeroma nizkih dohodkov so rudarji zapuščali to delo in si ga poiskali drugod. Da bi v bodoče preprečili odhod rudarjev z zvišanjem plač, so z odobritvijo zveznega zavoda za cene zasavski premogovniki sklenili, da bo letos premog za 15% dražji. S podražitvijo hočejo dobiti tudi potrebni denar za mehanizacijo izkopavanja.

VELENJE — Tukajšnje podjetje „Gorenje“ se dogovarja s poljskim podjetjem „Prema“ za sodelovanje. „Prema“ je industrijsko združenje, ki združuje 20 tovarn z 52 000 delavci. „Gorenje“ bo sodelovalo s podjetjem „Polar“ iz Wrocława. V tej tovarni bodo začeli iz-

Mati božja na Ptujski gori

delovati avtomatske pralne stroje po licenci Gorenja.

ZASAVJE — V Zasavskih premogovnikih proizvodnja premoga upada. Lani so nakopali premoga 79 000 ton manj, kot so imeli v načrtu, in to kljub temu, da so rudarji delali tudi ob sobotah in nedeljah. Letos bodo nakopali 240.000 ton premoga manj, kot so ga imeli lani v načrtu. Vzrok za manjše načrte je beg delavcev iz rudnikov, ker njihove plače zaostajajo za plačami v drugih panogah. Je pa zmanjšanje proizvodnje kriva tudi pomanjkljiva mehanizacija v premogovnikih, ki ne more nadomestiti delavcev in tudi ne zboljšati njihovih delovnih pogojev. Denarja za zboljšanje mehanizacije pa ni.

F e bru ar

*Snežink in burje zunaj ples,
mi netimo si v peči kres.
A na samotnih cestah tam,
brezdomci vi, kako je vam?*

O. Župančič

JEZUS JE ISKAL REVEŽE

Vsak človek ima na tem svetu neko nalogo, kot ima vsako kolesce v uri določeno opravilo. Če eno kolesce odpove, ura ne kaže prav. Če en človek odpove, nekaj svetu manjka.

Jezus je odšel s 33 leti od doma in iz domačega kraja. Še naprej je hotel ostati reven. Ni imel stalnega stanovanja, pa tudi hrano le iz rok v usta. Ni iskal zvez z bogataši, ampak se je pridružil množici navadnih ljudi, ki so se dali Janezu Krstniku krstiti, pa čeprav sam ni imel greha.

Njegovi prvi prijatelji so bili preprosti ribiči. V Kani se je udeležil poroke revnih ljudi, tako revnih, da jim je pri pojedini zmanjkalo vina.

Spet se je vrnil v Nazaret in svojim ljudem odvezel zmotno predstavo, da bodo po njem postali bogati in mogočni.

Hodil je po Palestini in iskal bolne, revne in grešne ljudi, vse tiste, ki so jih drugi puščali ob strani. Vsem tem je Jezus pomagal.

Blagroval jih je, ker je vedel, da oni najbolj občutijo, kako jim prinaša Kristusova resnica rešitev.

CARLO
COLLODI

Ostežek

MOJSTER VIŠNJA PODARI KOS
LESA PEPETU. TA GA VZAME, DA
NAREDI IZ NJEGA ČUDOVITO LUT-
KO, KI SE BO ZNALA BORITI,
PLESATI IN DELATI VRATOLOM-
NE SKOKE.

Tedaj je nekdo potrkal na vrata.
„Naprej!“ je rekel mizar, ki ni
imel dovolj moči, da bi se postavil
na noge.

V delavnico je stopil še dokaj
močan starec, ki mu je bilo ime
Pepe, otroci bližnje okolice so ga
zmerjali s „polento“, kadar so ga
hoteli dražiti. Zmerjali so ga pa ta-
ko zaradi njegove rumene lasulje,
ki je po barvi spominjala na po-
lento.

Pepe je bil nagle jeze. Gorje, če
mu je kdo rekel „Polenta“! V hipu
je pobesnel in se ni dal zlepa po-
miriti.

„Dober dan, mojster Tone!“ je
pozdravil Pepe. „Kaj pa počenjate
na tleh?“

„Mravlje učim poštevank.“

„Mnogo uspeha!“

„Kaj vas je pa prineslo k meni,
boter Pepe?“

„Noge menda. Pa šalo na stran!
Mojster Tone, prihajam k vam z
majhno prošnjo.“

„Na voljo sem vam,“ je odvrnil
mizar in se spravil na kolena.

„Danes zjutraj mi je šinila v gla-
vo srečna misel.“

„Kakšna pa?“

„Sklenil sem narediti lepo lese-
no lutko, ki bo znala plesati, ki se
bo znala boriti in delati vratolomne
skoke. Z njo bi hodil po svetu in
si služil kruh in kak kozarček vina.
Kaj se vam zdi?“

„Imenitno, Polenta!“ je vzkliknil
od nekod skrivnostni glas.

Ko je slišal ime „Polenta“, je
boter Pepe od jeze pordel kot ku-
han rak. Ošnil je z jeznim pogle-
dom mizarja in mu rekel ves be-
sen:

„Zakaj me žalite?“

„Kdo vas pa žali?“

„Rekli ste mi Polenta!“

„Jaz že ne.“

„Glej, glej, nemara sem se žalil
sam. Vi ste me žalili, pravim!“

„Ne!“

„Ja!“

„Ne!“

„Ja!“

In ko sta se tako čedalje bolj raz-
vnemala, sta prišla kmalu od besed
k dejanjem. Skočila sta si v lase,
se praskala, grizla in mikastila. Ko
je bil boj končan, se je rumena
Pepetova lasulja znašla v opras-
kanih rokah mojstra Toneta. Pepe

Domača šola

● Napiši, kaj pomenijo tile izrazi:
prgišče, požirek, pest, grizljaj, šče-
pec, naročje, krhelj, ogrizek, olu-
pek, lupina!

● Napiši stavke s sledečimi pri-
merami: kisel kot vrisk, sladek kot
med, trd kot kamen, dober kot
kruh, poceni kot sneg pozimi, drag

kot žafran, lahek kot pero, mrzel
kot pasji gobček, podoben kot jaj-
ce jajcu, čist kot zlato!

● Uporabi v stavkih naslednje
besede: sežgati, segniti, sesekati,
sešiti, sesipati, sesiriti, sestaviti, se-
zuti, sežagati, sešteti, seznaniti, se-
suti!

● Napiši spis z naslovom: Jbla-
na pripoveduje!

pa je opazil, da drži med zobmi razmršeno Tonetovo lasuljo.

„Vrni mi lasuljo!“ je rekel mojster Tone.

„Ti pa mi vrni mojo, pa naj bo med nama spet mir!“

In ko sta starca dobila nazaj vsak svojo lasuljo, sta si segla v roke in prisegla, da si ostaneta dobra prijatelja do smrti.

„Torej, boter Pepe,“ je rekel mizar v znamenju sprave, „kaj pravzaprav želite od mene?“

„Rad bi imel kos lesa, da bi si stesal lutko. Saj mi ga daste?“

Mojster Tone je ves vesel pograbil z mize tisti kos lesa, ki mu je prizadejal toliko strahu. Ko pa je hotel izročiti poleno prijatelju, se mu je sunkoma iztrgalo iz rok in se na vso moč zaletelo v mršava bedra ubogega Pepeta.

„Torej tako ljubeznivo mi izročate svoj dar? Saj ste mi skoraj nogo zlomili!“

„Prisežem, da tega nisem storil jaz.“

„Torej sem storil to sam!“

„Krivo je samo poleno.“

„Poleno, vem, toda v nogo ste mi ga zalučali vi!“

„Nisem!“

„Lažnivec!“

„Pepe, ne žalite me, sicer vam porečem Polenta!“

„Osel!“

„Polenta!“

„Tepec!“

„Polenta!“

„Opica!“

„Polenta!“

Ko je slišal psovko „Polenta“ tretjič, se je Pepetu kar stemnilo pred očmi in planil je na mizarja.

In naložila sta jih drug drugemu za polno vrečo in za cel koš povrh.

Po spopadu je imel Tone dve praski več na nosu, Pepe pa dva gumba manj na suknji. Ko sta poravnala račune, sta si segla v roke in si prisegla večno prijateljstvo.

Potem je vzel Pepe tisto vražje poleno, se zahvalil mojstru Tonetu in odšel proti domu.

(Prihodnjič dalje)

ŠTEVILKE SE ITI

Vsak izmed sodelujočih dobi tekočo številko. Več kot 9 jih ne sme biti.

Voditelj igre začne svojo pripoved. Ko imenuje kakšno številko, mora tisti, ki je prej to številko dobil, vstati in spet sedeti. Pri dvoštevilčnem številu morata vstati tisti s prvo in tisti z drugo številko (pri številki 56 npr. 5 in 6), pri dvoštevilčnem številu z enakima številčkama pa mora vstati isti dvakrat zapored (npr. pri 33 dvakrat 3). Kdor se zmoti ali kaj presliši, plača kazen.

Voditelj lahko pripoveduje npr. takole:

„Sinoči ob 5 sem moral na kolodvor, ker prihaja ob 6 vlak z Dolenjskega, ki odpelje ob 4 iz Novega mesta. A je imel, samo pomislite, 3 ure zamude. V 6. vagonu pri 2. oknu sem zagledal svojo teto z 8 kovčki. 2 popotnika in jaz, torej vsega skupaj 3 osebe, smo ji pomagali izstopiti. Čez 4 stopnice je prilezla na tla in tako smo šli z 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 kovčki proti izhodu. Tedaj nas je srečal postrežček in nas vprašal, če nam 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 tetinih kovčkov spravi k drugim 16 kovčkom, ki jih je imel že naložene na 3 vozičkih...“

REŠITEV UGANKE iz prejšnje številke: Lovski pes je le tisti, ki stalno opazuje prišleka. Kako bi ga mogel izpustiti izpred oči in se ozirati za nečem drugim v sobi?

Več vem, več veljam!

● **AVTOMOBIL** je vsem znan. Razlikujemo osebne in tovorne avtomobile. Med osebnimi pa navadne, rešilne, dirkalne, avtobuse in trolejbusse. Najhitrejši dirkalni avtomobili dosegajo hitrost do 1000 kilometrov na uro.

● **BALON** je navadno narejen iz tanke gume in napolnjen s plinom, ki je lažji kot zrak. Prav zato, ker je lažji od zraka, se balon dvigne. Ko prispe v višino, kjer je zrak redkejši kot plin v balonu, balon počne, ker se plin v njem razširi. Včasih so uporabljali balon za vožnjo po zraku. Ker pa je balon težko krmariti, ga za potovanja ne uporabljajo več.

„Dajte mi, prosim, pol kile mesa za mačka, a da ne bo preveč mastno, ker je včeraj atu škodovalo.“

o

„Moj ata vedno žvižga, ko si čisti zobe.“

„Nemogoče.“

„Kako da ne? Zobe si vzame iz usta in jih čisti v roki.“

o

„Mama, v šoli sem dobil dve nagradi.“

„Res? Za kaj pa?“

„Prvo za dober spomin, drugo pa ... zdaj se pa res ne spomnim, za kaj.“

o

„Povej mi, ali so hlače v ednini, dvojini ali množini?“

„Zgoraj so v ednini, spodaj pa v dvojini.“

o

„Poglej, Pavlek, kako je ta opica pametna: opravlja delo za tri ljudi.“

„No, potem je pa vse prej ko pametna.“

o

„Mama, ali mi daš žemljo, ki bo na sredi prerezana?“

„Zakaj pa tako?“

„Da bom dal vanjo šunko, če mi jo boš tudi dala.“

o

„Ti, Tone, ko bi midva imela ves tisti denar, ki sva ga pognala po grlu ...!“

„To bi ga pila, kaj!“

o

„Janez, zakaj pa sediva na policiji?“

„Ali se spominjaš svetilke, ki sva

jo sinoči čisto na koncu objemala?“

„Se.“

„Tisto je bil policaj!“

o

„Kaj si se res poročil?“

„Ja, res. Najprej sva se z njo domenila, da ostaneva vse življenje dobra prijatelja, potem sva se pa premislila.“

o

Mož pri psihiatru: „Moja žena je dobila čez noč manjvrednostni kompleks. Kaj naj storim, da ga ne bo izgubila?“

o

Mož in žena se prepirata. Čez čas pravi žena:

„Ti si imel prav.“

„Ja,“ šepne mož. „Ali mi boš to odpustila?“

o

Policaj kolesarju: „Če vam svetilka ne sveti, morate s kolesa in ga porivati.“

Kolesar policaju: „In bo potem svetila?“

o

Žena možu: „Ali bi me rešil, če bi padla v vodo?“

Mož ženi: „Seveda, saj praviš, da se lotim vsake neumnosti.“

o

Pri frizerju.

„Ali pri vas dobro brijete?“

„Odlično. Pred nekaj minutami je bil tu klient, ki sem ga obril, pa mi je rekel, naj ga takoj še enkrat.“

o

„Ta fotografija mi ni všeč, saj sem videti na njej kot pravi idiot.“

„Na to bi morali misliti pred fotografiranjem.“

V gostilni.

„S čim vam smemo nocoj postreči?“

„Prinesite mi kaj takega, po čemer me bo začel želodec boleti takoj in ne šele ponoči!“

o

Prijatelj prijatelju:

„Ne vem, zakaj je moja žena tako slabe volje. Pa ji vsako jutro nesem kavo v posteljo. Ona jo mora samo zmleti.“

o

Starinoslovec je opazil, kako je pred kmečko hišo maček pil mleko iz dragocene starinske skledice.

Stopil je v hišo in vprašal: „Ali bi mi prodali tistega mačka pred hišo?“

„Seveda, zakaj pa ne!“ je bil kmet takoj pripravljen.

Kupčija je bila narejena.

„Še tisto skledico bi vzel s sabo,“ je rekel starinoslovec. „Mucek je je gotovo zelo navajen.“

„O, ne, tiste pa ne dam,“ je odvrnil kmet, „zaradi nje sem prodal že dvanaest mačk.“

o

„Kaj pravi žena, ko se redno tako pozno vračaš domov?“

„Saj nimam žene.“

„Zakaj pa potem tako dolgo ostajaš zdoma?“

o

„To vrvico imam privezано na mezincu zato, ker mi je učitelj rekel, da ne bom na ta način pozabil narediti nalog.“

„In si jih naredil?“

„Ne, ker mi jih je učitelj pozabil dati.“

„Kam pa tako tečeš, Janez?“
 „Kaj nisi bral, da moramo v korak
 z življenjskimi stroški?“

ALI MISLITE, DA JE PRI NAS KAJ
 KORUPCIJE?

● ZARADI NJE CELO V ZVEZNI
 SKUPŠČINI NISO MOGLI RAZ-
 PRAVLJATI O NJEJ.

● PRI NAS NI KORUPCIJE, RA-
 ZEN ČE MISLITE PRI TEM NA
 SOCIALISTIČNO PODKUPOVA-
 NJE.

● KAJ SE SPRENEVEDAŠ, SAJ
 V NAŠEM LEKSIKONU POD „KO-
 RUPCIJA“ RAZLOČNO PIŠE: POD-
 KUPLJIVOST ODGOVORNIH OSEB
 V KAPITALISTIČNEM SVETU!

Stabilizirati gospodarstvo pomeni
 predpisati nove davke oziroma
 vzeti tistim, ki imajo najmanj, npr.
 zategniti pas rudarjem, delavcem
 in kmetom.

KAJ JE PRAVZAPRAV DRUŽBENO
 DOGOVARJANJE?

DRUŽBENO DOGOVARJANJE JE
 DOGOVOR, PO KATEREM NIHČE
 VEČ NE VE, KDO PIJE IN KDO
 PLAČA.

Nekaterim je država potrebna, dru-
 gi pa so potrebni državi.

KER NEKATERI NAŠI SODRŽAV-
 LJANI ŽIVIJO V PLEMIŠKEM RAZ-
 KOŠJU, BOMO KMALU MORALI
 REHABILITIRATI PLEMIŠKE NA-
 SLOVE.

Socialnih razlik ni. So le razlike v
 plačah.

ČE GREŠ NA DUNAJ, PUSTI DI-
 NAR ZUNAJ!

Na kulturnem polju je pridelek tem
 manjši, čim več je gnoja.

DOLG JEZIK — KRATKA KARIERA!

Podražitve zamrznjenju navkljub
 opozarjajo, da so odgovorni pre-

malo zapahnilo vrata stabilizacij-
 skega hladilnika.

BRAL SEM, DA KDOR KADI, SLAB-
 ŠE SLIŠI. A, ZATO SO PRI NAS
 VSI SESTANKI V TAKO ZAKAJE-
 NEM OZRAČJU!

Direktor: „Kdo je kriv za nizko
 produktivnost?“

Eden od delavcev: „Jaz vem, to-
 variš direktor!“

Direktor: „Kar knjižico, pa marš!“

POŠTAR STRANKI: „53 JURJEV,
 TO NI VAŠA POKOJNINA, TO JE
 POVIŠICA ZA VAŠEGA SOSEDA,
 KI IMA 330 JURJEV POKOJNINE.
 VI DOBITE SAMO JURJA MANJ:
 VAŠA POKOJNINA S POVIŠICO
 ZNAŠA 52 JURJEV.“

„Osel gre le enkrat na led.“ — Baš
 to je oslovstvo! Jugoslovan ve:
 Pred leti sem pal, jutri bom zmrz-
 nil na njem.

JUGOSLOVAN, SAJ SI ŠE MLAD
 IN VSE SE LAHKO ŠE POPRAVI:
 REFORME NA KLIN, PREMISLI IN
 PLJUNI V ROKE!

Še pred leti so imeli naši sosedi
 apetit za naše narodne jedi, zdaj
 jim pa diši že navadna zemlja.

NEKATERA PODJETJA IMAJO ZA-
 RADI SOLIDNEGA GOSPODARJE-
 NJA VELIK KREDIT PO SVETU,
 NEKATERA GA PA ZARADI SLA-
 BEGA GOSPODARJENJA DOBE OD
 DRŽAVE.

Uredništvo želi pametnim Sloven-
 cem obilo štiriperesnih deteljič,
 podkev in dimnikarjev, prašičev pa
 ravno prav.

„ALI RES DOBIVAŠ CELO PLAČO?
 KJE PA DELAŠ?“

„V TUJINI.“

Matere v mestih dobe zastonj opre-
 mo za dojenčka, otroci na vasi pa
 namesto tega lahko vdihavajo svež
 kmečki zrak.

TOVARIŠI, KOT DA SE NE VE, KDO
 JE ŠEL K POLNOČNICAM PO
 STRANSKI CESTI!

Iz zagrebške Gospodarske banke
 še velikopoteznim ravbarjem ni
 uspelo odnesti niti dinarja. Kdo je
 bolj na psu: ali kriminal ali gospo-
 darstvo ali pa gospodarski krimi-
 nal napreduje?

„TOVARIŠ DIREKTOR, SREČNO
 NOVO — VOZILO!“

Učitelj v šoli: „Otroci, zapomnite
 si že, da ne sprejemam novoletnih
 daril! Odnosite jih moji ženi!“

LJUDI KVARI DENAR. K SREČI JE
 NAJVEČ NEPOKVARJENIH.

Penzionista Toneta je prijela na-
 kupovalna strast.

Po „Pavlihi“

mali oglasi

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 30 avstrijskih šillingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1 avstrijski šiling (ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševavca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševavca, naj pošlje v pisnu v denarju ali v znamkah pristojbino za dvoje pisem v tujino. Če tega ne stori, ne dobi odgovora. Pisem uredništvo oglaševavcem ne posreduje.

● **JANKOVIČ**, 17 rue Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, je zaprisežen prevajavec in piše tudi razne prošnje. Pišite mu!

● **SODNI PREVAJAVEC LUCIAN BRUMNJAK**, 1 Berlin 30, Tauentzienstraße 13 a/III, tel. (0311) 2114006, se priporoča za vse prevode, prošnje in informacije. Pošlje brezplačne prospekte, kako lahko dobite hranilno premijo od 20 do 42% od nemške vlade. Zastopa tudi švicarske banke in mednarodne fonde. Javite se mu!

● **PREVAJAM** slovenske, srbohrvaške in madžarske dokumente v nemščino, jih overjam, pišem prošnje in dajem informacije. Dipl.-Ing. **VIKTOR v. NEGRO**, 5 Köln 80, Gerh.-Hauptmann-Straße 31/II. Sodno zapriseženi tolmač. Tel. 68 54 73.

● Sodnijsko pooblaščen prevajavec za slovenski in srbohrvatski jezik **MILAN ZAGORC** prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4000 Düsseldorf-Gerresheim, Nymphenburgstr. 27, telefon 28 31 43.

● **PREVAJAVSKA PISARNA v NEMČIJI**. Slovenske in srbohrvaške dokumente prevaja, jih overovlja, piše prošnje in poučuje nemščino dipl. filolog **JOSEPH ARECH**, 8 München 50, Pfeilschifferstraße 21, tel. 14 13 702.

● **SLOVENSKI IN SRBOHRVATSKI EKSPRES-PREVODI**, sodno overovljeni: sodni prevajavec in tolmač **MILENA GRATZA**, 8 München 50, Menzingerstraße 195, tel. 8 12 18 20. Končna tramvajska postaja linija 17 ali 21, nato z avtobusom 77 (Höcherstraße) ali 75 (Eversbuscherstr.).

● **SLOVENSKI KMET** iz Ziljske doline na Koroškem, 30 let star, želi spoznati katoliško slovensko dekle, ki ima veselje do kmetijstva. Prosim sliko. Naslov v upravi Naše luči pod navedenimi pogoji (štev. 4).

● **Sem SLOVENKA**, stara 20 let. Želim spoznati poštenega slovenskega fanta, starega od 30 do 35 let, za skupno življenjsko pot. Alkoholiki izključeni. Naslov v upravi Naše luči pod navedenimi pogoji (štev. 5).

● **VIPAVC JOŽE**, 7 Stuttgart-S., Nemčija, Export-Import podjetje. Böblingerstraße 164 (tel. 60-43-62), vam solidno postreže in vam nudi kmetijske stroje, kosilnice, traktorje od najlažjih do najtežjih, škropilnice znamk „Irus“, „Schanzlin“ in drugih, gasilne brizgalne, radijske in televizijske aparate, magnetofone, kino- in fotografske aparate, pralne stroje, hladilnike in gospodinjne stroje vseh vrst, šivalne stroje vseh znamk in pletilne stroje

svetovno priznane znamke „Kayser“ (netto DM 490.—), električne strojčke za popravilo nogavic „Kolibri“ (DM 280.—), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, betonske mešalnike z električnim, bencinskim ali dizlovim motorjem ter pošilja na zaželeno naslove in v vse države. Generalno zastopstvo za šivalne stroje „Pfaff“.

● **JODE — JOŽE DEBELAK**, eksportno podjetje, München, Marsstr. 15 (pri glavnem kolodvoru) prodaja in pošilja v vse države: motorne kosilnice, traktorje, vinogradniške škropilnice, vse kmetijske stroje in rezervne dele, betonske mešalce in samokolnice, mesarski pribor (Dick), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, televizijske in radio aparate, magnetofone, hladilnike in pralne stroje, šivalne in pletilne stroje in vse ostale stroje za hišo in obrt.

● **PRODAM** novo, za vselitev godno HIŠO s 1200 m² zemljišča, 30 km iz Ljubljane v smeri proti Postojni, 10 minut od avtobusne in železniške postaje, mirna lega, voda, elektrika, centralna kurjava. Naslov v upravi Naše luči pod navedenimi pogoji (štev. 6).

Še nekaj izvodov je na razpolago! Pohitite z nakupom!

MOHORJEV KOLEDAR 1971 iz Celovca

To je ena najbolj zanimivih knjig zadnjega časa v zamejstvu. Naj vam nekaj naslovov to potrdi:

- Položaj v Sloveniji
- Kam se bo obrnilo?
- Zakaj ni postal Pitamic častni doktor?
- Čez šest let bomo začeli umirati
- Praznovanje božiča
- Cerkve v Jugoslaviji
- Zakaj dvojno merilo?

Tako popolnega pregleda življenja Slovencev doma, v zamejstvu in zdmostvu v povojnem času še ni bilo.

Tehnična ureditev koledarja je nadvse okusna. Fotografije mnogih slovenskih krajev ga krasijo.

Čez nekaj let bo ta koledar z enoletnim pregledom slovenskega življenja velika redkost: v zbirki vsakoletnih Mohorjevih koledarjev bo nepogrešljiv člen.

Kdor koledarja še nima, naj ga naroči takoj, ker bo vsak čas pošel!

ali usnja. Pet kilometrov proč je včasih na gradu Bogenšperku Janez Vajkard Valvasor tiskal bakroreze za svoje slovito delo „Slava vojvodine Kranjske“.

Tu blizu je tudi zaselek Felič vrh, v čigar bližini stoji lovska kočča s čudovitim imenom: Lec-tov grad.

Vrnimo se spet k Savi, da čolnar ne izgubi živcev in nas ne pusti na cedilu za nadaljnjo vožnjo. Peljemo se naprej mimo gradu Põnoviče in mimo vasice Sava s cerkvico sv. Miklavža. Škoda, da nimamo časa, da bi si ogledali oltarno sliko v tej cerkvi: naslikal jo je namreč sam Matej Langus.

Sava kmalu zatem zdivja med strmimi, golimi skalami in nas pripelje v „črni revir“.

Ustavimo se v Zagorju. Pri Knapu ali pri Kopaču si bomo privezali dušo — ti imeni sta najbolj tipični za ta kraj — potem bomo pregledali znamenitosti, ki nam jih mestece nudi: staro jedro kraja s cerkvijo na terasi nad sotočjem Medije in Kotredeščice pa nove mestne dele po dolini; premogovnik v Toplicah, če nas bodo vanj spustili, in industrijske obrate za rudarske svetilke, ventilatorje, signalne naprave, motorje za dvigala, magnetne za dviganje bremen in za moderno kuhinjsko opremo.

Povedali nam bodo, da je tu v zemlji skrit še velik zaklad: 100 milijonov ton rjavega premoga. Do sem je namreč včasih segalo Panonsko morje. Ko se je sušilo, so skladi kamenja neoprodušno pokopali pod seboj razno rastlinje. To je zgoznelo v premog. Seveda ne v enem letu!

Nekaj zanimivosti v okolici lahko pritegne našo pozornost: Medijske Toplice, oltarni sliko Janeza Šubica v čemšeniški cerkvi ali Sveta planina, ki je dobila po vojni veliko bolj prozaično ime: Partizanski vrh.

Če se vrnemo k Savi in se po njej zapeljemo malo naprej, bo-

Vače pri Litiji

mo sami videli, kako se ta razpeni v Beli slap, ki je že toliko in toliko čolnarjem prevrnil čoln ali brod in ki ga je zato že toliko in toliko čolnarjev poslalo k vragu.

Nekaj poti po kopnem — in v središču „črnega revirja“ smo, v Trbovljah, največjem rudarskem središču Slovenije.

Precej Save je že preteklo od tedaj, ko so bile Trbovlje zgneto gnezdo delavskih kasarn ob prašnih in blatnih cestah. Danes so Trbovlje lepe in ponosne — kot je to zadnja leta marsikje po svetu: tu se vrste stanovanjski bloki in veleblagovnice, šole, bolnica, banka, gledališče in kino, kopališče za olimpijskim bazenom in še kaj.

Vse to novo naselje pa ima svoje resnično bogastvo skrito v zemlji. To je 24 metrov debela žila črnega premoga.

Čoln spet drsi po Savi navzdol. Ustavi se ob bregu na mestu, kjer se Bobnarica izliva v Savo: v tej višini reke je nekaj kilometrov od nje oddaljen Hrastnik.

Tudi tu bi nam prav prišlo, ko bi nas spustili v premogovnik, sicer si pa oglejmo kemično tovarno, steklarno in steklarski muzej. Tudi so vredni obiska zlati oltarji v cerkvi sv. Miklavža v zaselku Sava nasproti železniške postaje.

Peljemo se naprej mimo Zidanega mostu, železniškega vozla ob izlivu Savinje v Savo,

Radeč, Loke, kjer je včasih župnikoval Primož Trubar, mimo slikovite Sevnice pod grajskim gričem z „Lutrovo kletjo“ in Brestanice, kjer se ustavimo vsaj ob spominu na čokolado in likerje, ki so jih tu — v nekdanjem Rajhenburgu — izdelovali trapisti. Po vojni je oblast tudi temu samostanu posestvo vzela in ga spremenila v „ljudsko last“.

Že smo pri Vidmu in Krškem, kjer sta se Kranjska in Štajerska poročili: iz kranjskega Krškega in štajerskega Vidma nastalo mestece Videm—Krško. Ta kraj ni kar tako: tu so sodili Veroniki Deseniški, tu se je rodil Jurij Dalmatin, prvi prevajavec svetega pisma v slovenščino, tu je umrl zgodovinar Valvasor, na krškem polju se je bojeval Matija Gubec.

Sava dospe na bolj odprt svet: ob njej se začno zeleniti polja, na prisojnih bregovih so napete gorice, med njimi se belijo zidanice.

Pripeljemo se v Brežice, na zadnjo postajo naše poti. Obiščemo grad z znamenitimi baročnimi freskami in posavski muzej z izkopaninami. Sicer nam bo pa tu zadišalo kaj za v grlo in za pod zob: bližnja Gadova peč nas bo pogostila ali pa si bomo privoščili pri kmetih sromeljčana, pišečana in bizeljca, ki bodo prav dobro zalili svinjsko, račjo in gosjo pečenko, za katero v okoliških vaseh ne bo ravno stiska.

NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE:

N A Š A L U Ć
Viktringer Ring 26
A-9020 Klagenfurt, Austria

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI:

DIREKTOR slovenskih dušnih pastirjev v zdomstvu:

Msgr. Ignacij Kunstelj, Via della Sagrestia 17, I-00120 Città del Vaticano. (Tel. 6382-3924).

ANGLIJA

Franc Bergant, Offley Road 62, London S. W. 9. (Tel. 01-735-66-55).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstraße 1, 4053 Haid bei Ansfelden.

Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein.

Anton Miklavčič, Kappellengasse 15, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 0-47-62/3-34-62).

P. Štefan Kržišnik, Zist. Stift, 6422 Stams.

Viktor Pernuš, Am Brand 3, 6900 Bregenz.

„Korotan“, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII.

BELGIJA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, B-4000 Liège. (Tel. 04/23-39-10).

Kazimir Gaberc, rue L. Empain 19, B-6001 Marcinelle.

(Tel. 07/36-77-54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 4 rue St. Fargeau, 75 Paris 20. (Tel. 636-80-68).

Mission Slovène, 7 rue Gutenberg, 75 Paris 15. (Tel. 250-89-93).

Stanislav Kavalarič, Presbytère Ste. Barbe, Méricourt-Mines, rue de
Lens, 62 Méricourt-sous-Lens.

Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, rue de Dauphiné, 57 Merlebach.

P. Jakob Vučina, 6 rue de France, 06 Nice.

ITALIJA

Slovenski dušnopastirski urad, Via dei Colli 8, 00198 Roma.

(Tel. 845-0-989).

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 15, Schubertstr. 2-I. (Telefon 0811 —
53 64 53).

Mirko Jereb, 28 Bremen 1, Kolpingstr. 3. (Tel. 0421 — 32 15 05).

Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schonnefeldstr. 36. (Tel. 02141 —
29 13 05).

Lojze Škraba, 42 Oberhausen-Sterkrade, Oskarstr. 29. (Tel. 02132 —
6 26 76).

Ludvik Rot, 5 Köln 1, Norbertstr. 25. (Tel. 0221 — 21 39 25).

Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim, A 4, 2. (Tel. 0261 — 2 85 00).

Jože Cimerman, 68 Mannheim, A 4, 2. (Tel. 0621 — 2 85 00).

Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Kolbstr. 15-I. (Tel. 0711 — 60 52 78).

Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel. 0711 — 38 21 74).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 48 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 15, Schubertstr. 2-I. (Tel. 0811 —
53 64 53).

Dr. Štefan Steiner, 1 Berlin 61, Methfesselstr. 43, Kolpinghaus.

(Tel. 0311 — 6 98 30 91 do 93).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA

Jože Flis, Djurgardsvägen 32, 633 50 Eskilstuna. (Tel. 016/11-31-54).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Kapuzinerheim, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich.
(Osební tel. 051-50-44-15. Hišni tel. 051-50-24-22).